

**UCHWAŁA NR XXXVII/245/2022
RADY GMINY W NAGŁOWICACH**

z dnia 28 stycznia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice na lata
2022 - 2032.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2021 poz. 1372 ze zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2021 poz. 2268 ze zm.) Rada Gminy w Nagłowicach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice na lata 2022 - 2032 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nagłowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Szczepan Treter

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice na lata 2022-2032

Wstęp.....	3
MERYTORYCZNE OPRACOWANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
Podstawa prawna Strategii	4
Dokumenty krajowe	4
Dokumenty regionalne i lokalne	4
DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	5
Charakterystyka Gminy.....	5
Położenie	5
Demografia.....	6
Warunki życia	8
Oświata.....	10
Kultura.....	11
Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	13
Pomoc społeczna	15
Bezpieczeństwo publiczne	18
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	20
Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez GOPS	21
Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	25
Długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność	26
Ubóstwo	31
Bezrobocie.....	34
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza oraz potrzeba ochrony macierzyństwa	37
Uzależnienia	44
Przemoc w rodzinie	47

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Nagłowice	51
Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Nagłowice w opinii dorosłych mieszkańców	52
Problemy lokalne w opinii pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	75
Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży	82
Podsumowanie części diagnostycznej- analiza SWOT.....	119
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
W GMINIE NAGŁOWICE NA LATA 2022-2032.....	123
Misja i prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	123
Realizacja strategii	125
Cele i kierunki działań.....	125
Monitoring i ewaluacja.....	140
Źródła finansowania	141
Spis tabel	143
Spis wykresów.....	144

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się, jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzająca do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa- utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia ta jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w stosunku do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie gminy i wskazuje priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla ich realizacji. Opracowanie Strategii jest punktem wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja ma przyczyniać się do rozwiązywania problemów społecznych oraz wyrównania szans społecznych mieszkańców gminy.

Artykuł 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Z kolei art. 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie.

Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej gminy,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - ✓ celów strategicznych projektowanych zmian,
 - ✓ kierunków niezbędnych działań,
 - ✓ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - ✓ wskaźników realizacji działań.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

Niniejsza Strategia została opracowana dla Gminy Nagłowice na lata 2022-2032.

MERYTORYCZNE OPRACOWANIE

STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Podstawa prawna Strategii

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z artykułu 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który nakłada na gminę ten obowiązek. Poza tym, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice na lata 2022-2032 jest zgodna z dokumentami strategicznymi

z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej zaprezentowano spis podstawowych dokumentów strategicznych stanowiących podstawę i punkt odniesienia do powstania niniejszej Strategii.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice na lata 2022- 2032 uwzględnia zapisy dokumentów krajowych, w szczególności:

- ✓ Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030,
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu,
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice na lata 2022- 2032 uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;
- Strategia Rozwoju Powiatu Jędrzejowskiego na lata 2021-2027;
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Powiatu Jędrzejowskiego;
- Strategia Rozwoju Gminy Nagłowice.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

Charakterystyka Gminy

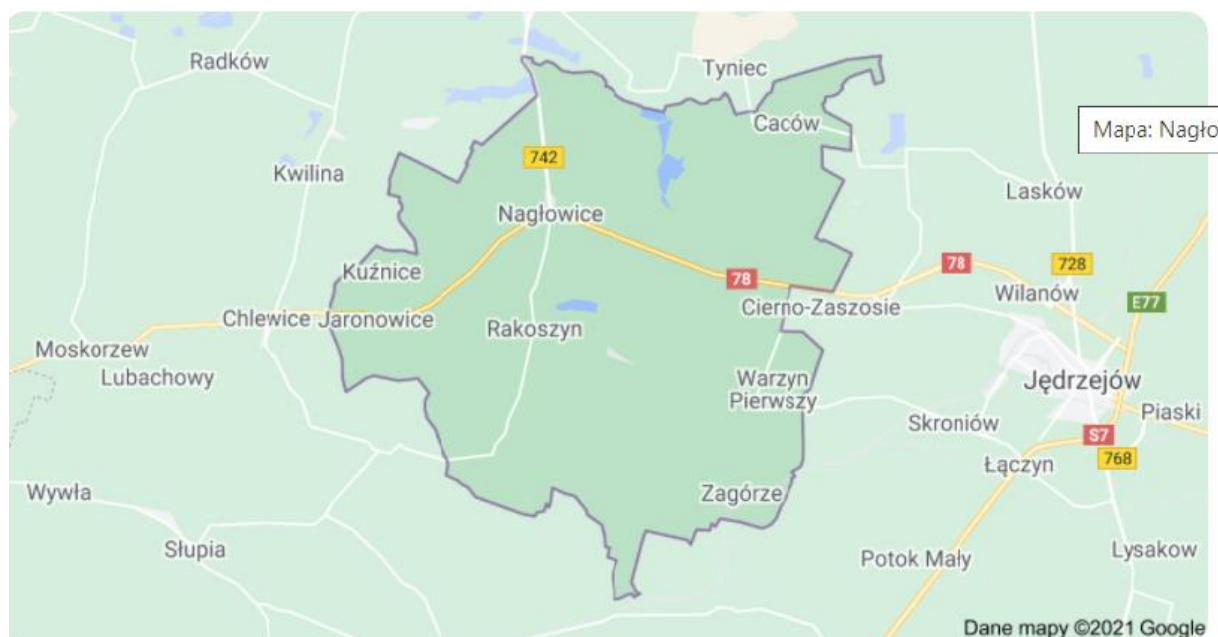
Położenie

Gmina Nagłowice położona jest w południowo-zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie jędrzejowskim w sąsiedztwie gmin: Jędrzejów, Sędziszów, Słupia Jędrzejowska, Moskorzew, Radków i Oksa i zajmuje obszar 11 730 ha.

W skład Gminy Nagłowice wchodzi 17 sołectw: Brynica Mokra, Caców, Chycza-Brzostki, Cierno-Żabieniec, Deszno, Jaronowice, Kuźnice, Nagłowice, Nowa Wieś, Rakoszyń, Rejowiec, Ślęcin, Trzciniec, Warzyn Drugi, Warzyn Pierwszy, Zagórze i Zdanowice.

Większość obszaru Gminy leży w dorzeczu rzeki Białej Nidy, tylko południowa część w dorzeczu Mierzawy. Głównymi traktami gminy są: droga krajowa 78 łącząca Jędrzejów i Gminę Nagłowice z aglomeracją śląską oraz droga wojewódzka Nr 742 Nagłowice – Włoszczowa. Ponadto Gmina Nagłowice położona jest na terenie Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu za wyjątkiem sołectw: Deszno, Trzciniec i Zagórze.

Rysunek 1. Mapa Gminy Nagłowice.

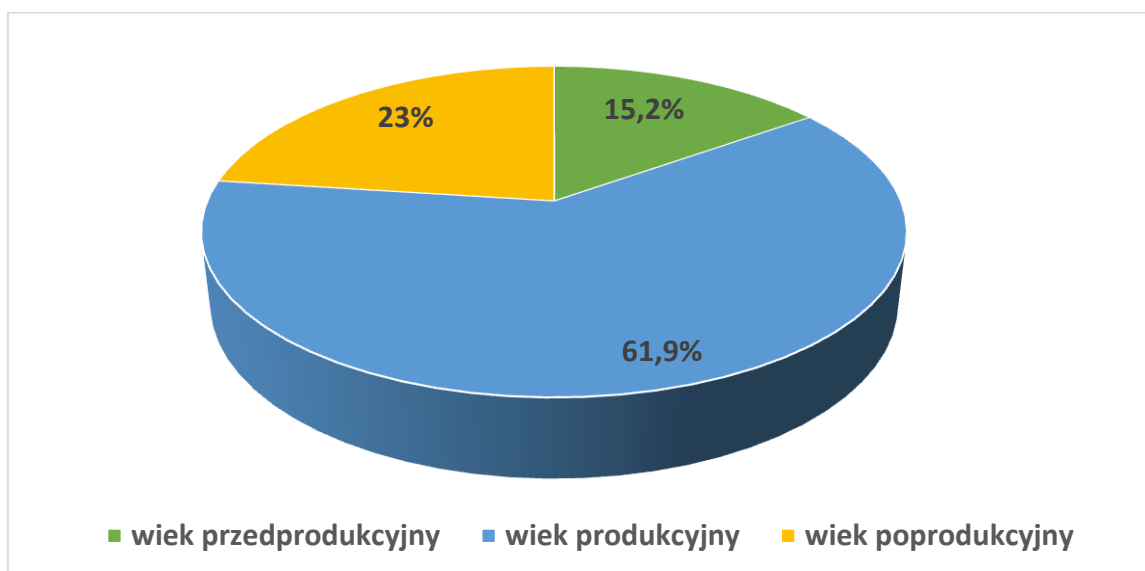
Demografia

Gminę Nagłowice według danych GUS na dzień 31.12.2020 r. zamieszkiwało **4 867**, z czego **50,1%** (2 440 osób) stanowiły **kobiety**, a **49,9%** (2 427 osób) stanowili **mężczyźni**. W stosunku do roku 2019 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 48 osób.

W 2020 roku w Gminie Nagłowice odnotowano **ujemny przyrost naturalny** wynoszący -52. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -10,60 na 1000 mieszkańców gminy Nagłowice.

3 012 mieszkańców Gminy Nagłowice jest w wieku **produkcyjnym**, **1 117** mieszkańców jest w wieku **poprodukcyjnym**, a **738** w wieku **przedprodukcyjnym**².

Wykres 1. Ekonomiczne grupy wiekowe.

²<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica> (data dostępu: 20.12.2021).

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilaly osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych³.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

³ Główny Urząd Statystyczny, *Sytuacja demograficzna osób starszych i konsekwencje starzenia się ludności Polski w świetle prognozy na lata 2014-2050*, Warszawa 2014.

Warunki życia

Jedną z najważniejszych potrzeb społecznych jest mieszkanie i związana z tym kwestia dostępności mieszkaniowej, w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym zakresie ogromną rolę odgrywa samorząd i jego polityka mieszkaniowa. Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej.

Opracowanie Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Nagłowice jest realizacją obowiązku nałożonego przez ustawę o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego z dnia 21 czerwca 2001 r. Gmina Nagłowice posiada w/w dokument przyjęty na lata 2017-2021 Uchwałą nr XXXII/178/2017 Rady Gminy Nagłowice z dnia 24 stycznia 2017r.

Mieszkaniowy zasób Gminy Nagłowice wynosi ogółem 28 lokali o łącznej powierzchni 1038,35 m² (lokale mieszkalne – 1020,35 m², lokal tymczasowy - 18 m²), w tym:

- 26 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 972,35 m² usytuowanych w 4 budynkach stanowiących własność gminy, tj. w Ośrodku Zdrowia w Nagłowicach, w Ośrodku Zdrowia w Desznie, w budynku po byłej szkole podstawowej w Ciernie- Żabieńcu oraz w budynku po szkole podstawowej w Trzcińcu;
- 1 lokal mieszkalny o powierzchni użytkowej 48 m² usytuowany w budynku stanowiącym współwłasność Gminy i osób fizycznych przy ul. Jana Pawła II 24 w Nagłowicach;
- 1 pomieszczenie tymczasowe o powierzchni użytkowej 18 m² znajdujące się w budynku po byłej szkole w Jaronowicach.

W zasobie Gminy Nagłowice znajduje się 27 mieszkań komunalnych, z czego 17, to lokale socjalne. W 2020 roku liczba złożonych wniosków na mieszkania komunalne wynosiła 3 (w 2019 roku były to również 3 wnioski).

Gmina Nagłowice jest gminą wiejską i zarazem typowo rolniczą. Wszystkie grunty stanowią własność prywatną rolników indywidualną, którym źródłem utrzymania jest praca w gospodarstwie, czyli uprawa roślin, hodowla trzody chlewnej i bydła oraz produkcja mleka. Na terenie gminy nie brakuje przedsiębiorców, którzy aktywnie prowadzi działalność

gospodarczą. Baza przedsiębiorców znajduje się w Centralnej Ewidencji Informacji Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzonej przez Ministra Gospodarki, która jest ogólnodostępna. Według dostępnych danych liczba zarejestrowanych wpisów aktywnej działalności gospodarczej na terenie Gminy Nagłowice wynosi 175. W roku 2020 nowych wpisów dokonało 19 przedsiębiorców i 11 zdecydowało się na zamknięcie, czyli wykreślenia z CEIDG.

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzą w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym - każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Na terenie Gminy Nagłowice funkcjonuje niepubliczna przychodnia zdrowia Pro- Med w skład, którego wchodzi Ośrodek Zdrowia w Nagłowicach oraz Ośrodek Zdrowia w Desznie.

Pandemia COVID- 19 znacząco wpłynęła na zmianę funkcjonowania całego świata – można przypuszczać, że skutki makrospołeczne i makroekonomiczne w poszczególnych regionach świata są podobne, różnią się jednak natężeniem i sposobami radzenia sobie z nimi. Jak wynika z Raportu „Polskie miasta w czasach pandemii” Polskiego Instytutu Ekonomicznego⁴, pandemia uderzyła w warunki życia mieszkańców w miastach, najbardziej zaś w służbę zdrowia, gdyż to na niej spoczęła główna walka o zdrowie i życie mieszkańców. Zaburzyła też dotychczasowe funkcjonowanie placówek edukacyjnych i zdecydowanie pogorszyła sytuację bytową mieszkańców. Jedyne obszary tworzące warunki życia – który uległ poprawie – to bezpieczeństwo sanitarne. W związku z lockdownem gospodarczym, który został ogłoszony nie tylko w Polsce (strategię zamrożenia gospodarki zastosowały też inne kraje), niepewne stały się źródła utrzymania. Niektórzy utracili pracę, co przełożyło się na pogorszenie sytuacji materialnej rodzin. Chociaż trudno jednoznacznie przewidzieć długofalowe skutki pandemii w odniesieniu do warunków życia mieszkańców, to ponad 40% ich przedstawicieli ocenia, że w związku z pandemią COVID- 19 sytuacja bytowa mieszkańców pogorszyła się, chociaż aż 39% uważa, że się nie zmieniła. Podobne nastroje

⁴ Polski Instytut Ekonomiczny, *Polskie miasta w czasach pandemii*, Warszawa 2020.

odzwierciedlone zostały w badaniu Związku Banków Polskich przeprowadzonym w listopadzie 2020 r., z którego wynika, że aż 40% Polaków zauważa pogorszenie swojej sytuacji finansowej w ostatnich trzech miesiącach, natomiast nieco ponad połowa badanych nie odnotowała znaczących zmian.

Oświata

Zadania z zakresu edukacji w Gminie Nagłowice realizowane były w oddziałach przedszkolnych oraz szkolnych. Sieć szkół na terenie gminy Nagłowice w 2020 r. tworzyły:

- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Nagłowicach;
- Szkoła Podstawowa w Warzynie Pierwszym;
- Przedszkole Samorządowe w Nagłowicach
- Przedszkole Samorządowe w Warzynie Pierwszym.

Na koniec roku szkolnego 2019/2020 w gminnych przedszkolach publicznych, szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę zatrudnionych było: 1,14 etatów nauczycieli stażystów, 8,23 etatów nauczycieli kontraktowych, 6,72 etatów nauczycieli mianowanych, 40,85 etaty nauczycieli dyplomowanych.

Osiągnięcia uczniów z Zespół Placówek Oświatowych w Nagłowicach:

- ✓ Laureatki kuratoryjnego konkursu przedmiotowego z biologii i geografii;
- ✓ Finalista kuratoryjnego konkursu przedmiotowego z fizyki;
- ✓ I miejsce w ogólnopolskim konkursie plastycznym „Kalendarz dobrych uczynków”;
- ✓ Zorganizowanie sztabu i przeprowadzenie finału WOŚP w formie imprezy w GOK-u w Nagłowicach;
- ✓ Wyróżnienie w ogólnopolskim programie „Planeta Energii”;
- ✓ Wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Piosenki Patriotycznej w Słupii „Tu wszędzie jest moja Ojczyzna”;
- ✓ Udział w akcjach i projektach: Góra grosza, zbiórka wolontariacka dla Jagody Stradomskiej ze Skroniowa, zbiórka zakrętek, Akcja MURA oraz klasa z Empatią.

Osiągnięcia uczniów z Zespołu Placówek Oświatowych w Warzynie Pierwszym:

- ✓ Konkurs wojewódzki plastyczny „Wolny czas-bezpieczny czas “ I miejsce ;
- ✓ „Konkurs z Jajem” I miejsce, III miejsce, wyróżnienie;

- ✓ Konkurs powiatowy -plastyczny „Święty Jan Paweł II -przyjaciół dzieci i młodzieży” - I miejsce;
- ✓ „Bezpiecznie na wsi mamy - od 30 lat z KRUS wypadkom zapobiegamy” - III miejsce;
- ✓ Konkurs ogólnopolski-plastyczny „Eko-choinki” – dyplomy i nagrody rzeczowe;
- ✓ Konkurs Gminny „Młodzież zapobiega pożarom”- II miejsce (kl.VII-VIII), I miejsce (kl.IV-VI);
- ✓ Wojewódzkie biegi przełajowe w Strawczyni październik 2020

Baza lokalowa, którą dysponują jednostki oświatowe jest w miarę potrzeb i możliwości na bieżąco ulepszana i modernizowana. Szkoły dysponują obiektami sportowymi. Placówki oświatowe posiadają nowoczesne pracownie komputerowe i dostęp do sieci Internet. Budynki i otoczenie wokół obiektów spełnia podstawowe wymogi bezpieczeństwa oraz higieny nauki i pracy. Dyrektorzy placówek na bieżąco zakupują pomoce dydaktyczne oraz sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć w szkołach. W szkołach zatrudniona jest wysoko wykwalifikowana kadra.

Kultura

Na terenie Gminy Nagłowice realizacja zadań z zakresu kultury, promocji i turystyki należy do Samorządowego Centrum Bibliotek i Kultury „Dworek Mikołaja Reja” w Nagłowicach. Instytucja prowadzi:

- ✓ Samorządową Bibliotekę w Nagłowicach;
- ✓ Filialną Samorządową Bibliotekę w Trzcińcu;
- ✓ Filialną Samorządową Bibliotekę w Desznie;
- ✓ Gminny Ośrodek Kultury w Nagłowicach;
- ✓ Oddział Dziecięco-Młodzieżowy w Nagłowicach;
- ✓ Bawialnię „Wyspa Urwisa” w Nagłowicach;
- ✓ Izbę Pamięci Mikołaja Reja;
- ✓ Punkt Informacji Turystycznej w Nagłowicach;
- ✓ Pokoje gościnne w Dworku M. Reja ▪ Świetlicę Wiejską w Nagłowicach.

Do potrzeb osób z niepełnosprawnościami dostosowane są 2 budynki, w których mieszczą się 2 biblioteki: Filialna Samorządowa Biblioteka w miejscowości Deszno 39 oraz Oddział Dziecięco – Młodzieżowy w Nagłowicach, ul. M. Reja 17.

Realizując zadania statutowe w zakresie udostępniania zbiorów muzealnych i promocji zasobów kulturalnych Nagłowic, głównie postaci Mikołaja Reja, w „Dworku Mikołaja Reja” przyjęto ogółem 4 123 turystów.

W Punkcie Informacji Turystycznej udzielane były informacje na temat atrakcji turystycznych gminy Nagłowice oraz okolic w sposób bezpośredni oraz pośredni (telefonicznie, e-mailowo), głównie odnośnie bazy noclegowej oraz gastronomicznej. W muzeum dystrybuowane są materiały promocyjne wydawane przez placówkę oraz otrzymane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Regionalnej Organizacji Turystycznej, Centrów Informacji Turystycznej z regionu i z poszczególnych atrakcji turystycznych z naszego województwa. Placówka przysyłała materiały do Świętokrzyskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, Lokalnej Organizacji Turystycznej „Ziemia Jędrzejowska” oraz do osób indywidualnych. Ponadto na bieżąco odbywało się gromadzenie, weryfikacja i aktualizacja danych dotyczących obiektów noclegowych oraz gastronomicznych znajdujących się na terenie gminy.

W gminie w 2020 r. funkcjonował Gminny Ośrodek Kultury w Nagłowicach oraz Świetlica Wiejska w Nagłowicach, Świetlice Środowiskowe „CARITAS” w Desznie i Ślęcinie. Budynki, w których mieszczą się świetlice w Nagłowicach i Desznie dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Pandemia COVID 19 i jej wpływ na dostępność oferty kulturalnej zdeterminowała działalność wszystkich placówek w zakresie świadczonych usług. Z powodu wprowadzenia zaostreżeń w roku sprawozdawczym we wszystkich placówkach bez ograniczeń działalność była prowadzona tylko do dnia 11 marca. Od dnia 18 maja w reżimie sanitarnym z ograniczonym dostępem pracowały wszystkie biblioteki. Świetlica wiejska nie mogła prowadzić zajęć przez ponad 8 miesięcy. W 2020 roku w Oddziale Dziecięco-Młodzieżowym zorganizowano

15 różnorodnych zajęć dla 233 uczestników. Bawialnia do odwołania pozostaje zamknięta od 11 marca. Świetlicę Wiejską odwiedziło 1719 osób, w tym 1435 osób do marca 2020, a w zajęciach uczestniczyło 545 osób. Podczas zamknięcia świetlicy pracownik został przeszkolony i oddelegowany do obsługi muzeum, które miało wydłużony czas funkcjonowania (w sezonie muzeum czynne było do godz. 18.00). Sale w pełnym reżimie sanitarnym udostępniane były na potrzeby Rady Gminy w Nagłowicach, na sesje, komisje,

zebranie wiejskie, dla Zespołu Placówek Oświatowych w Nagłowicach, na spotkania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dla Grupy Wsparcia AA, na dyżury dzielnicowego KPP w Jędrzejowie, dla OSP Nagłowice, na szkolenia dla rolników, dla GOPS w Nagłowicach oraz na incydentalne imprezy i zajęcia kulturalne, rekreacyjne i artystyczne organizowane przez instytucję.

W zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży placówki miały bardzo ograniczone możliwości, ze względu na zakaz prowadzenia takiej działalności. We współpracy z Klubem Honorowych Dawców Krwi „Ognista Krew” placówka w ciągu roku udostępniła pomieszczenia na 4 akcje honorowego oddawania krwi, w których brało udział 140 osób.

Do najważniejszych przedsięwzięć i imprez o charakterze kulturalnym należą zorganizowane 2020 roku:

- ✓ 26.01.2020 – Dzień Babci i Dziadka – impreza integracyjna GOK Nagłowice;
- ✓ 07.03.2020 - Spotkanie z okazji Dnia Kobiet, koncert zespołu muzycznego, spotkanie integracyjne pań z terenu Gminy Nagłowice;
- ✓ 23-28.12.2020 Świąteczny konkurs plenerowy pn. „Szukamy Skrzata”.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w Gminie Nagłowice w 2020 r. opierała się na opracowanym i przyjętym do realizacji **Programie Współpracy Gminy Nagłowice z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2015-2020** przyjętego Uchwałą Nr III/13/2014 Rady Gminy z dnia 12 grudnia 2014 r. Uchwałą Nr XXIII/162/2020 z dnia 25 listopada 2020 r. przyjęto nowy **Program Współpracy Gminy Nagłowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na lata 2021-2026.**

Celem Programu jest prowadzenie przez gminę działalności we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom gminy. W programie wyznaczono następujące obszary współpracy z ww. podmiotami:

- ✓ oświaty i wychowania;
- ✓ kultury fizycznej, sportu i turystyki;

- ✓ kultury i sztuki;
- ✓ pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- ✓ ochrony zdrowia, rehabilitacji, przeciwdziałania alkoholizmowi i innym uzależnieniom;
- ✓ ochrony środowiska i ekologii;
- ✓ bezpieczeństwa publicznego;
- ✓ wspomagania rozwoju wspólnot lokalnych;
- ✓ promocji gminy.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi może przybierać następujące formy:

- ✓ zlecenia podmiotom realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie;
- ✓ wzajemnego informowania o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków;
- ✓ konsultowania z podmiotami, odpowiednio do ich zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności tych organizacji;
- ✓ tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym.

Zlecenie realizacji zadania publicznego może mieć jedną z form:

- powierzenie wykonania wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji;
- wsparcie takiego zadania wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji.

Zlecenia zadań następuje zazwyczaj w trybie konkursu ogłoszonego przez Wójta Gminy, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecenia. W ubiegłym roku Wójt Gminy ogłosił otwarty konkurs na realizację w 2020 r. zadania publicznego Gminy Nagłowice w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu, zaplanowano dotację w wysokości 48.000,00 zł. Podpisano umowę na realizację zadania z Ludowym Zespołem Sportowym „Dąb” Nagłowice na kwotę 48.000,00 zł.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka

(art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Za całokształt problematyki społecznej i koordynację działań w tym zakresie odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nagłowicach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nagłowicach jest samorządową jednostką organizacyjną realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej, zarówno własne gminy, jak też zadania zlecone gminie przez administrację rządową.

Funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nagłowicach, jako jednostki samorządowej opiera się także na stosowaniu innych przepisów prawa regulujących zagadnienia sfery finansowej, jak również innych dziedzin mających wpływ na prawidłowe podejmowanie decyzji i właściwe gospodarowanie finansami publicznymi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nagłowicach posiada wykształconą, profesjonalną i wyspecjalizowaną kadrę pracowników, która realizuje zadania zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych. Spośród zatrudnionych w ośrodku pracowników 8 posiada wykształcenie wyższe, a 2 pracowników wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada jeden pracownik socjalny. Wśród pracowników jedna osoba posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej. W GOPS w Nagłowicach w 2020 roku zadania realizowali:

- kierownik;
- specjalista pracy socjalnej;
- starszy pracownik socjalny;
- pracownik socjalny;
- asystent rodziny;
- inspektor do spraw świadczeń wychowawczych;
- główna księgowa;
- pracownik administracyjny;
- informatyk;
- referent do spraw świadczeń rodzinnych.

Usługi opiekuńcze w postaci pomocy sąsiedzkiej świadczone były przez 15 osób zatrudnionych na umowę zlecenie.

Na terenie Gminy Nagłowice nie funkcjonują domy pomocy społecznej, noclegownie i schroniska dla bezdomnych, środowiskowe domy samopomocy, ośrodki wsparcia dla osób przewlekle chorych, domy dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi.

Według danych komendanta Powiatowego Policji w Jędrzejowie w 2020 roku na terenie Gminy Nagłowice odnotowano 10 czynów kwalifikowanych, jako przestępstwa i były to „m.in. kradzieże mienia, kradzieże z włamaniem, bójki i pobicia, rozboje, kradzieże pojazdów, uszczerbek na zdrowiu i uszkodzenia mienia.

Zdarzenia drogowe pozostają jednym z poważniejszych problemów społecznych. Nietrzeźwość użytkowników dróg stanowi jedną z przyczyn zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W 2020 roku Policja zatrzymała 14 nietrzeźwych kierujących (w 2019 - 50 kierowców). Nie odnotowano ofiar śmiertelnych (w 2019 r – 2 ofiary śmiertelne), natomiast 12 osób odniosło obrażenia w wyniku zdarzeń drogowych (w 2019 r. - 19 osób)

Policjanci w 2020 roku na terenie Gminy Nagłowice podjęli łącznie 716 interwencji z czego 85 to interwencje domowe. Na terenie Gminy Nagłowice w 2020 roku średni czas reakcji na zdarzenie wyniósł 21 minut 23 sekund.

Na terenie Gminy działają 13 jednostek ochotniczej Straży Pożarnej:

- ✓ OSP Nagłowice;
- ✓ OSP Ślęcin;
- ✓ OSP Jaronowice;
- ✓ OSP Rakoszyn;
- ✓ OSP Nowa Wieś;
- ✓ OSP Trzciniec;
- ✓ OSP Deszno;
- ✓ OSP Zagórze;
- ✓ OSP Warzyn;
- ✓ OSP Brynica Mokra;
- ✓ OSP Zdanowice;
- ✓ OSP Cierno-Żabieniec;
- ✓ OSP Caców.

Trzy jednostki są włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, a mianowicie: OSP Nagłowice, OSP Jaronowice, OSP Warzyn. Jednostki zrzeszają 392 członków zwyczajnych, w tym 21 kobiet oraz 26 członków honorowych, w tym 5 kobiet. Przy OSP działają 2 Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze z 11 członkami. Ochotnicze Straże Pożarne użytkują 14 samochodów pożarniczych, w tym 5 średnich i 9 lekkich. W 2020 roku Gmina Nagłowice pozyskała 4 samochody strażackie. Były to: Renault Traffic dla OSP Cierno-Żabieniec; Ford Transit dla OSP Rakoszyn; Renault Mascott dla OSP Nagłowice oraz Renault Manager dla OSP Jaronowice.

W 2020 roku jednostki z terenu gminy Nagłowice brały udział w sumie w 76 zdarzeniach, z czego 19 dotyczyło pożarów, 48 miejscowych zagrożeń, 7 wypadków, 2 ćwiczenia.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane

z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki docelowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie Gminy Nagłowice zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nagłowicach. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy w rodzinie,
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone

w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;

- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomani,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W Gminie Nagłowice na dzień 31.12.2020 r. wsparciem systemu pomocy społecznej objęto 170 rodzin. Dane w poniższej tabeli wskazują, że w ostatnim roku zmalała liczba rodzin będących beneficjentami pomocy społecznej.

Tabela 1. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	138	197	170
Liczba osób w rodzinach	376	529	405

Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej- pieniężnych, w naturze i w usługach.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez GOPS

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gminę ustala się prawo świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Praca socjalna skupia się na rozwiązywaniu problemów osób i rodzin nie poprzez wsparcie finansowe, lecz poprzez motywowanie do samodzielnego działania i asystowanie w rozwiązywaniu problemów. Jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami

i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji

i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Świadczenia materialne stanowią jedynie uzupełnienie tych działań.

Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- ✓ zasiłek stały,
- ✓ zasiłek okresowy,
- ✓ zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ✓ zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ pomoc dla rodzin zastępczych,
- ✓ pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- ✓ świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- ✓ wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776 zł.;
 - osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600 zł.;
 - rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2–15 ustawy po pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

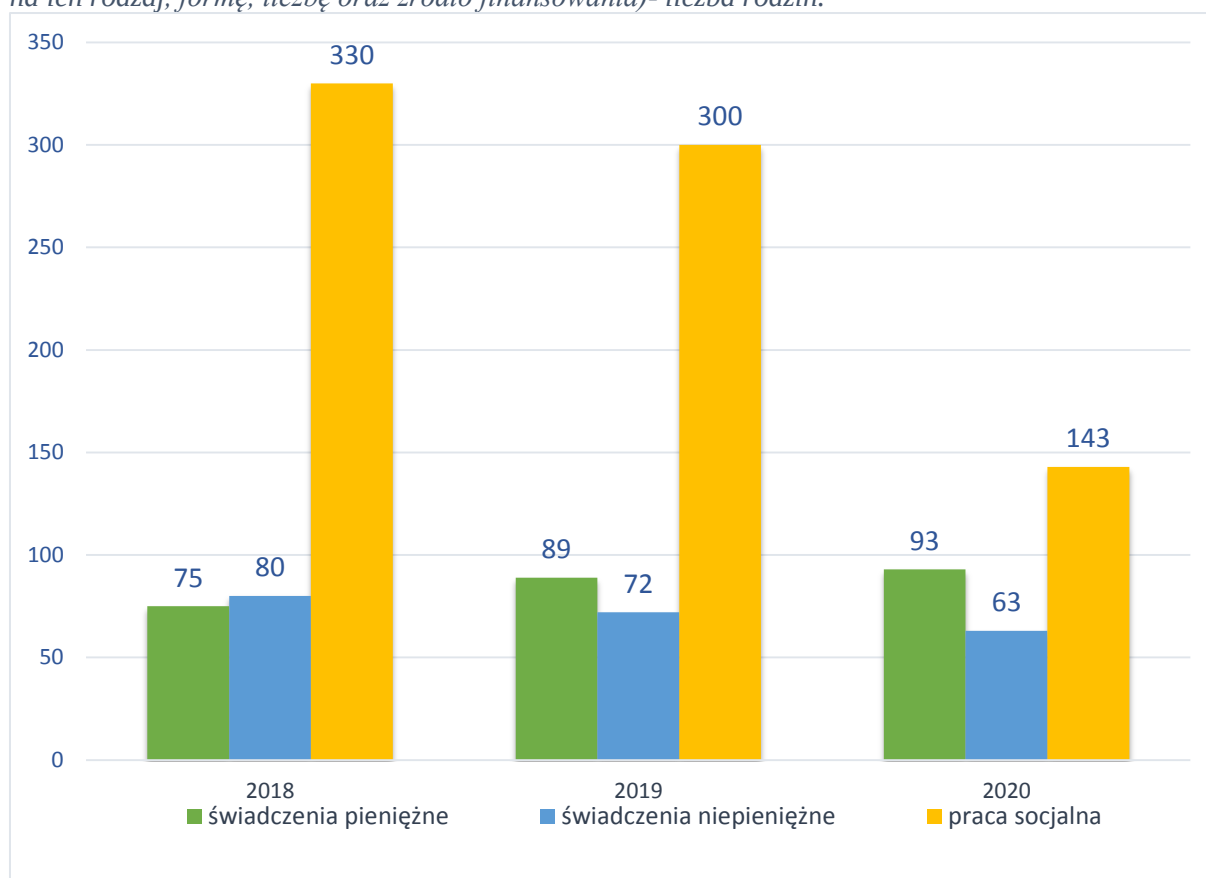
Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, uprawniające do zasiłków okresowego i celowego.

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się:

- ✓ praca socjalna,
- ✓ bilet kredytowany,
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- ✓ składki na ubezpieczenia społeczne,
- ✓ pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ sprawienie pogrzebu,

- ✓ poradnictwo specjalistyczne,
- ✓ interwencja kryzysowa,
- ✓ schronienie,
- ✓ posiłek,
- ✓ niezbędne ubranie,
- ✓ usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- ✓ specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- ✓ mieszkanie chronione,
- ✓ opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- ✓ pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Wykres 2. Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)- liczba rodzin.

Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej- pieniężnych, w naturze i w usługach.

Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej są niezmiennie od kilku lat **długotrwała i ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie**. W następnych podrozdziałach zaprezentowano hierarchię problemów i liczbę rodzin objętych pomocą GOPS w ostatnich trzech latach.

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin⁵.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Długotrwała lub ciężka choroba	69	62	54
Ubóstwo	76	64	50
Niepełnosprawność	57	51	45
Bezrobocie	36	34	37
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	30	35	28
Potrzeba ochrony macierzyństwa	25	20	19
Alkoholizm	8	8	14
Przemoc w rodzinie	0	4	4
Bezdomność	2	1	2
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	1
Zdarzenie losowe	0	1	1
Trudności w przystosowaniu po	1	0	0

⁵ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

opuszczeniu zakładu karnego

Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej- pieniężnych, w naturze i w usługach.

Długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność

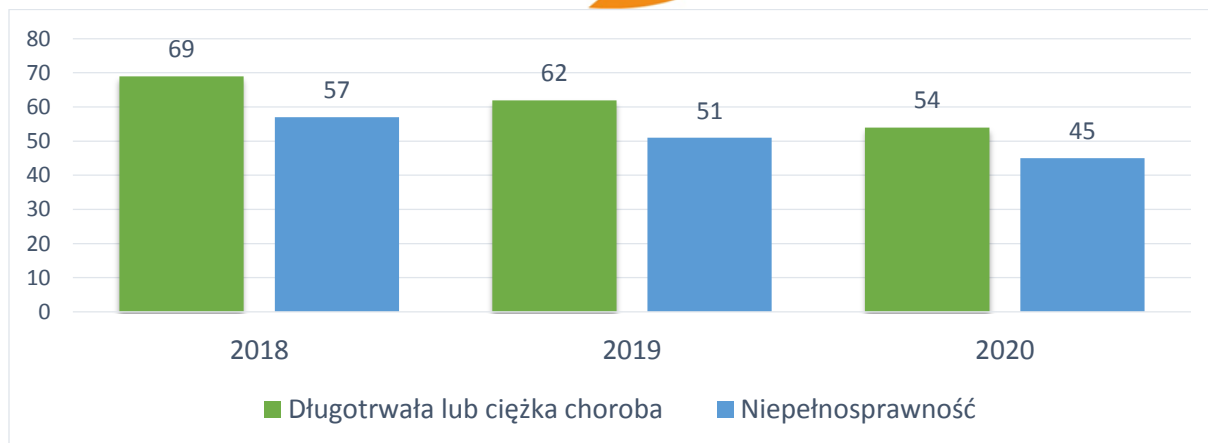
Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone

w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Dane z GOPS w Nagłowicach wskazują, że w ostatnich latach długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność są jednymi z najczęściej występujących przyczyn trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc społeczną. Należy jednak zauważyć, że w ciągu ostatnich trzech lat zmniejsza się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z owych przyczyn. Dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Nagłowice z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2018-2020.

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności (jak np. wspieranie nabywania i rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w życiu społecznym, w załatwianiu spraw urzędowych i uzyskaniu zatrudnienia, wspieranie procesu leczenia i rehabilitacja fizyczna). Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym (posiadające np. kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta).

GOPS w Nagłowicach nie zatrudnia osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Usługi opiekuńcze przyznaje ośrodek pomocy społecznej, ustalając jednocześnie ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Odpłatność za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze określa uchwała rady gminy (oprócz opłat za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, których wysokość określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej). **Na terenie Gminy Nagłowice z usług opiekuńczych w okresie w 2020 roku korzystało 15 osób. Usługi opiekuńcze w postaci pomocy sąsiedzkiej świadczyło 15 osób zatrudnionych na umowę zlecenie.**

Osobie, która potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, może być

przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia, zapewniającą warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. **Na terenie Gminy Nagłowice nie funkcjonują mieszkania chronione.**

Osobie wymagającej całodobowej opieki, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu (określonego rozporządzeniem Ministra), w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej „Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.” Ustawa wprowadza też podział DPS-ów, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone. I tak np. osoby niepełnosprawne fizycznie nie powinny przebywać w tych samych domach pomocy społecznej, co osoby z niepełnosprawnością intelektualną czy przewlekłe chore psychicznie.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu oraz jeżeli mieszkaniec domu nie ponosi pełnej odpłatności,
- małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- gmina, z której osoba została skierowana do DPS.

Na dzień 31.12.2020 r. w domach pomocy społecznej, skierowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nagłowicach przebywało 13 osób.

Pełnoletniej osobie niepełnosprawnej całkowicie niezdolnej do pracy przysługuje zasiłek stały z pomocy społecznej, jeżeli:

- ✓ jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej w przypadku osoby samotnej,

- ✓ jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały jest ustalany jest w wysokości różnicy między odpowiednim kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnie gospodarującej lub dochodem na osobę w rodzinie (nie może być jednak niższy niż 30 zł). **W roku 2020 z zasiłków stałych korzystały 24 osoby.**

Mając na uwadze problemy osób niepełnosprawnych z dostępem do profesjonalnego sprzętu rehabilitacyjnego **przy GOPS w Nagłowicach działa Punkt Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych oraz wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego.** Z wypożyczalni sprzętu mogą korzystać zarówno osoby niepełnosprawne, jak i osoby, które nie posiadają orzeczenia. Z wypożyczalni korzystali nie tylko mieszkańcy Gminy Nagłowice, ale także mieszkańcy ościennych gmin. W 2020 roku z usług wypożyczalni skorzystały 52 osoby, w tym 47 osób z terenu Gminy Nagłowice.

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzutuje to bezpośrednio na kierunek pomocy społecznej. Dla Gminy, wskaźniki te pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy sąsiedzkiej, opieki wytchnieniowej. Głównym powodem wzrostu zapotrzebowania na usługi jest izolacja w czasie pandemii, brak zainteresowania potrzebującymi członkami rodziny, samotność, brak dostępności do lekarzy.

W IV kwartale 2020 roku Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej uruchomiło **Program „Wspieraj Seniora”**. Głównym założeniem programu było zapewnienie seniorom powyżej 70 roku życia wsparcia w związku ze stanem epidemii koronawirusa SARS CoV-2. Pomoc polegała na dostarczeniu przez pracowników GOPS zakupów produktów żywnościowych, środków higieny oraz leków. Z tej formy pomocy skorzystało 8 osób. W 2021 roku kontynuuje się realizację Programu „Wspieraj Seniora”.

GOPS w Nagłowicach w grudniu 2020 roku wraz z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej w Kielcach oraz Przedsiębiorstwem Społecznym Leśne Zacisze w Oksie brał udział w tzw. **mechanizmie zakupowym dla osób defaworyzowanych**, realizowanym przez przedsiębiorstwa społeczne subregionu południowego województwa świętokrzyskiego.

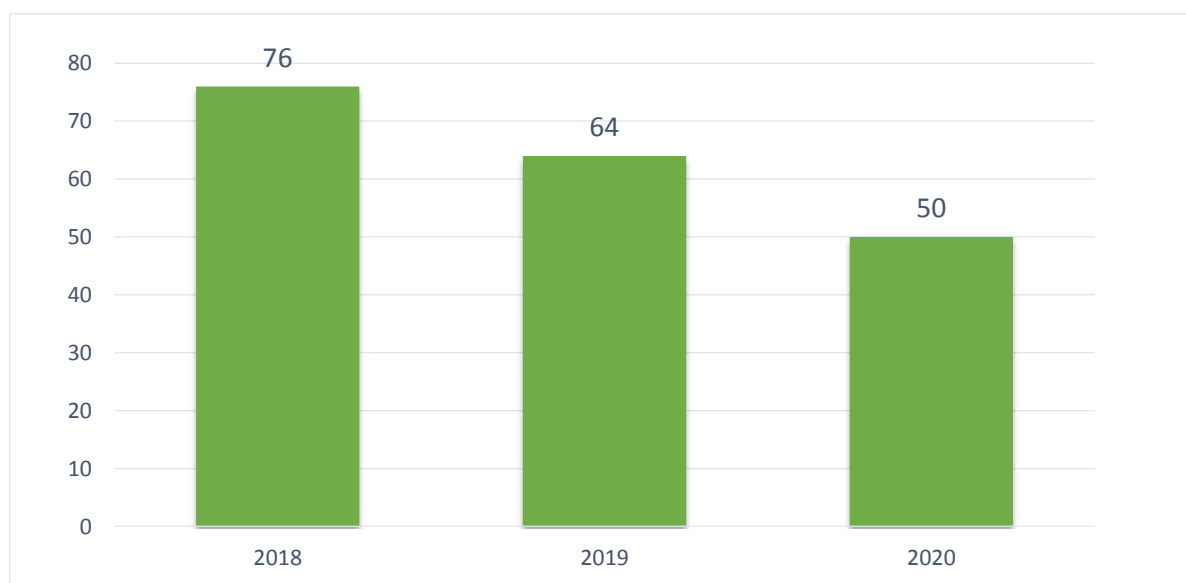
Adresatami projektu były osoby znajdujące się w ciężkiej sytuacji w związku ze stanem epidemii, zamieszkujące na terenie Gminy Nagłowice, w tym osoby starsze, samotne oraz z niepełnosprawnościami. Celem projektu było nieodpłatne przygotowanie i dostarczenie gorącego dwudaniowego posiłku dla mieszkańców Gminy Nagłowice. Z tej formy pomocy w 2020 roku skorzystało 56 osób. W 2021 roku kontynuuje się realizację projektu.

Ubóstwo

Ubóstwo określa się, jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych. Analizując problem ubóstwa nie możemy pominąć dynamicznie zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Sytuacja epidemiologiczna, w jakiej znalazła się Polska od marca 2020 roku z powodu pandemii COVID-19 i związane z nią ograniczenia w istotny sposób wpłynęły na rynek pracy, wysokość wynagrodzeń, ceny i inne zjawiska, takie jak m.in. izolacja społeczna czy przemoc domowa, w sposób bezpośredni i pośredni związane z występowaniem ubóstwa. Prawdopodobnie utrzymująca się niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w znacznym stopniu przyczyni się do zwiększenia zasięgu ubóstwa w skali całego kraju.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Nagłowice z powodu ubóstwa w latach 2018-2020.

Dane GOPS w Nagłowicach wskazują, że w ostatnich latach maleje liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. W 2018 roku z pomocy społecznej z powodu ubóstwa korzystało 76 rodzin, w 2019 roku liczba ta wynosiła 64 rodziny, a w 2020 roku ponownie zmalała do 50 rodzin.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy dożywianie dzieci, młodzieży, również osób dorosłych, które nie są w stanie własnym staraniem pokonać trudnych sytuacji życiowych, a tym samym zapewnić sobie wyżywienie. Pomoc w formie dożywiania realizowana jest w oparciu o wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole

i w domu”. Celem jest ograniczenie i zminimalizowanie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji z uwagi na bezrobocie, osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych i niepełnosprawnych. Gmina realizuje w/w program od 2019 roku. W 2020 roku Programem objęto 84 osoby.

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielanie schronienia należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Tymczasowe schronienie może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące. W 2020 roku w GOPS w Nagłowicach nie objęto nikogo tą formą pomocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nagłowicach przyznaje i wypłaca świadczenia o charakterze socjalnym czyli stypendium szkolne i zasiłki szkolne. Na przestrzeni ostatnich 3 lat rośnie liczba uczniów, którym przyznaje się owe świadczenia. W 2018 roku wypłacono łącznie 146 stypendiów i zasiłków szkolnych, w 2019 roku wypłacono 409 takich świadczeń, natomiast w 2020 roku już 608 świadczeń.

Podstawową kategorią ekonomiczną mającą decydujący wpływ na warunki życia gospodarstwa domowego jest dochód rozporządzalny, który przeznaczany jest na wydatki oraz przyrost oszczędności. W 2019 r. przeciętne gospodarstwo domowe w województwie świętokrzyskim rozporządzało miesięcznym dochodem wynoszącym 1626,46 zł/osobę. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w województwie świętokrzyskim był niższy od notowanego w kraju o 192,68 zł, tj. o 10,6%. W ujęciu nominalnym był on o

4,9% wyższy (o 76,64 zł) od poziomu dochodu sprzed roku. Najbardziej (w ujęciu kwotowym) wzrósł dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych – o 76,39 zł (o 16,8%). Odnotowano również wzrost dochodów z pozostałych świadczeń społecznych – o 14,24 zł (o 13,0%) oraz z pracy najemnej - o 13,14 zł (o 1,8%). Zmniejszyły się natomiast pozostałe dochody – o 10,42 zł (o 25,1%) oraz dochody z pracy na własny rachunek – o 9,66 zł (o 9,2%)⁶.

W 2019 roku w województwie świętokrzyskim odnotowano spadek o 1,7% stopy ubóstwa skrajnego⁷ z 7,9% w 2018 do 6,2% w 2019 roku (w kraju 4,2%).

W przypadku stopy ubóstwa relatywnego⁸, stopa ta wyniosła w województwie świętokrzyskim 19,2% i nieznacznie się zwiększyła w odniesieniu do 2018 roku (o 0,1 punktów procentowych). W kraju wskaźnik ten wynosił w 2019 r. 13,0% i zmniejszył się odpowiednio o 1,2 punktów procentowych.

W najmniejszym stopniu spośród trzech badanych wskaźników zmniejszyła się ustawowa granica ubóstwa⁹ (o 0,6%) z 14,0% do 13,4% w 2019 roku. W kraju nastąpił spadek odpowiednio o 3,7 punktów procentowych.

Corocznie na potrzeby opracowania oceny zasobów pomocy społecznej województwa świętokrzyskiego obliczany jest wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej tj. liczby osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców. Sporządzenie wewnątrzregionalnego zestawienia przedmiotowego wskaźnika wskazuje na tzw. obszary biedy tj. gminy, w których względnie najwięcej mieszkańców korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a tym samym spełnia kryterium dochodowe uprawniające do otrzymywania tego typu świadczeń. Obowiązujące w 2019 roku kryteria dochodowe to: dla osoby samotnie gospodarującej: 701 zł, dla osoby w rodzinie: 528 zł. Weryfikacja kryteriów dochodowych następuje co trzy lata.

⁶ *Budżety gospodarstw domowych w województwie świętokrzyskim w 2019 roku*, GUS 2020.

⁷ Przyjęcie granicy ubóstwa na poziomie minimum egzystencji pozwala na oszacowanie skali ubóstwa skrajnego. Konsumpcja poniżej tego poziomu utrudnia przeżycie i stanowi zagrożenie dla biologicznego rozwoju człowieka.

⁸ Zastosowanie wskaźnika relatywnej granicy ubóstwa na poziomie 50% kwoty, którą przeciętnie miesięcznie wydają gospodarstwa domowe w Polsce, pozwala na wyodrębnienie tych, których poziom konsumpcji znacząco odbiega od poziomu przeciętnego.

⁹ Wskaźnik "ustawowej" granicy ubóstwa wskazuje na grupę osób, które zgodnie z obowiązującymi przepisami są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej.

Wartość wskaźnika zagregowana do powiatu jędrzejowskiego wyniosła 54,43 i była zbliżona do 2018 roku (54,61). W 2019 roku w powiecie jędrzejowskim najwyższą wartość wskaźnika deprywacji odnotowano w gminie Imielno (97,67). Najniższą wartość odnotowano w gminach: Sobków (35,99), Nagłowice (40,16)¹⁰.

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

Na przestrzeni ostatnich 3 lat na terenie Gminy Nagłowice nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Obserwuje się także wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.

Tabela 3. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z Gminy Nagłowice w PUP w Jędrzejowie.

	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2018	78	59	137
2019	80	62	142
2020	87	72	159

Tabela 4. Zarejestrowani bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

	Z prawem do zasiłku	Długotrwale bezrobotni	W wieku 18-44 lata
2018	9	52	106
2019	8	54	109

¹⁰ S. 26.

Sytuację pozostawania bez pracy, wskutek długotrwałej bezczynności, bezrobotny może traktować, jako sposób na życie. Wydłużający się okres bez zatrudnienia może spowodować, iż bezrobotni będą bardziej skłonni zaakceptować swoją sytuację. Sprzyja to tendencji do godzenia się na niższy standard życia, na uzależnienie od pomocy innych, do zmniejszenia aktywności poszukiwania. Długotrwałe pozostawanie bez pracy stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, a tym samym powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki¹¹.

W ostatnim czasie ogromnym zagrożeniem dla rynku pracy stała się pandemia COVID-19, która od marca 2020 roku spowodowała duże utrudnienia w funkcjonowaniu i rozwoju wielu dziedzin naszej gospodarki. Długo utrzymujący się stan epidemii będzie rodził różnego rodzaju problemy, może prowadzić do upadania instytucji, firm, przedsiębiorstw, zakładów pracy lub ograniczenia ich działalności. W ślad za tym zacznie zmniejszać się liczba wolnych miejsc pracy, a miejsca pracy już istniejące będą likwidowane. Konsekwencją takiej sytuacji może być wzrost liczby rejestrujących się osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

¹¹ Kozłowska B., *Długotrwałe bezrobocie* [w:] „Rynek pracy”, nr 1, Studia i Opracowania, KUP, Warszawa 2001.

Bezradność opiekuńczo- wychowawcza oraz potrzeba ochrony macierzyństwa

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych

na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w dalszym ciągu stanowią znaczny odsetek klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu oraz problemy w pełnieniu ról rodzicielskich współlistnieją z innymi trudnościami takimi jak: uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, małżeńskich, zawodowych. Ważne jest zatem systematyczne monitorowanie tych środowisk przez pracowników socjalnych, wspieranie ze strony asystentów rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych grup zawodowych kontaktujących się z rodziną. Specyfika rodzin

niewydolnych wychowawczo wymaga od służb pomocowych zintegrowania działań skierowanych na dziecko i rodzinę w sposób wielodyscyplinarny.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do realizacji zadań związanych ze wspieraniem rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. **Gmina Nagłowice realizuje Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nagłowice na lata 2020-2023.** Głównym celem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do życia i rozwoju dzieci oraz ich rodzin w Gminie Nagłowice, jak również tworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą (wyjątek – Postanowienie Sądu) z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. W przypadku, gdy GOPS poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności

w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika konieczność przydzielenia asystenta rodziny wówczas wnioskuję do kierownika GOPS o jego przydzielenie. Asystent ma obowiązek pracować z rodziną niezależnie od pracowników socjalnych. Należy do niego prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną mającą trudności w prawidłowym funkcjonowaniu. Celem jego działań jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwienie i doprowadzenie do jak najszybszego powrotu do rodziców dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Ponadto asystent rodziny sporządza opinie o rodzinie i jej członkach oraz współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi, a także innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny oraz podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną. **W 2020 roku w GOPS w Nagłowicach zatrudniony był jeden asystent rodziny, który współpracował z 15 rodzinami, w tym:**

- 3 rodziny przydzielone na podstawie postanowienia sądu,
- 12 rodzin na wniosek kierownika GOPS.

Na przestrzeni ostatnich lat wzrasta liczba rodzin, korzystających z usług asystentów rodziny- w 2018 roku było to 11 rodzin, a w 2019 roku 12.

W przypadku, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są sami w stanie należycie wypełniać funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, trafiają one do systemu pieczy zastępczej. O potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Postanowienia Sądu wykonywane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zapewniając dziecku miejsce w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowywanie dziecka - w pierwszym roku pobytu,
- 30% wydatków na opiekę i wychowywanie dziecka- w drugim roku pobytu,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Podobne koszty ponosi gmina właściwa, także w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo- terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Pracownicy Ośrodka systematycznie monitorują sytuacje rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. **W 2020 r. współfinansowano pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej dla 5 dzieci.**

Z kolei prawo do świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci.

Dane GOPS wskazują, że w ostatnich latach maleje liczba rodzin korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa (2018 rok- 25 rodzin; 2019 rok- 20 rodzin; 2020 rok- 19 rodzin).

Do roku 2017, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać w styczniu 2017 roku. „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci.

Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych. **W 2020 roku GOPS w Nagłowicach wypłacił 2 świadczenia „Za życiem”.**

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i ulg przysługujący rodzinom wielodzietnym tj. rodzinom mającym na utrzymaniu 3 lub więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub do 25 r.ż. gdy uczą się lub studiują oraz bez ograniczeń wiekowych — w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Karta przysługuje rodzinie niezależnie od dochodu i na jej podstawie rodziny mogą korzystać z uprawnień, jakie znajdują się w katalogu ulg i zwolnień zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. **Od początku możliwości uzyskania KDR do 31.12.2019r. w Gminie Nagłowice wydano 545 Kart. W 2020 roku wnioski złożyło 18 rodzin, wydano 97 KDR dla członków rodzin.**

Program „Dobry Start” to inwestycja w edukację polskich dzieci. To 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Na dziecko niepełnosprawne, uczące się w szkole, świadczenie przysługuje do ukończenia przez nie 24. roku życia. **W 2020 roku w Gminie Nagłowice wypłacono 605 jednorazowych świadczeń „Dobry Start”.**

Rządowy program **"Rodzina 500+"** jest najbardziej znaczącą i realnie odczuwalną pomocą finansową ze strony państwa dla rodzin wychowujących dzieci. W ramach tego programu rodzinom z dziećmi na utrzymaniu przysługuje świadczenie wychowawcze w wysokości

500 zł. na dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia. **W ramach tego programu w 2020 roku wypłacano świadczenia dla 536 rodzin.**

Warto również nadmienić, że na terenie Gminy Nagłowice funkcjonują dwie świetlice środowiskowe w Ślęcinie i w Desznie, prowadzone przez Caritas Diecezji Kieleckiej. Zadaniem świetlicy środowiskowej jest wspieranie rodziny w procesie przygotowywania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia poprzez objęcie ich działaniami wychowawczymi, edukacyjnymi, opiekuńczymi i profilaktycznymi.

Uzależnienia

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki) charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących odstawieniu substancji.

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiążą zarówno konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, jak również stanowi ona problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych. Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy, wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez kogoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej. Nadużywanie alkoholu stanowi dziś bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów. Zjawisko to stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia dla wielu mieszkańców naszej gminy i to nie zależnie od płci, wieku ani poziomu wykształcenia. Ostatnio sprzyjającym czynnikiem do spożywania alkoholu stała się izolacja ze względu na pandemię wirusa Covid-19.

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznacza konkretne zadania i wskazuje środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań związanych profilaktyką i rozwiązaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** uchwalonego corocznie przez Radę Gminy. Zadaniem programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do pokonania już istniejących problemów. Alkoholizm i

narkomania są chorobami społecznymi i jak każde inne choroby wymagają leczenia. Proces ten jest długotrwały, wymagający wiele wysiłku i wytrwałości nie tylko osób uzależnionych, ale także od osób ich otaczających. Im szybciej podjęte zostaną konkretne działania w tym zakresie tym większe są szanse na końcowy sukces.

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana była ze środków własnych Gminy Nagłowice pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18 ustawy).

Celem głównym programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Nagłowice oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe Programu:

- większa wiedza i świadomość społeczna na temat alkoholizmu i narkomanii oraz możliwych skutków i sposobów zapobiegania tym zjawiskom;
- szerszy dostęp do oferty pomocowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii;
- kontrola rynku sprzedaży napojów alkoholowych mająca na celu wyeliminowanie nierzetelnych sprzedawców;
- edukacja społeczna ukierunkowana na zagrożenia związane ze spożywaniem alkoholu oraz narkotyków;
- ograniczenie zjawiska sięgania po alkohol przez dzieci i młodzież; – tworzenie alternatywnych form spędzenia wolnego czasu przez młodzież;
- eliminowanie czynników destabilizacji życia rodzinnego;
- partnerstwo w dążeniu do wypracowania skutecznych metod rozwiązań w profilaktyce środowiskowej.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem działań Komisji jest ograniczanie dostępności alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają za

zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto, Komisja realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dane z działalności GKRPA w Nagłowicach w za ostatnie trzy lata przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Działalność GKRPA.

	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń GKRPA	11	12	10
Liczba przeprowadzonych rozmów	22	26	28
Liczba osób zgłoszona przez komisję na leczenie przymusowe do sądu	1	4	7
Liczba osób skierowana na leczenie odwykowe stacjonarne postanowieniem sądu	1	4	9
Liczba osób poddanych leczeniu ambulatoryjnemu (postanowieniem sądu lub dobrowolnie)	7	4	6
Liczba osób skierowanych przez komisję na badanie przez biegłego lekarza psychiatrę i psychologa	5	15	15

Przemoc w rodzinie

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie (zwana także potocznie przemocą domową), to *jednorazowe albo cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Wyróżnia się przemoc fizyczną (naruszenie nietykalności fizycznej), przemoc psychiczną (naruszenie godności osobistej), przemoc seksualną (naruszenie intymności), przemoc ekonomiczną (naruszenie własności) oraz zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich).*

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Do zadań własnych gminy zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- ✓ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie mają charakter interdyscyplinarny, a więc opierają się na współpracy służb, które dysponując wiedzą, doświadczeniem, narzędziami oraz kompetencjami w danej dziedzinie łączą swoje siły, celem udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania gminy w zakresie wspierania rodziny dotkniętej przemocą. **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nagłowice na lata 2021– 2023 został przyjęty Uchwałą nr XXIV/171/2020 z dnia 30 grudnia 2020 roku.**

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. To grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Gminy Nagłowice.

Na terenie Gminy Nagłowice w rodzinie najczęściej występuje w rodzinach najuboższych, jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną, zaburzeniami psychicznymi. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Tabela 6. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart

	NK „A”	NK „C”	NK „D”
2018	11	12	6
2019	23	17	10
2020	12	12	2

Tabela 7. Liczba Niebieskich Kart założonych w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Liczba NK, w tym założonych przez:			
Pomoc społeczna	-	4	-
Policja	11	12	9
Ochrona Zdrowia	-	-	-
Oświata	-	-	1
GKRPA	-	-	-
Liczba rodzin objętych działaniami ZI/Grup roboczych	15	22	16

Jak wynika z tabeli procedurę Niebieskie Karty najczęściej sporządzała Policja, gdyż to ona jest pierwszą instytucją reagującą na przemoc w rodzinie i wszczynającą procedurę Niebieskie Karty. Następnie o zaistniałej sytuacji informowany jest Ośrodek Pomocy, który zapewnia obsługę organizacyjno —techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i powołuje grupy robocze.

Tabela 8. Liczba ofiar przemocy w rodzinie w okresie od 2018- 2020.

	2018	2019	2020
Kobiety	13	20	16
Mężczyźni	1	2	1
Dzieci	1	-	-
Razem	15	22	17

Z powyższego zestawienia odczytuje się, że zdecydowanie większy odsetek ofiar przemocy stanowią kobiety, dane odczytane ze statystyk Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Nagłowice potwierdzają ogólnopolską regułę. Wobec powyższego należy podejmować aktywne działania, by ofiary przemocy domowej nie doświadczały lęku, cierpienia, bezsilności, przygnębienia i rozpacz, by ich ciało i psychika nie doznawały ostrych urazów i nie podlegały długotrwałemu procesowi niszczącego stresu i zagrożenia.

Osoby, co do których zachodziło podejrzenie, że są ofiarami przemocy domowej były informowane o przysługujących im uprawnieniach i kierowane do instytucji udzielających specjalistycznego poradnictwa głównie prawnego, psychologicznego i medycznego.

Osoby, co do których zachodziło podejrzenie, że są sprawcami przemocy domowej byli informowani o konsekwencjach, w tym prawnych stosowania przemocy, a także o możliwościach uzyskania wsparcia terapeutycznego. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych, bezpośrednio współpracujący ze sprawcami przemocy w rodzinie kierowali wszystkich sprawców do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Prowadzone są one w celu powstrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy i rozwijania umiejętności samokontroli, utrzymywania prawidłowych relacji w rodzinie. Pomagają kształtować umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie oraz uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy. Umożliwiają zdobywanie i pogłębianie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie i zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych organizowany jest przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jędrzejowie.

Grupy robocze podczas rozeznawania sytuacji rodzin. w których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty" podejmują szereg działań i są to m.in. wnioski do Sądu w celu rozeznania sytuacji przez kuratora, kierowanie osób, które nadużywają alkoholu na spotkania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, przeprowadzanie rozmów motywująco- wspierających, przeprowadzanie rozmów informacyjno- pouczających.

Pracownicy socjalni wraz z dzielnicowym monitorują rodziny, które zagrożone są przemocą w rodzinie.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Nagłowice

Jednym z głównych założeń niniejszej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice na lata 2022 - 2032* jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej gminy oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy.

Badania miały charakter ankiety. Zostały przeprowadzone w drugiej połowie 2021 roku i obejmowały zagadnienia związane z aktywnością społeczną oraz działaniami podejmowanymi ze strony lokalnych władz w kierunku rozwiązywania lokalnych problemów, a także podstawowe problemy społeczne związane z uzależnieniami, przemocą rodzinną oraz w środowisku szkolnym, niepełnosprawnością, osobami starszymi, aktywnością społeczną, w tym postawami mieszkańców wobec tychże zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Nagłowice wśród trzech grup reprezentujących lokalne środowiska:

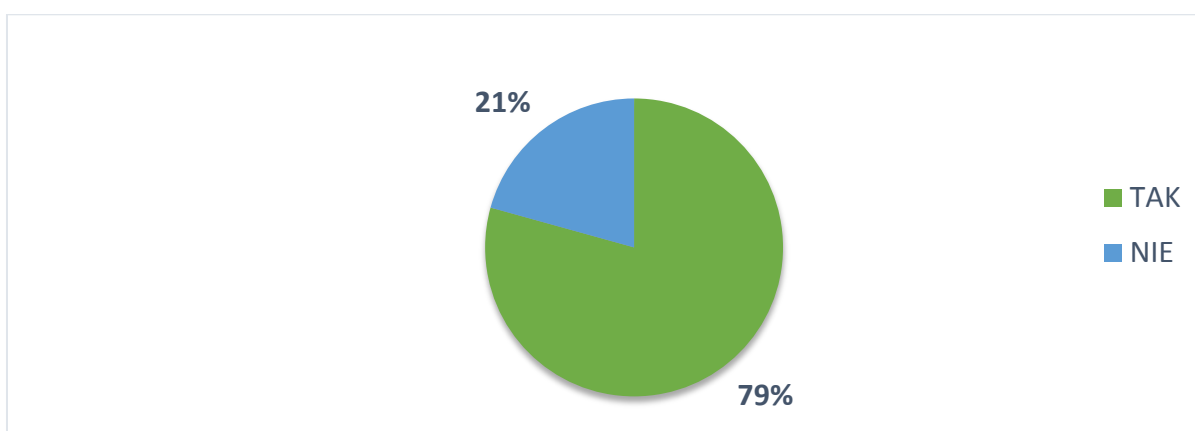
- dorośli mieszkańcy;
- pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- dzieci i młodzież szkolna.

Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Nagłowice w opinii dorosłych mieszkańców

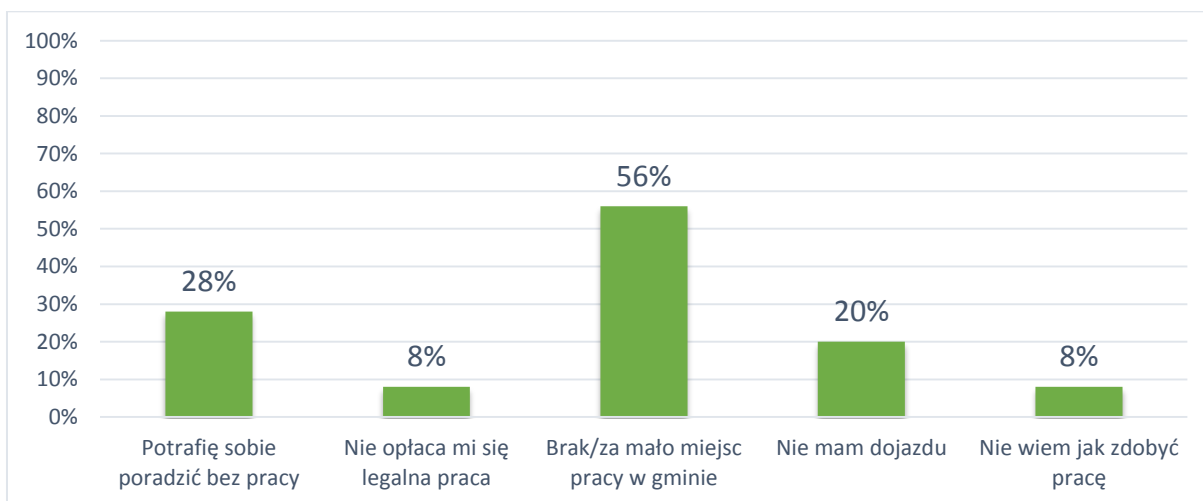
W badaniu wzięło udział łącznie 89 pełnoletnich mieszkańców Gminy Nagłowice. Badaniem objęto 75 kobiet oraz 12 mężczyzn.

Większość respondentów- 79% posiada pracę. Ci badani, którzy nie posiadają zatrudnienia, wskazywali najczęściej, że przyczyną bezrobocia w ich przypadku jest zbyt mała ilość miejsc pracy w gminie (56%), a także to, że potrafią poradzić sobie bez pracy (28%).

Wykres 5. Czy posiada Pani/Pan pracę?

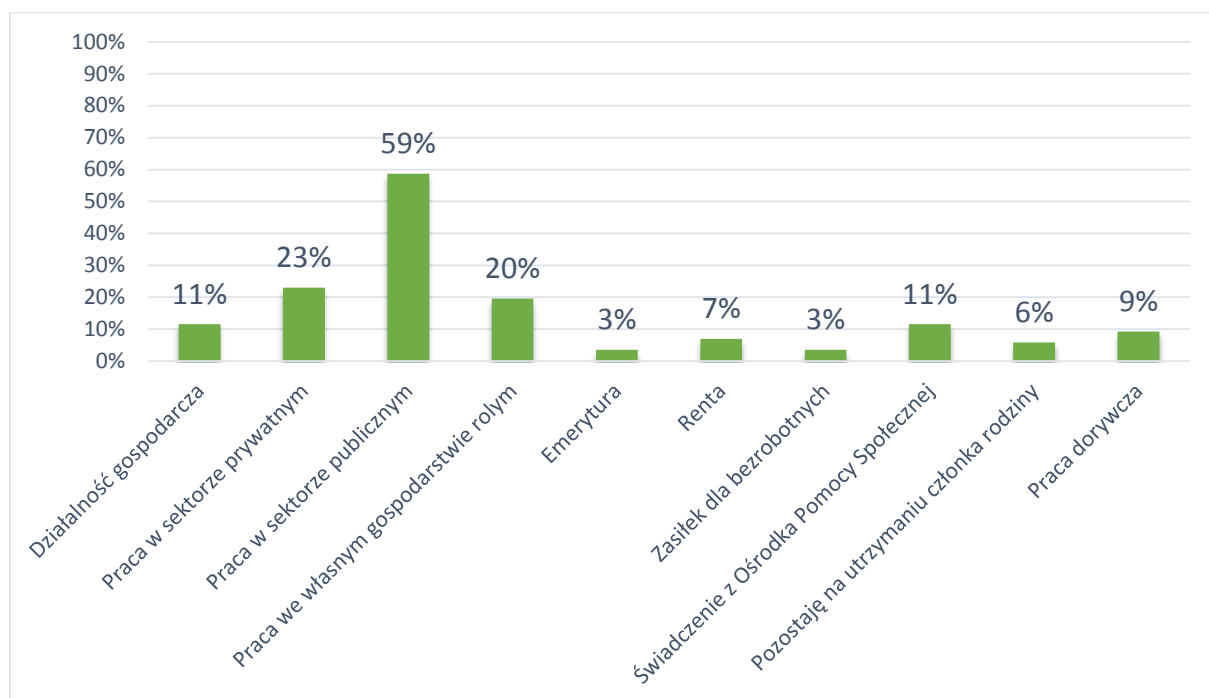
Wykres 6. Z jakich powodów nie posiada Pani/Pan pracy?

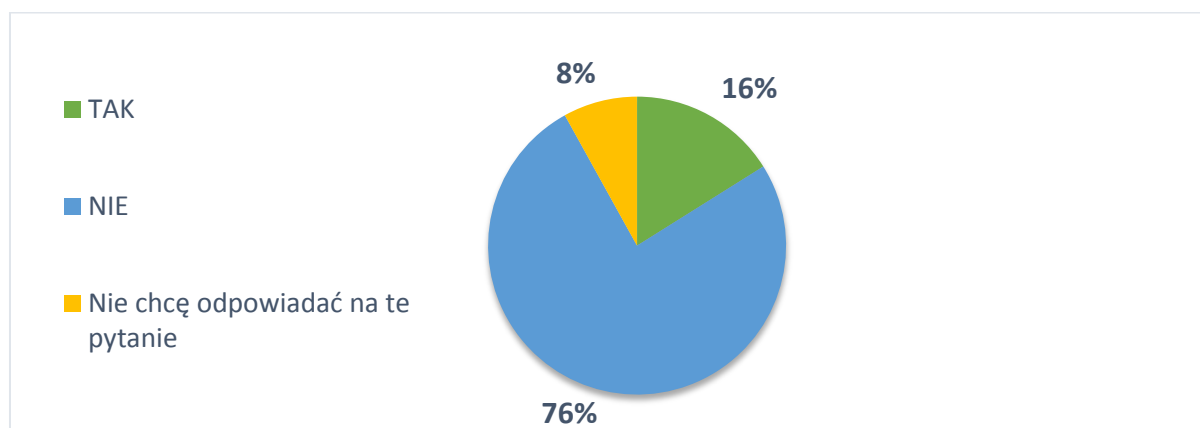
Jeżeli chodzi o źródło utrzymania gospodarstwa domowego, to **59% badanych pracuje w sektorze publicznym, 23% pracuje w sektorze prywatnym, 20% pracuje we własnym gospodarstwie rolnym, 11% utrzymuje się ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej,**

11% prowadzi własną działalność gospodarczą, 9% pracuje dorywczo, 7% utrzymuje się z renty, 6% pozostaje na utrzymaniu członka rodziny, 3% jest na emeryturze, a kolejne 3% pozostaje na zasiłku dla bezrobotnych. Poza tym, 16% badanych korzystało w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej.

Wykres 7. Źródłem utrzymania Pani/Pana gospodarstwa domowego jest (proszę zaznaczyć wszystkie stosowne odpowiedzi)

Wykres 8. Czy Pani/Pana rodzina korzysta lub korzystała w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej?

Następnie mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę sytuacji mieszkaniowej i materialnej swojej/swojej rodziny. **Jeżeli chodzi o sytuację mieszkaniową, to łącznie 79% respondentów oceniło ją jako bardzo dobrą i dobrą. Natomiast 18% wskazało, że jest ona zadowalająca, a 3%, że jest zła.** W przypadku sytuacji materialnej, **jako bardzo dobrą i dobrą oceniło ją łącznie 63,2% mieszkańców, jako zadowalającą 28,7%, a jako złą 8,1%.** Większość mieszkańców jest zatem zadowolona zarówno ze swojej sytuacji mieszkaniowej, jak i materialnej.

Tabela 9. Jak Pani/Pan ocenia sytuację:

	<i>Bardzo dobra</i>	<i>Dobra</i>	<i>Zadowalająca</i>	<i>Zła</i>
Sytuacja mieszkaniową swoja/swojej rodziny	28%	51%	18%	3%
Sytuacja materialna swego gospodarstwa domowego	16,1%	47,1%	28,7%	8,1%

W kolejnej części badania respondenci zostali poproszeni o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo ważny. Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że mieszkańcy Gminy Nagłowice za **najistotniejszy problem w ich środowisku lokalnym uznali uzależnienie od alkoholu łącznie 77%¹².** Z kolei, jako **najmniej istotne problemy badani wskazali bezdomność- łącznie 70,1% oraz brak poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy- łącznie 60%¹³.** Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia tabela nr 6 na następnej stronie.

¹² Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny i raczej istotny.*

¹³ Sumy odpowiedzi *raczej nieistotny i zdecydowanie nieistotny.*

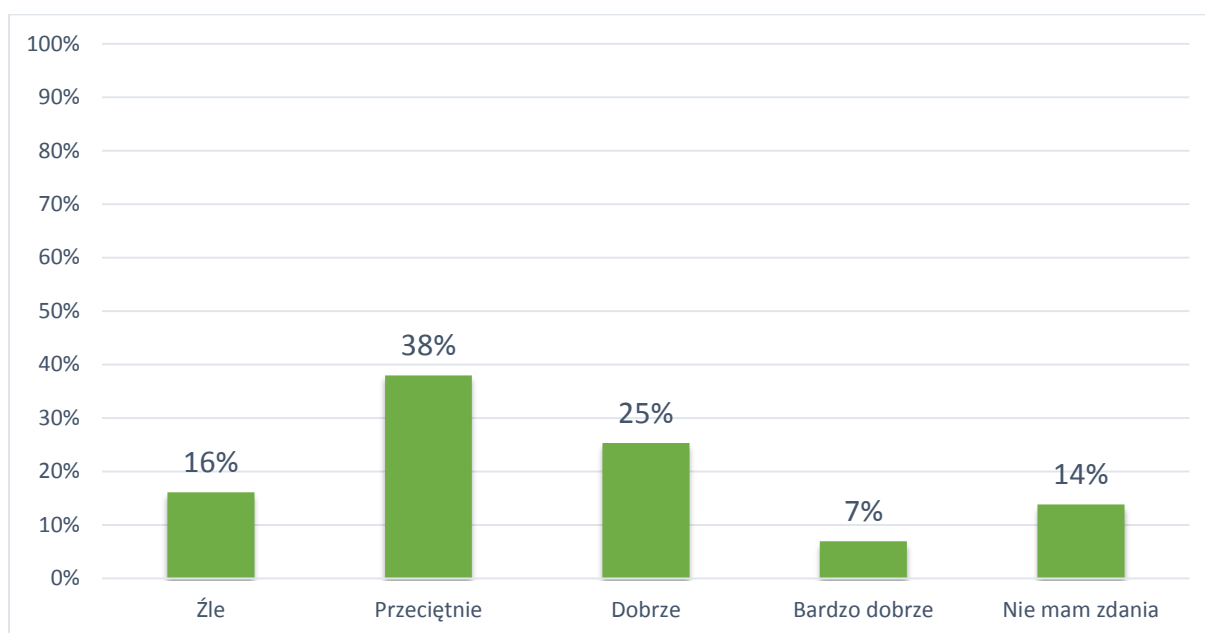
Tabela 10. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.

Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Uzależnienie od alkoholu	37%	40%	8%	15%
Uzależnienie od narkotyków	16,1%	34,5%	26,4%	23%
Przemoc domowa	23%	33%	20%	24%
Bezrobocie	31%	38%	21%	10%
Bieda, ubóstwo	22%	31%	36%	11%
Bezdomność	11,5%	18,4%	26,4%	43,7%
Niepelnosprawność	24%	30%	28%	18%
Zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży	33%	30%	21%	16%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi)	31%	37%	18%	14%
Bezradność osób w sprawach prowadzenia gosp. domowego	14,9%	39,1%	34,5%	11,5%
Uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej	29%	40%	17%	14%
Izolacja społeczna osób starszych	24%	32%	29%	15%
Brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gminy	18%	22%	40%	20%
Długotrwałe choroby	27,6%	32,2%	27,6%	12,6%
Pogorszenie kondycji psychicznej w związku z izolacją w czasie pandemii Covid -19	32,2%	25,3%	26,4%	16,1%

Społeczeństwo obywatelskie opiera się na aktywności jego członków oraz ich zdolności do samoorganizacji bez impulsu czy przymusu ze strony władzy publicznej. Podstawą funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego jest świadomość jego członków potrzeb zbiorowości oraz chęć ich zaspokajania. Zadanie to najczęściej przekracza jednak możliwości jednostki i z tego względu członkowie społeczeństwa obywatelskiego bardzo często zrzeszają się w partiach politycznych, związkach zawodowych czy organizacjach pozarządowych. Charakterystyczne dla obywateli aktywnych jest poczucie odpowiedzialności za los własnego społeczeństwa i płynąca z niego chęć aktywnego działania na jego rzecz. aktywność obywatelska nie pozostaje bez znaczenia dla ekonomicznego rozwoju społeczności lokalnej i regionu.

Mieszkańcy Gminy Nagłowice zostali zapytani o to, jak oceniają współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. **38% ocenia tę współpracę przeciętnie, łącznie 32% i bardzo dobrze. Z kolei 16% wskazało, że współpraca ta przebiega źle. Pozostałe 14% nie ma zdania na ten temat.**

Wykres 9. Jak ocenia Pani/Pan współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi?

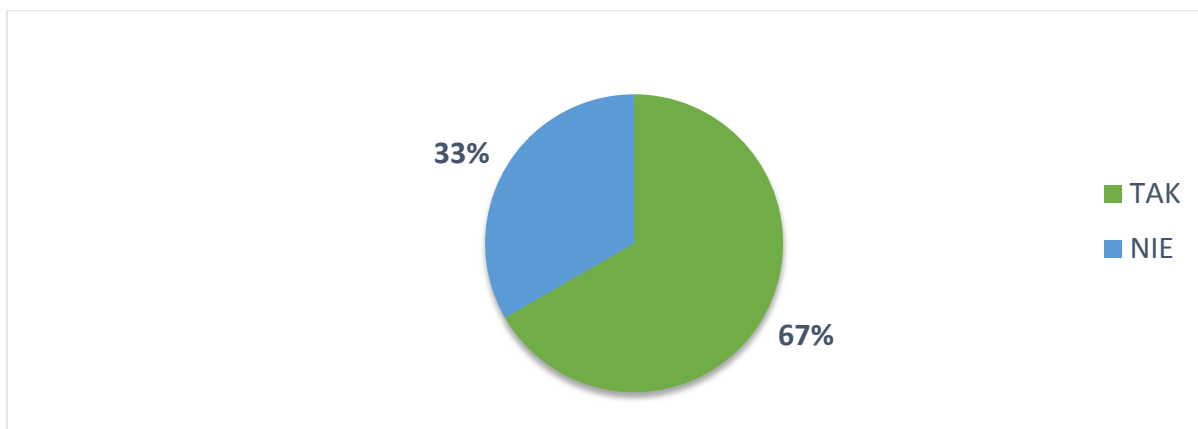
Respondenci zostali również poproszeni o ocenę wywiązywania się z działań na rzecz społeczności lokalnej poszczególnych instytucji/ władz samorządowych. Wyniki zamieszczone w tabeli na następnej stronie wskazują, że mieszkańcy w większości są zadowoleni z działań, jakie są podejmowane na terenie gminy oraz tego, w jaki sposób pracownicy instytucji samorządowych sprawują swoje obowiązki.

Tabela 11. Jak ocenia Pani/Pan wywiązywanie się z działań na rzecz lokalnej społeczności władz oraz poszczególnych instytucji z terenu gminy?

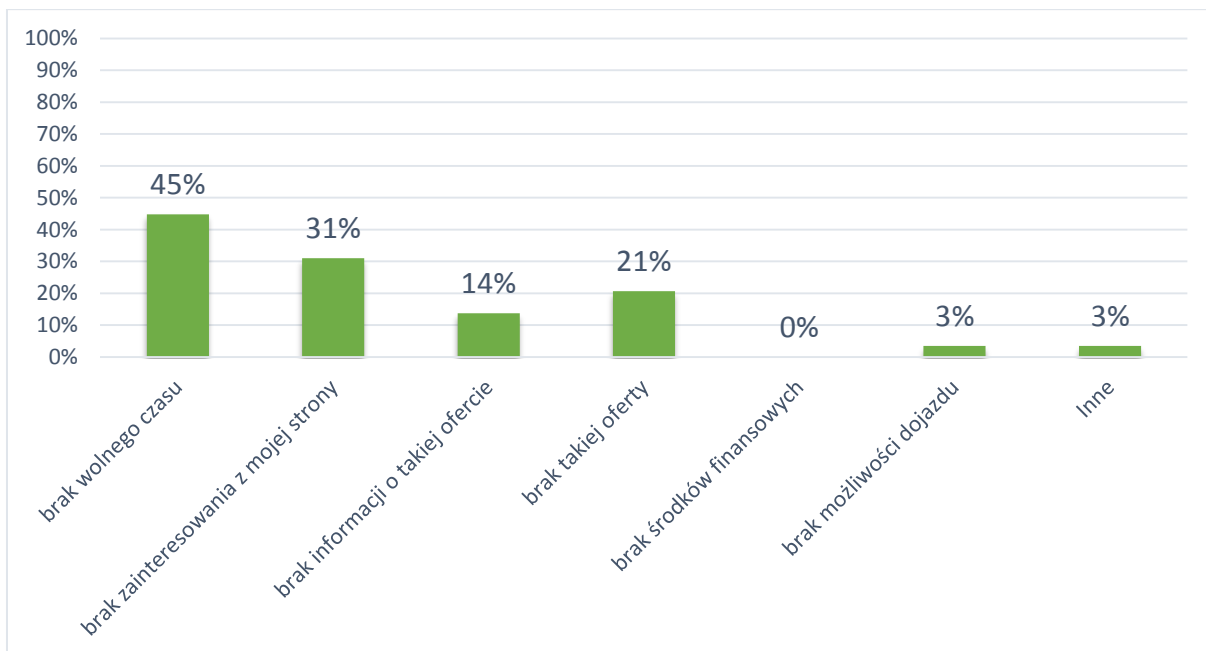
	bardzo dobrze	dobrze	dostatecznie	niezadowolająco	Bardzo źle	Nie mam zdania
Wójt Gminy	24%	29%	31%	10%	2%	3%
Radni Gminy	20%	30%	29%	8%	6%	8%
Soltysi	21%	38%	26%	3%	7%	5%
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	28%	32%	25%	8%	2%	5%
Gminny Ośrodek Kultury	37%	43%	11%	2%	1%	6%
Placówki służby zdrowia	18%	38%	25%	10%	5%	3%
Placówki oświatowe	33%	38%	18%	5%	1%	5%
Ochotnicza Straż Pożarna	43%	39%	8%	2%	1%	7%
Kluby Sportowe	25%	38%	9%	6%	0%	22%

Kolejno, mieszkańcy zostali zapytani o to, czy w ostatnim roku uczestniczyli w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe). Większość badanych wskazała odpowiedź twierdzącą (67%). Aczkolwiek, Ci respondenci, którzy nie uczestniczyli w takich wydarzeniach, wskazywali najczęściej, że nie mieli na to czasu (45%), lub też nie byli tym zainteresowani (31%)¹⁴. Na podstawie tych wyników należy stwierdzić, że mieszkańcy Gminy Nagłowice są aktywną społecznością.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatniego roku uczestniczył(a) Pani/Pan w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe)?

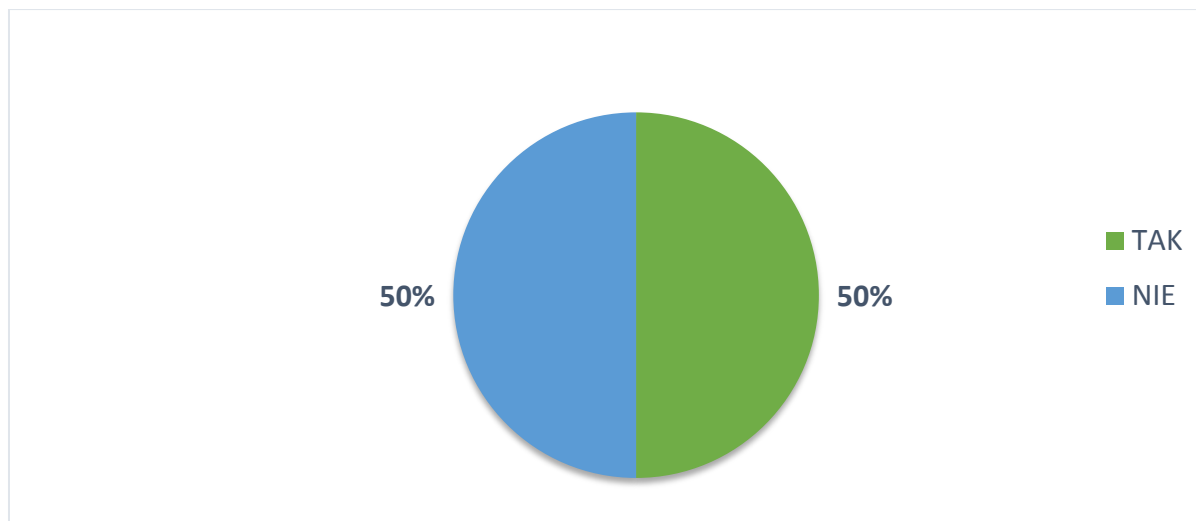
Wykres 11. Jaka była tego przyczyna?

¹⁴ Podane wartości dotyczą respondentów, którzy nie brali udziału w wydarzeniach.

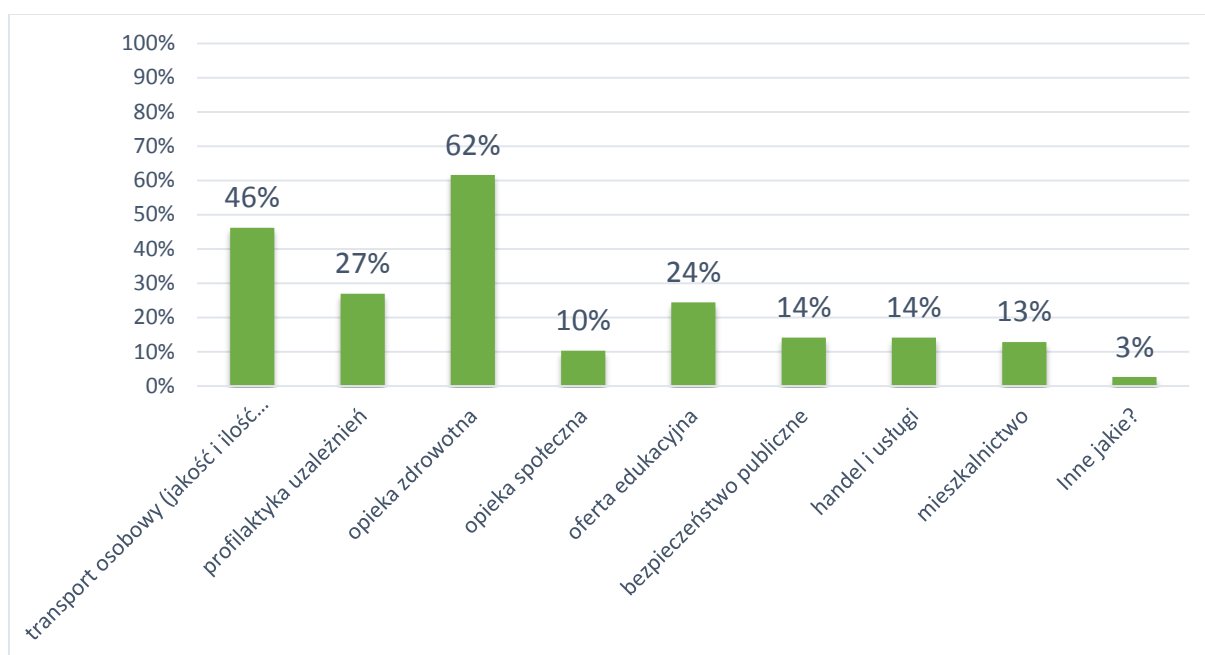
Połowa badanych jest zdania, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana.

Wykres 12. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana?

Zdaniem mieszkańców największej uwagi ze strony władz wymaga opieka zdrowotna (62%) oraz transport osobowy (46%). Zdecydowanie mniejszy odsetek badanych wskazał na profilaktykę uzależnień (27%) oraz ofertę edukacyjną (24%). Natomiast najmniej ankietowanych wskazało, że uwagi wymaga bezpieczeństwo publiczne (14%), handel i usługi (14%), mieszkalnictwo (13%) oraz opieka społeczna (10%).

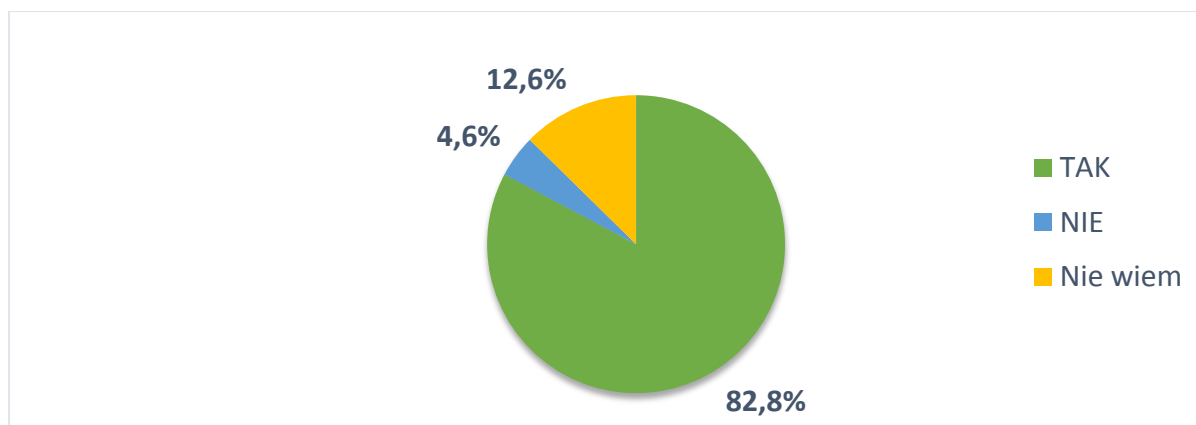
Wykres 13. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi (pytanie wielokrotnego wyboru):

Bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa w znaczącym stopniu wpływają na jakość życia mieszkańców. Bezpieczeństwo jest zobiektywizowanym stanem braku zagrożenia, integralnie związanym z subiektywnym, emocjonalnym, psychologicznym odbieraniem przestrzeni jako bezpiecznej, inaczej poczuciem bezpieczeństwa. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego, jak np. policja, straż pożarna itp.¹⁵

Zdecydowana większość mieszkańców Gminy Nagłowice- 82,8% czuje się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania. Z kolei 4,6% wskazało na brak poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy. Pozostałe 12,6% nie potrafiło tego określić.

Wykres 14. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie na terenie gminy?

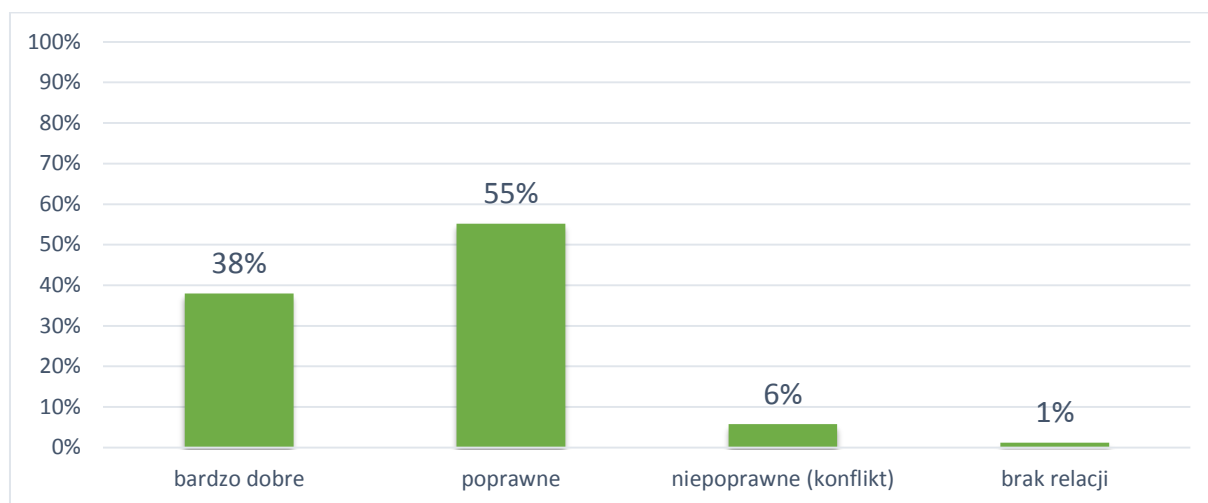

¹⁵ M. Szczepańska, *Lokalna aktywność obywatelska- czynniki, pułapki, zróżnicowanie. O wzorach zaangażowania charakterystycznych dla wspólnot mieszkaniowych*, Łódź 2018, s. 108.

Współczesnym przemianom towarzyszy osłabienie tradycyjnych więzi społecznych, szczególnie tych bazujących na bliskości terytorialnej. W związku z tym zmniejsza się również rola więzi sąsiedzkich. **Jak wynika z badań przeprowadzonych w Gminie Nagłowice,**

55% mieszkańców utrzymuje poprawne relacje z najbliższymi sąsiadami, a 38% oceniło je, jako bardzo dobre. Natomiast 6% respondentów wskazało, że jest z najbliższymi sąsiadami w konflikcie, a 1% nie utrzymuje żadnych relacji z najbliższymi sąsiadami.

Wykres 15. Jak ocenia Pani/Pan wzajemne relacje z najbliższymi sąsiadami?

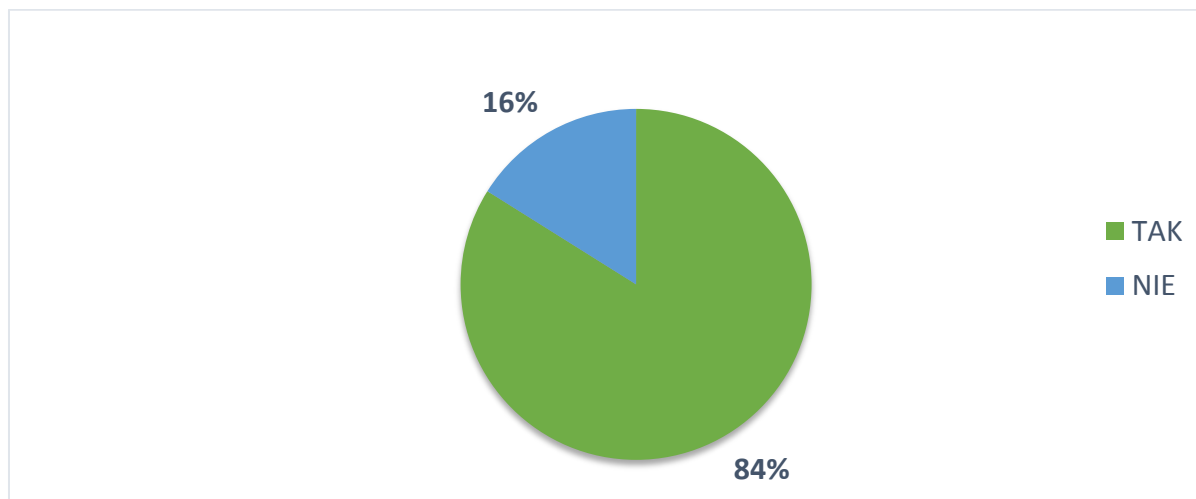

Mieszkańcy Gminy Nagłowice zostali zapytani także o to, czy widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o to, jakie działania w tym obszarze są w ich opinii najbardziej potrzebne.

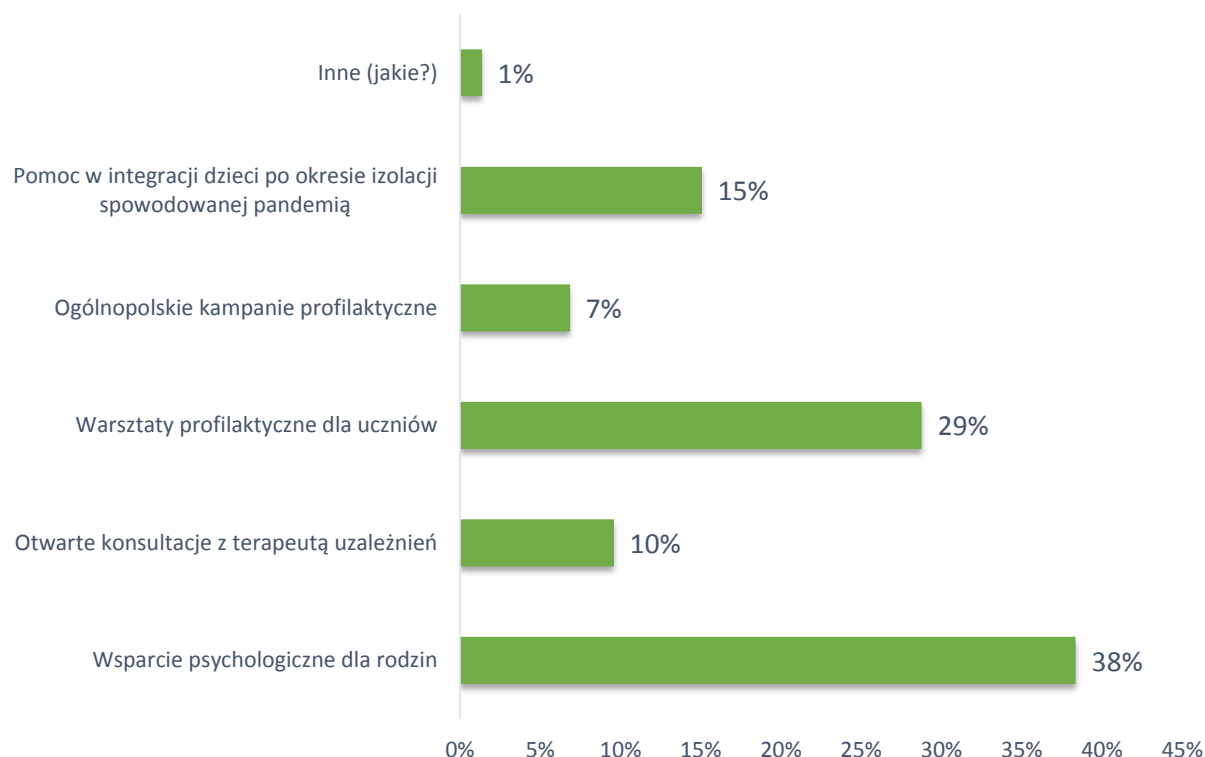
Zdecydowana większość respondentów- **84% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień.** Świadczy to pośrednio o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

Respondenci, którzy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień zostali poproszeni o wskazanie, które z owych działań są w ich opinii najbardziej potrzebne. Badani wskazywali najczęściej na potrzebę **udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin (38%) oraz prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów (29%)**.

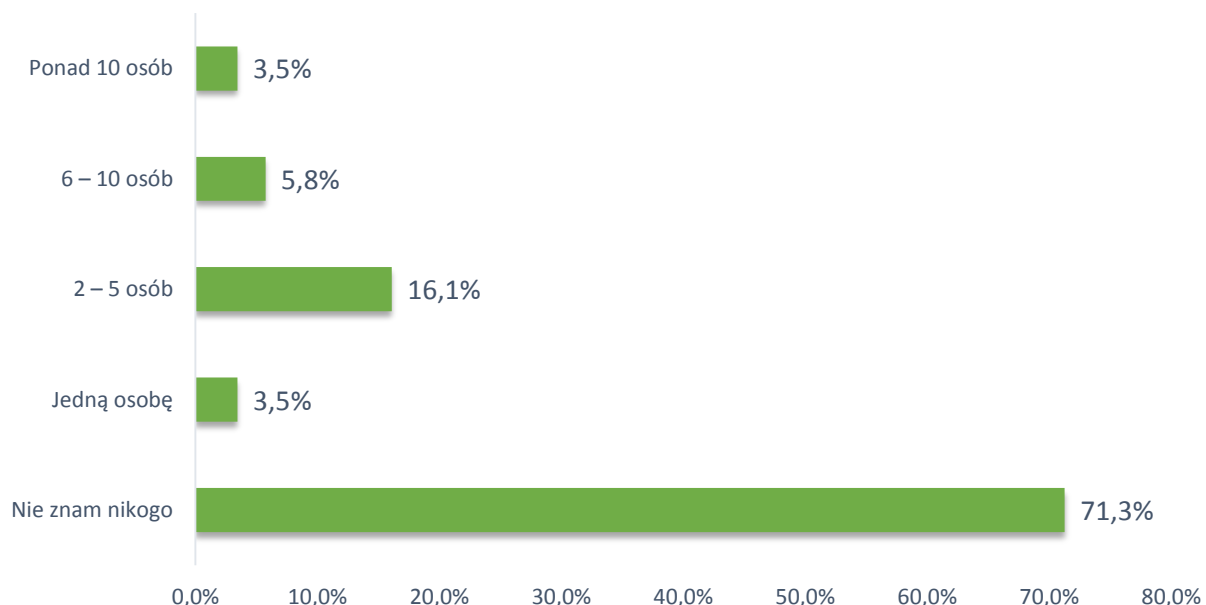
Wykres 16. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień?

Wykres 17. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?

Zdecydowana większość badanych- 71,3% nie ma w swoim otoczeniu osób znanych osobiście lub też ze słyszenia, które przyjmują substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze. Tym samym, 28,7% mieszkańców zna co najmniej jedną osobę zażywającą środki psychoaktywne.

Kolejnym badanym obszarem były postawy wychowawcze mieszkańców oraz zjawisko przemocy w rodzinie.

Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, do których trafności mieli się odnieść. Uzyskane **wartości pozwalają sądzić, że zdecydowana większość mieszkańców Gminy Nagłowice nie przejawia postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla autokratycznego modelu wychowania** (model ten zakłada wyraźny dystans między rodzicami a dzieckiem. Rodzice kontaktują się z nim w sposób formalny, starają się kierować dzieckiem wydając polecenia i zakazy. Uznają tylko racje własne, nie tolerują sprzeciwu. W razie nieposłuszeństwa stosują surowe kary. Od dzieci wymaga się bezwzględnej karność i posłuszeństwa, podporządkowania się wszystkim poleceniom i nakazom rodziców).

Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się z negacją większości respondentów – łącznie 79,3% mieszkańców

nie zgadza się z takim stwierdzeniem. Tym samym, kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją

92% respondentów. Dodatkowo, 94,2% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. Ponadto, 69% jest zdania, że bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.

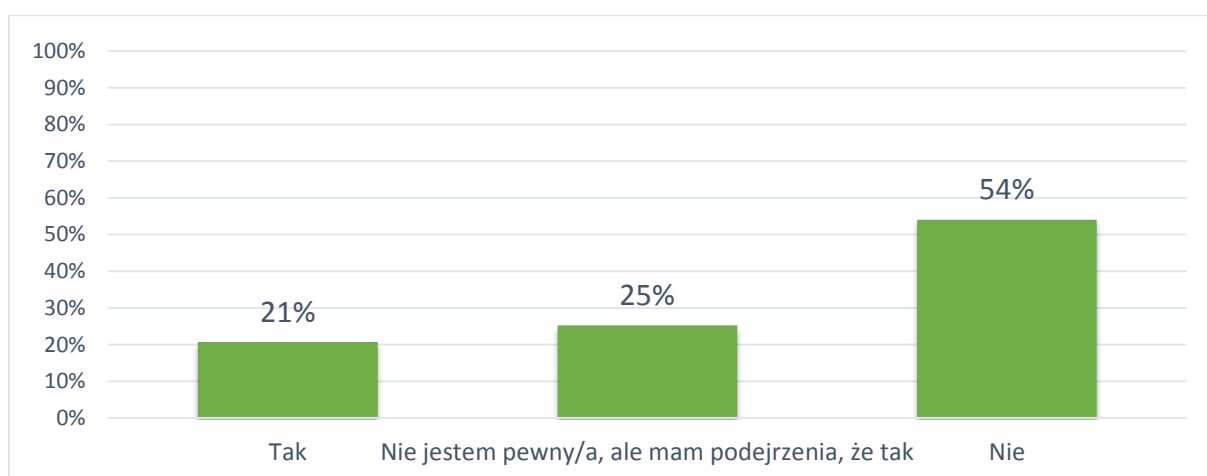
Poza tym, 88% mieszkańców uważa, że nawet łagodne kary fizyczne są przemocą w rodzinie, 59,8% badanych zgadza się co to tego, że kary fizyczne powinny być zakazane prawem. Szczegółowy rozkład deklaracji badanych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Przekonania dotyczące wychowania.

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Aby prawidłowo wychować dziecko należy od czasu do czasu dawać klapsa.	5,7%	14,9%	27,6%	51,7%
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.	1,1%	6,9%	23%	69%
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.	34,5%	25,3%	24,1%	16,1%
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.	2,3%	3,4%	21,8%	72,4%
Łagodne kary fizyczne nie są przemocą w rodzinie.	3%	9%	36%	52%
Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.	41%	28%	9%	22%

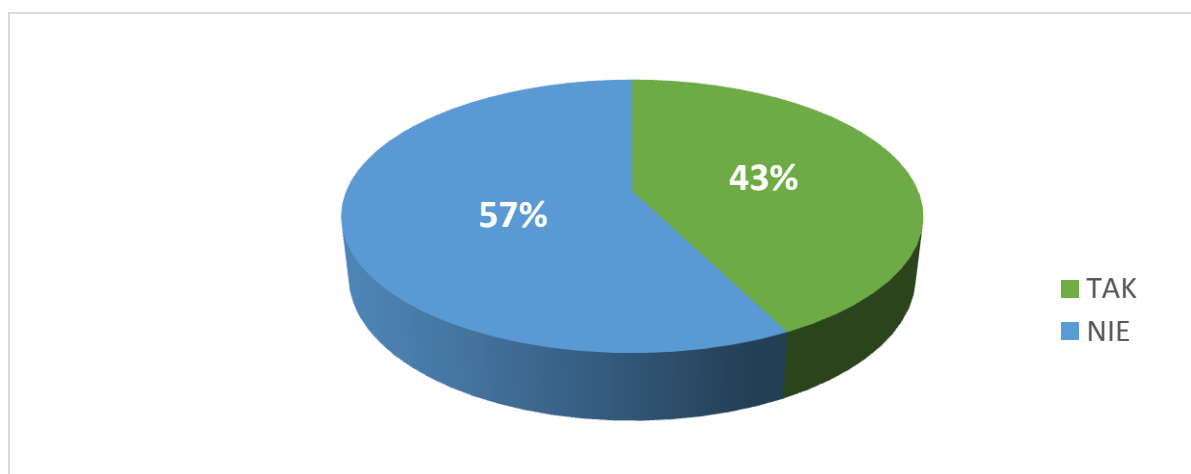
Jeżeli chodzi o występowanie zjawiska przemocy w rodzinie, to **21% badanych wskazało że mają w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Ponadto, 25% podejrzewa, że osoby, które znają mogą być ofiarami przemocy w rodzinie.** Należy pamiętać, że przemoc w rodzinie jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób doznających przemocy w rodzinie nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Wykres 18. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy w rodzinie?

43% respondentów wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Badani wskazywali najczęściej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Policję.

Wykres 19. Czy wie Pan/Pani gdzie może uzyskać pomoc ofiara przemocy w Pana/Pani rejonie zamieszkania?

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Większość- 88,5% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem,

że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – **17,3% respondentów myśli w ten sposób o przemocy w rodzinie. 93% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.**

Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: zdecydowanie prawdziwe i raczej prawdziwe:

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **5%;**
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **5,7%;**
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **8%.**

Powyższe wyniki świadczą relatywnie o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat mechanizmów przemocy w rodzinie. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia tabela zamieszczona na następnej stronie.

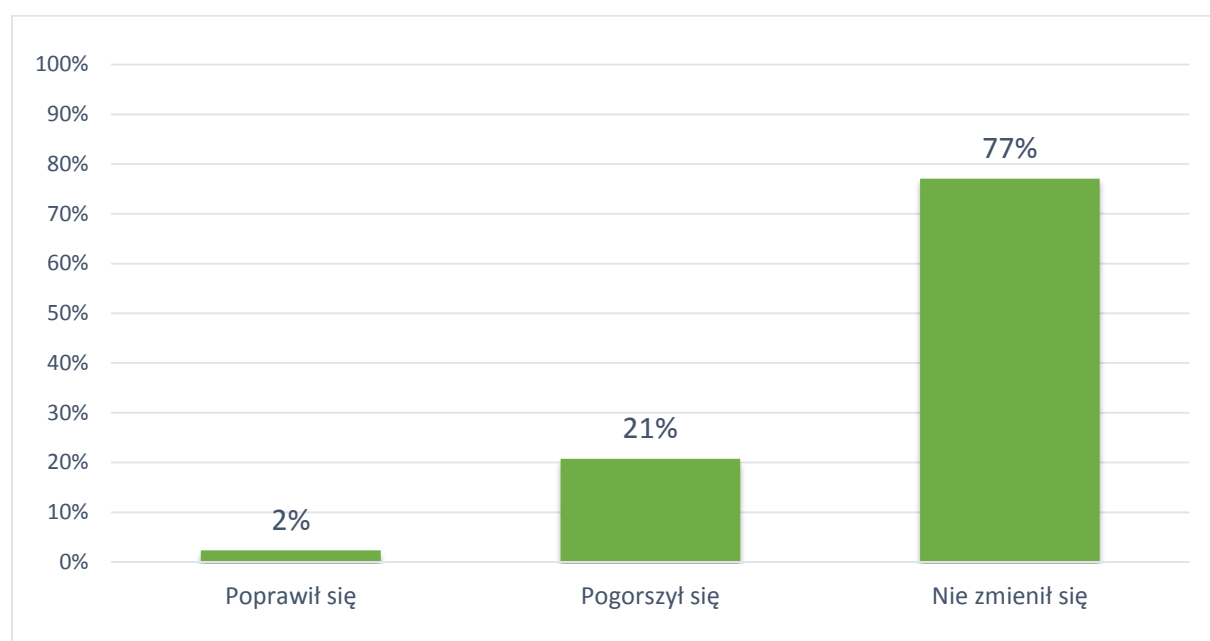
Tabela 13. Przekonania dotyczące przemocy.

Twierdzenie	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	49,4%	39,1%	3,4%	8,1%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	1,2%	16,1%	33,3%	49,4%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	67%	26%	5%	2%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	3%	2%	21%	74%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	4,6%	1,1%	9,2%	85,1%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	3%	5%	9%	83%

W wyniku panującej pandemii COVID-19 szczególnie drastycznie zmieniają się warunki życia ludzi na całym świecie, a jej skutki społeczne i gospodarcze są dla nas ciągle nieprzewidywalne. W związku ze zmianami, lękiem i izolacją, wywołanymi skutkami pandemii COVID-19, pogorszeniu uległa ogólna kondycja psychiczna społeczeństwa. W wielu przypadkach obecna sytuacja powoduje zagubienie, a w konsekwencji obniżanie poczucia własnej wartości oraz rosnącą głęboką frustrację, bezradność i alienację społeczną. Zjawiska te najsilniej przejawiają się i są najbardziej widoczne w rodzinach i małych społecznościach, manifestując się w postaci uzależnień, przemocy psychicznej i fizycznej. Jest to szczególnie groźne w relacjach rodzinnych.

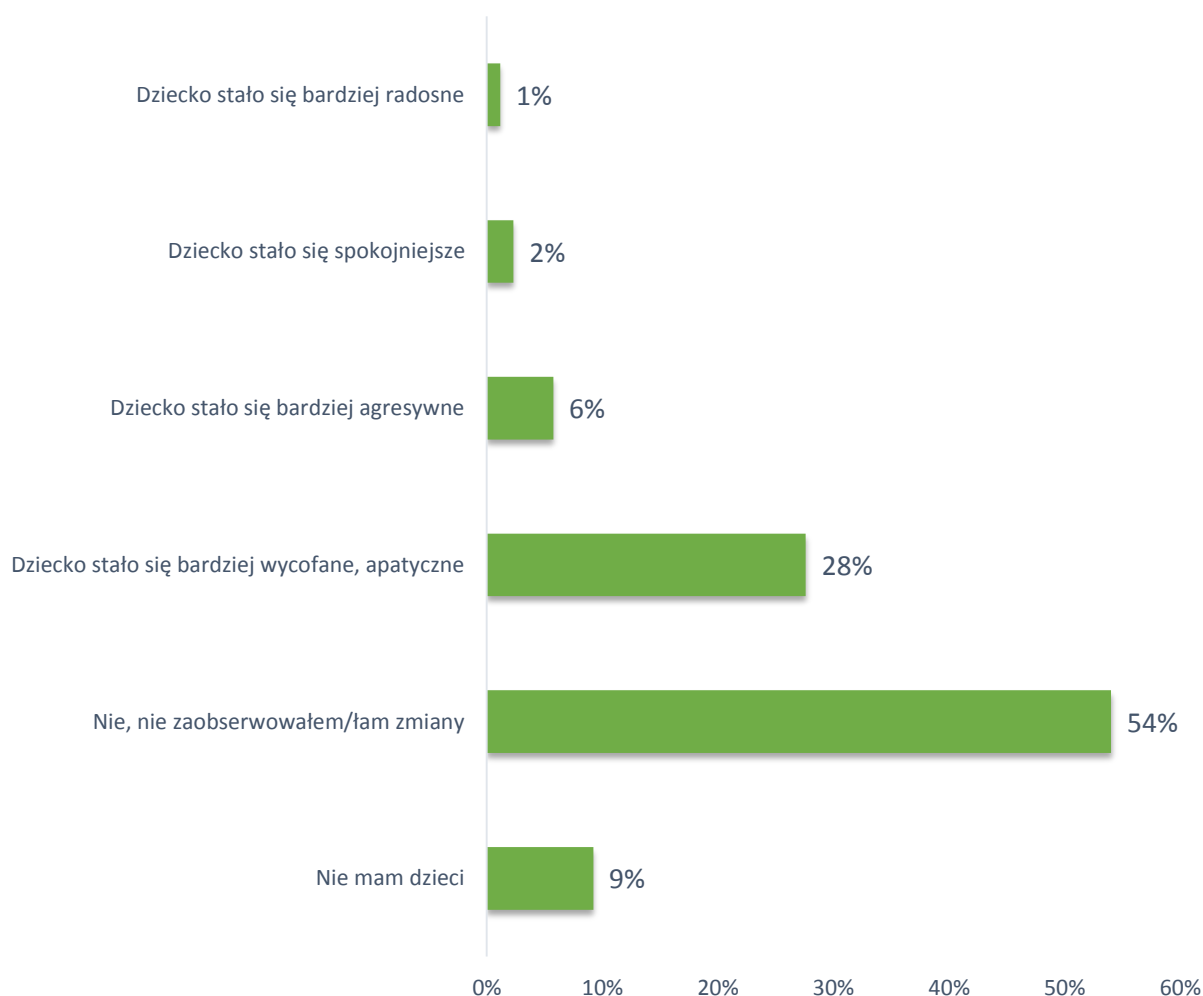
W pierwszej kolejności mieszkańcy zostali zapytani o to, czy zmienił się ich nastrój w wyniku izolacji społecznej spowodowanej pandemią COVID-19. **Łącznie 23% respondentów zaobserwowało zmiany w swoim nastroju, z czego 22% wskazuje na jego pogorszenie, a 2% na poprawę.**

Wykres 20. Czy zmienił się Pana/Pani nastrój, gdy nastąpił czas izolacji społecznej?

Następnie zapytano mieszkańców czy zaobserwowali jakieś zmiany w zachowaniu swoich dzieci odkąd wybuchła pandemia COVID-19. Wyniki wskazują, że część respondentów zaobserwowała negatywne zmiany w ich zachowaniu- **28% wskazało, że ich dziecko stało się bardziej apatyczne i wycofane, a 6% zaznaczyło, że ich dziecko stało się bardziej agresywne. Co ciekawe, 2% zaznaczyło, że ich dziecko stało się spokojniejsze, a 1%, że bardziej radosne.** Poza tym, **54% nie zaobserwowało żadnych zmian w zachowaniu swojego dziecka.** Pozostałe 9% respondentów nie posiada dzieci.

Wykres 21. Czy zaobserwował Pan/Pani jakieś zmiany w zachowaniu swojego dziecka odkąd wybuchła pandemia?

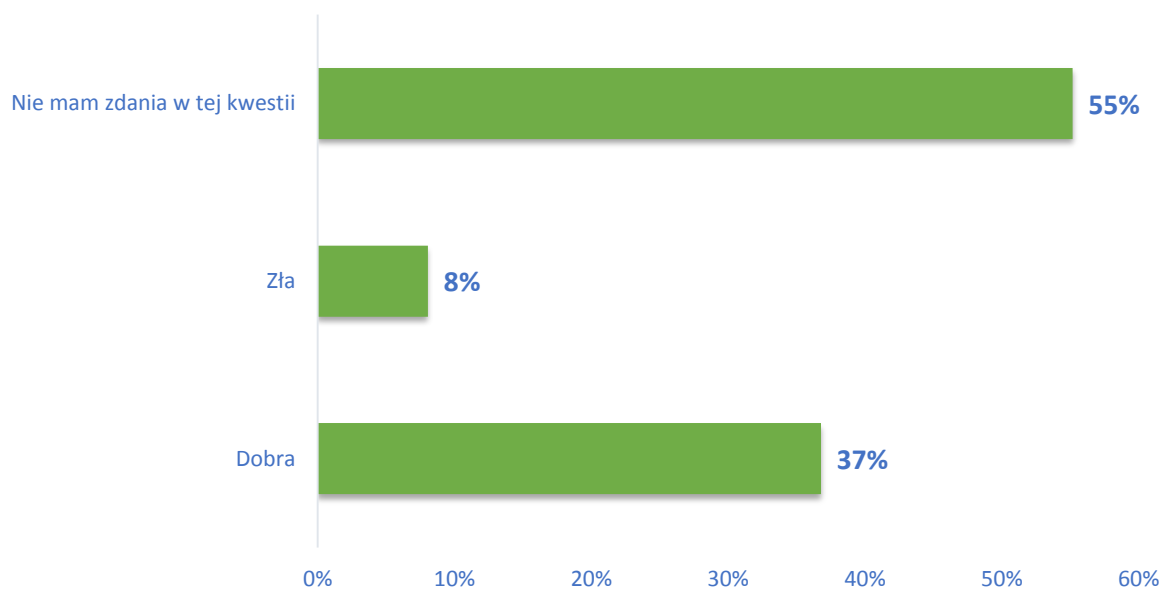

Od początku lat 90. XX wieku obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego. Wyraża się on głównie wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającą się liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych dwudziestu latach nastąpi przyspieszenie tego procesu. Przewidywane zmiany demograficzne wymagają podjęcia nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej Polski¹⁶.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych, jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

W pierwszej kolejności mieszkańcy zostali poproszeni o ogólną ocenę sytuacji seniorów w Gminie. **W subiektywnej ocenie nieco ponad 1/3 badanych (37%) sytuacja ta jest dobra, 8% uważa, że jest zła, a 55% nie ma zdania w tej kwestii.**

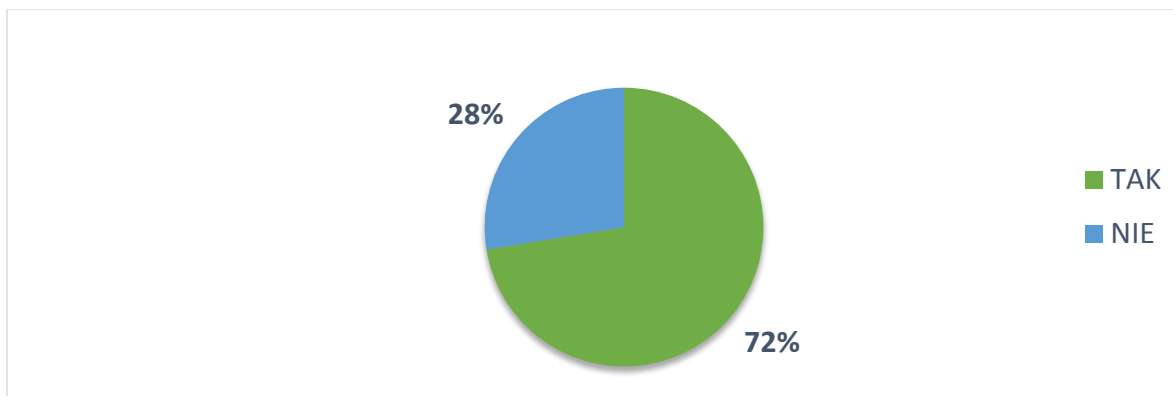
Wykres 22. Jak ocenia Pan/Pani sytuację seniorów w Gminie?

¹⁶ [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/\\$file/Infos_126.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/$file/Infos_126.pdf) (dostęp: 20.12.2021).

Następnie zapytano mieszkańców o to, czy ich zdaniem oferta działań skierowanych do seniorów na terenie Gminy jest według nich wystarczająca. Zdecydowana większość- 72% wskazało na odpowiedź twierdzącą. Jednakże 31% badanych uważa, że oferta ta jest niewystarczająca i brakuje m.in. miejsc spotkań dla seniorów, czy zorganizowanych zajęć.

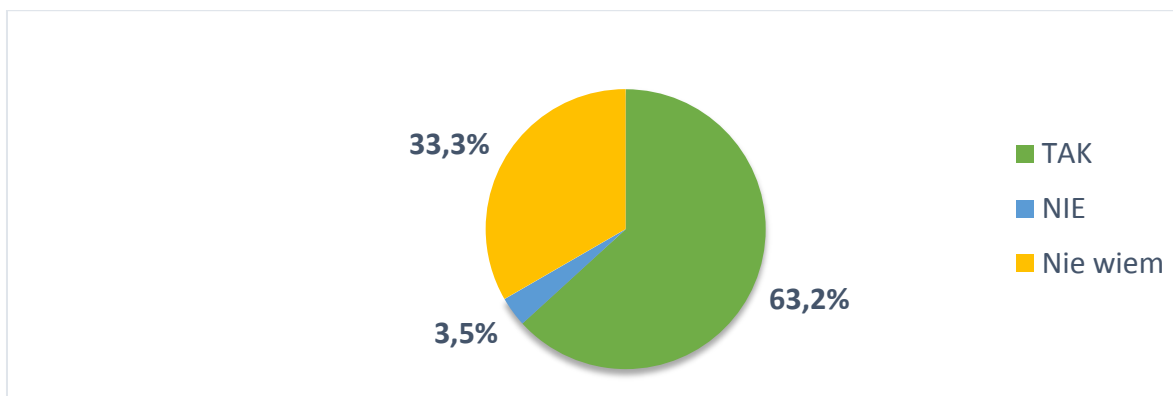
Wykres 23. Czy oferta działań dla seniorów jest według Pani/Pana wystarczająca?

Współczesna sytuacja ekonomiczna i społeczna osób niepełnosprawnych w Polsce, mimo upływu ponad dwóch dekad od rozpoczęcia transformacji ustrojowej, nadal nie jest stabilna. Negatywne zjawiska społeczne, takie jak bieda, bezrobocie, bezradność, nie zanikają, ale ewoluują w inne formy. Swymi skutkami obejmują szczególnie osoby najsłabsze i bezbronne. Jednym z takich zjawisk jest wykluczenie społeczne

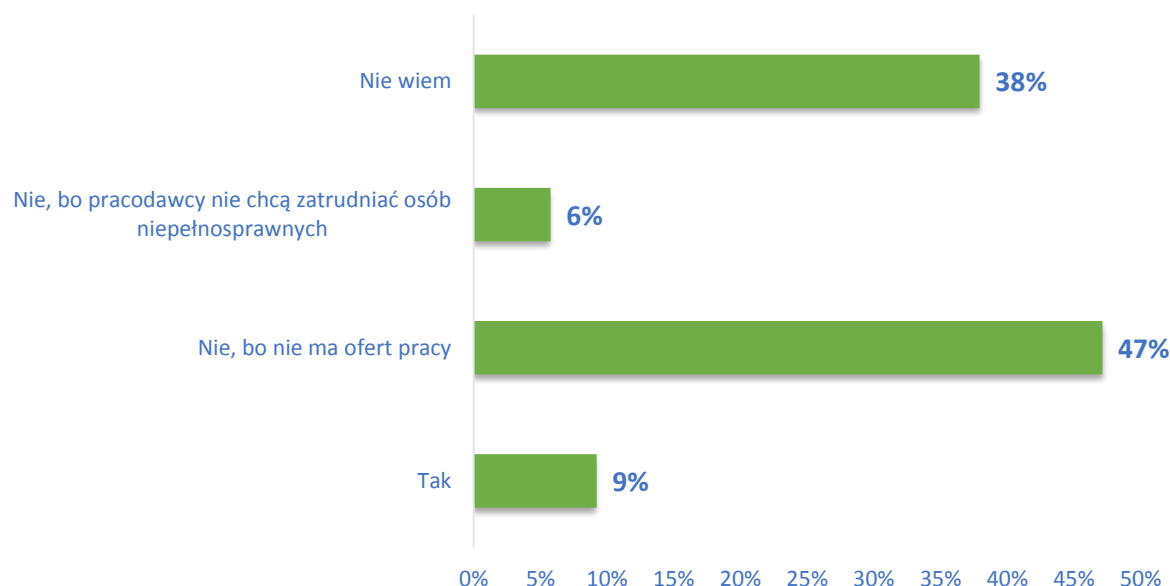
Respondenci zostali zapytani, czy w ich opinii osoby niepełnosprawne są przez mieszkańców Gminy akceptowane. **Zdaniem 63,2% badanych osoby niepełnosprawne nie są wykluczone społecznie w środowisku lokalnym. Natomiast 3,5% mieszkańców wskazało, że takie osoby nie są akceptowane. Pozostałe 33,3% nie ma zdania na ten temat.**

Wykres 24. Czy osoby niepełnosprawne na terenie gminy są akceptowane?

Kolejno badani mieli wskazać, czy ich zdaniem **osoba niepełnosprawna może uzyskać na terenie Gminy zatrudnienie**. Tylko 9% mieszkańców wskazało odpowiedź twierdzącą. Ponad połowa badanych- 53% zaznaczyło odpowiedź przeczącą, z czego 47% odpowiedziało, że nie ma ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, a 6%, że pracodawcy nie chcą zatrudniać takich osób. Pozostałe 38% nie ma zdania na ten temat.

Wykres 25. Czy Pani/Pana zdaniem osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie gminy?

Problemy lokalne w opinii pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Niewątpliwie, ważną grupą, której badanie jest pomocne w identyfikacji problemów społecznych występujących na terenie Gminy są właśnie pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W badaniu wzięło udział 8 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nagłowicach. Wszyscy respondenci to kobiety.

W pierwszej kolejności badani pracownicy GOPS zostali poproszeni o ocenę istotności problemów występujących w ich środowisku lokalnym. **Najistotniejszym ich zdaniem problemem jest uzależnienie od alkoholu- łącznie 87,5%.** Z kolei za **najmniej istotny problem** ta grupa respondentów uznała **bezdomność**. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia tabela na następnej stronie.

Tabela 14. Jak poważne/istotne są poniższe problemy w Pana/Pani środowisku lokalnym?

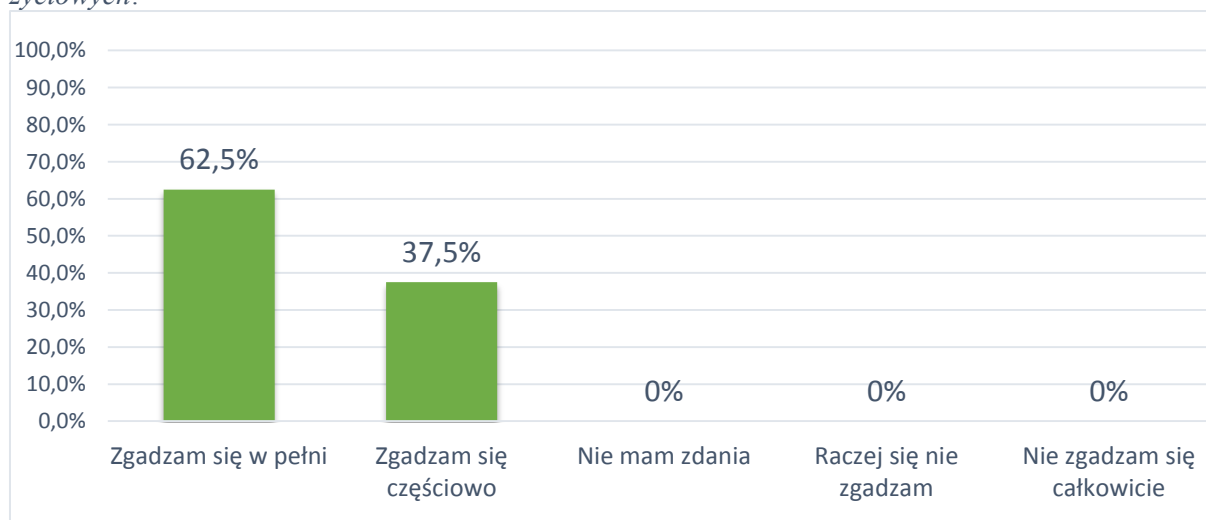
Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Uzależnienie od alkoholu	75%	12,5%	12,5%	0%
Uzależnienie od narkotyków	37,5%	25%	34,5%	0%
Przemoc domowa	62,5%	12,5%	25%	0%
Bezrobocie	50%	25%	25%	0%
Bieda, ubóstwo	37,5%	37,5%	25%	0%
Bezdomność	0%	50%	12,5%	37,5%
Niepelnosprawność	37,5%	37,5%	12,5%	12,5%
Zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży	25%	50%	12,5%	12,5%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi)	25%	50%	12,5%	12,5%
Bezradność osób w sprawach prowadzenia gosp. domowego	25%	50%	25%	0%
Uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej	25%	25%	50%	0%
Izolacja społeczna osób starszych	37,5%	25%	37,5%	0%
Brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gminy	0%	50%	37,5%	12,5%
Długotrwałe choroby	25%	50%	25%	0%
Pogorszenie kondycji psychicznej w związku z izolacją w czasie pandemii Covid -19	37,5%	37,5%	25%	0%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12,5%	25%	50%	12,5%

Następnie pracownicy GOPS zostali zapytani o to, jakie wsparcie jest ich zdaniem najbardziej potrzebne dla mieszkańców gminy. Było to pytanie otwarte, w którym badani mieli podać swoje propozycje. Pracownicy GOPS wskazywali na pomoc osobom starszym i samotnym oraz poradnictwo psychiatryczne, psychologiczne i prawne.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

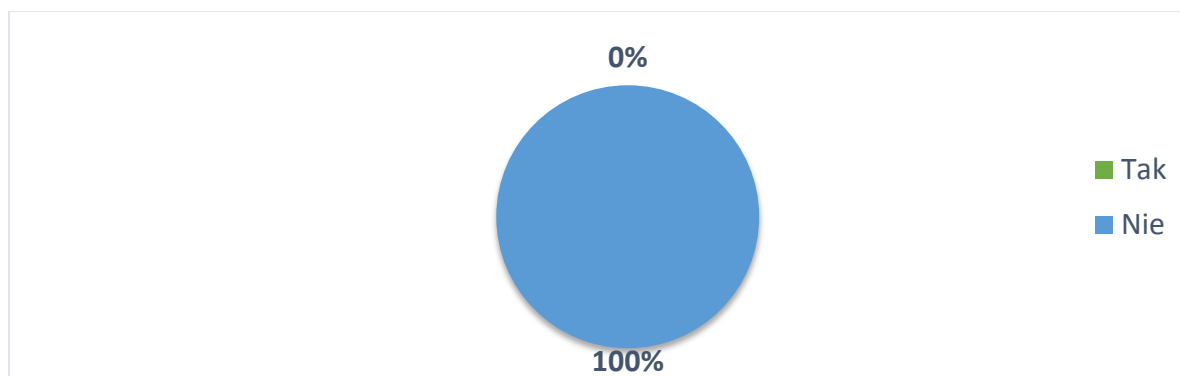
Zapytano zatem pracowników pomocy społecznej, czy ich zdaniem instytucja, w której pracują pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. **Zdecydowana większość- 62,5% respondentów odpowiedziało, że zgadza się z tym w pełni, a 37,5%, że zgadza się częściowo. Żaden z badanych nie wskazał na odpowiedź przeczącą.** Wyniki te świadczą pośrednio o tym, że badani pracownicy zauważają skuteczność i efektywność swojej pracy, a tym samym odczuwają z niej satysfakcję.

Wykres 26. Czy według Pana/Pani pomoc społeczna pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych?

Wypalenie zawodowe to w uproszczeniu wynik chronicznego stresu związanego z pracą, który powoduje, że czujemy się wyczerpani fizycznie i emocjonalnie. Pandemia mocno nasiliła stres i narzuciła nadzwyczajne warunki pracy, stawiając pracowników w bardzo wymagającej sytuacji. **Wyniki badań są bardzo zadowalające- żaden z pracowników GOPS nie odczuwa symptomów wypalenia zawodowego.**

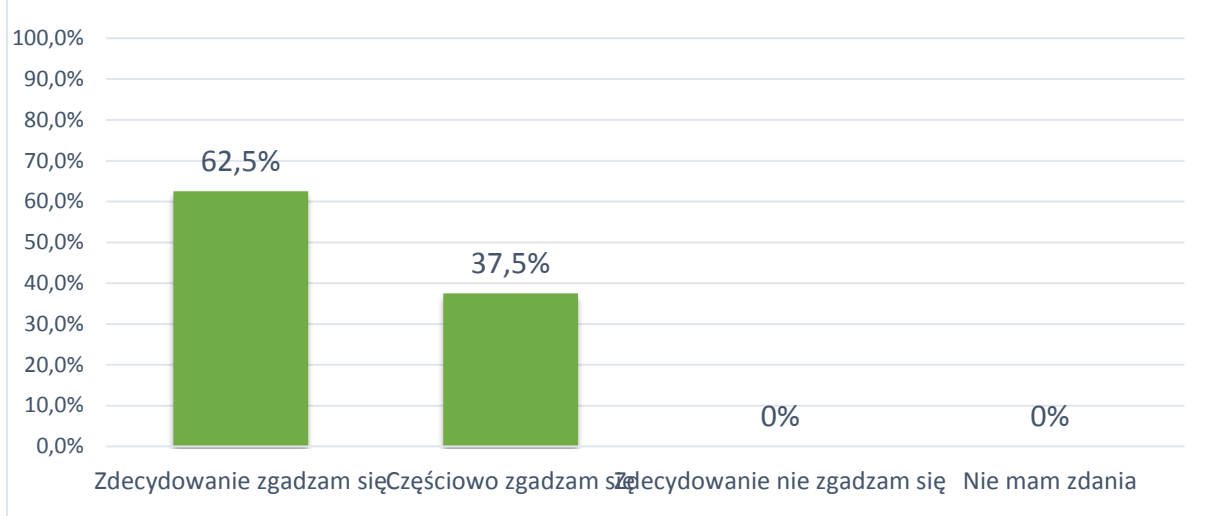
Wykres 27. Czy odczuwa Pani/Pan wypalenie zawodowe?

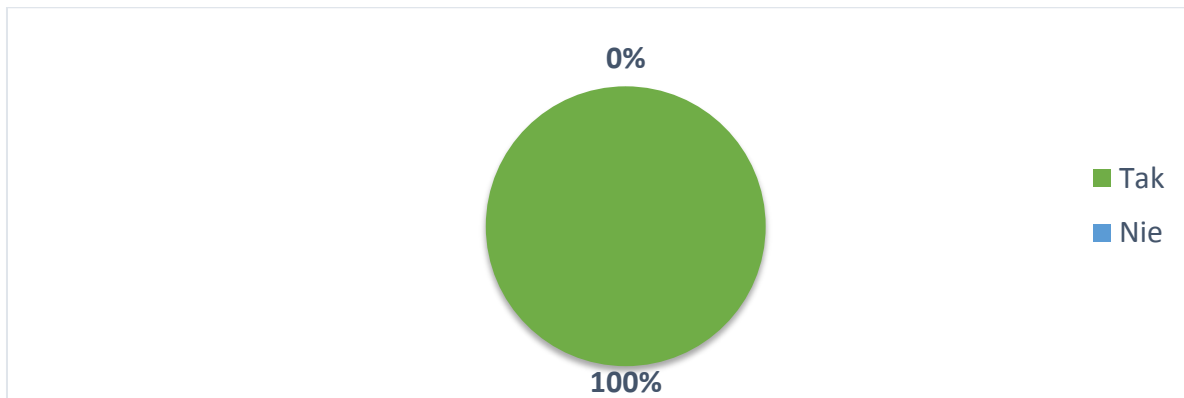
Gminne ośrodki pomocy społecznej mają zgodnie z prawem status gminnych jednostek organizacyjnych. Zapytano więc pracowników GOPS, czy władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej oraz czy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez ośrodek potrzebom.

Jak wynika z przeprowadzonych badań 100% respondentów zdecydowanie lub częściowo zgadza się, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej. Poza tym, wszyscy badani uważają, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez GOPS problemom. Świadczy to o bardzo dobrej współpracy owych podmiotów.

Wykres 28. Władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej

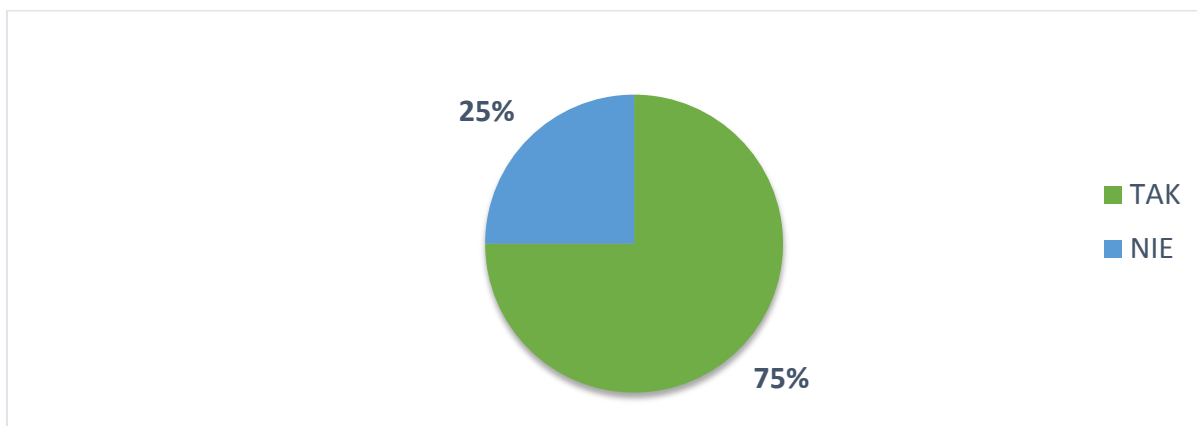

Wykres 29. Czy władze gminy Pani/Pana zdaniem wychodzą na przeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom?

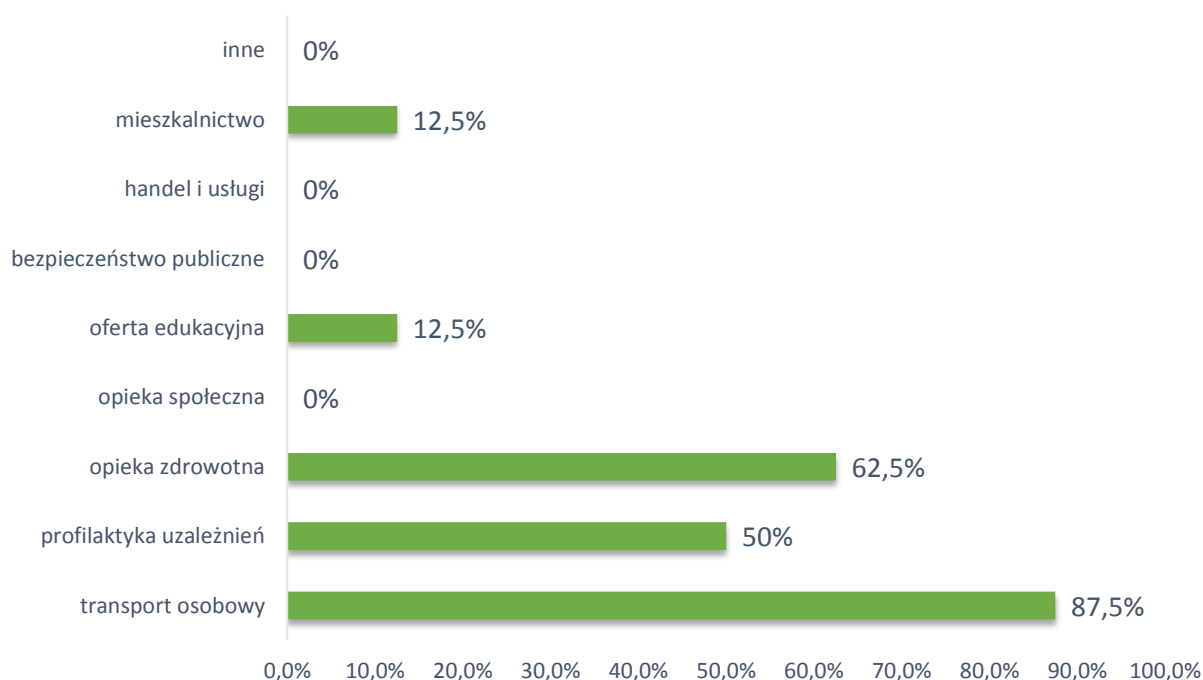

Dodatkowo, zdecydowana większość badanych- **75%** uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana. Przeciwnego zdania jest **25%** respondentów. Zdaniem tej grupy badanych **największej uwagi wymaga transport osobowy (87,5%) oraz opieka zdrowotna (62,5%)**

Wykres 30. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana?

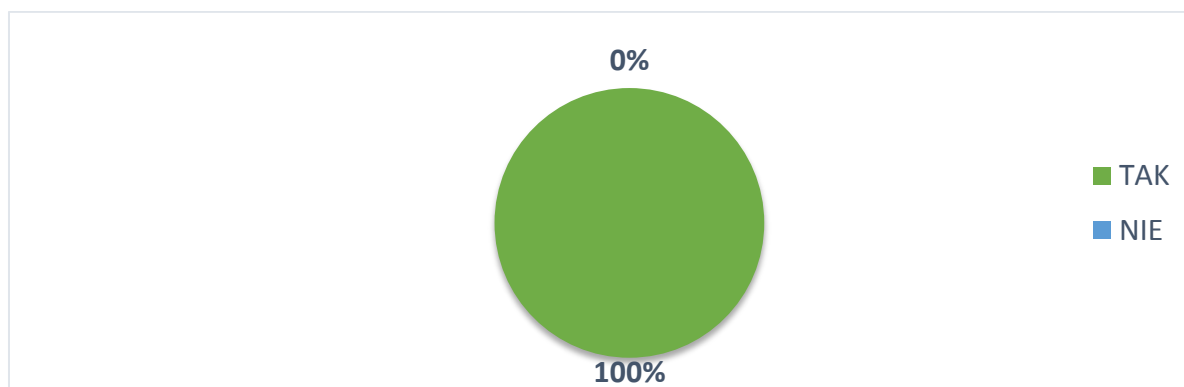
Wykres 31. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi:

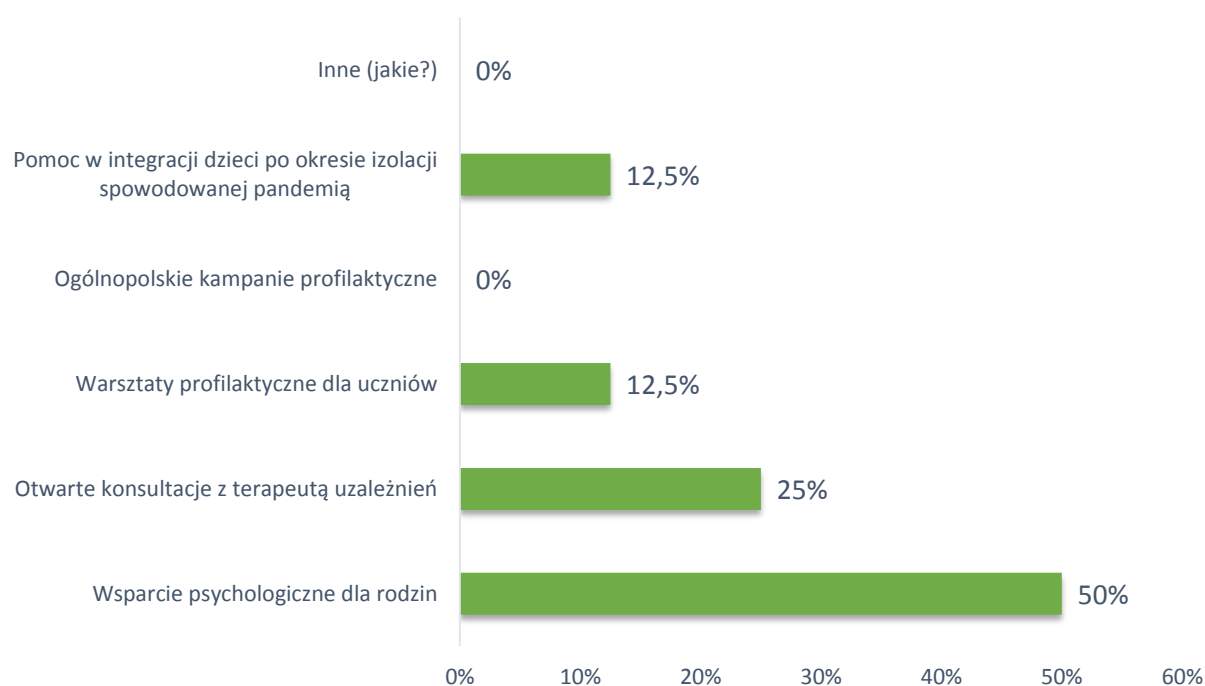
Pracownicy GOPS zostali również zapytani czy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Jak wynika z przeprowadzonego badania- wszyscy respondenci dostrzegają taką potrzebę.

Następnie badani zostali poproszeni o wskazanie, które z działań w zakresie profilaktyki uzależnień są w ich opinii najbardziej potrzebne. Pracownicy GOPS wskazywali najczęściej na potrzebę **udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin (50%)**. Mniejszy odsetek zaznaczył **otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień (25%)**, warsztaty profilaktyczne dla uczniów (12,5%), czy pomoc w integracji dzieci i młodzieży po okresie izolacji spowodowanej pandemią (12,5%).

Wykres 32. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień?

Wykres 33. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 oraz klas 7-8 ze szkół podstawowych w Gminie Nagłowice. Łącznie w badaniu wzięło udział 130 uczniów.

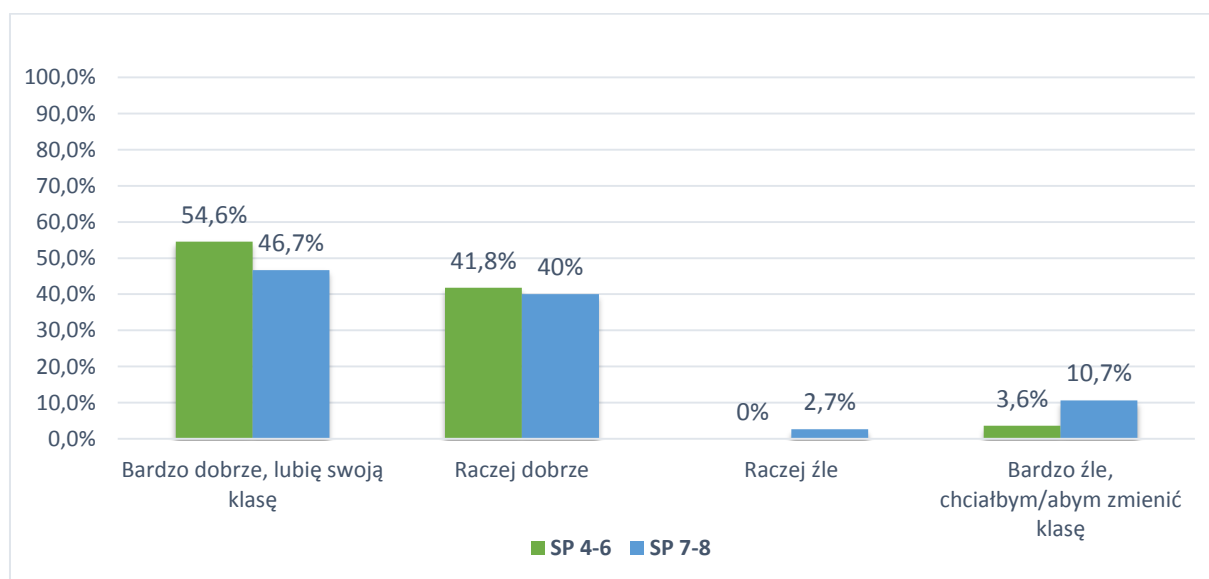
Tabela 15. Liczebność badanej grupy- uczniowie.

Szkoły podstawowe 4 – 6	55
Szkoły podstawowe 7 – 8	75
ŁĄCZNIE	130

W pierwszej kolejności uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstotliwość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. Wyniki są bardzo zadowalające: **uczniowie dobrze czują się w swoich klasach** (SP 4-6- 96,4%, SP 7-8- 86,7%¹⁷). Nie należy jednak bagatelizować faktu, że **3,6%** uczniów klas 4-6 oraz **13,3%** uczniów klas 7-8 **przeciwne określa swoje odczucia**.

Wykres 34. Jak czujesz się w swojej klasie?

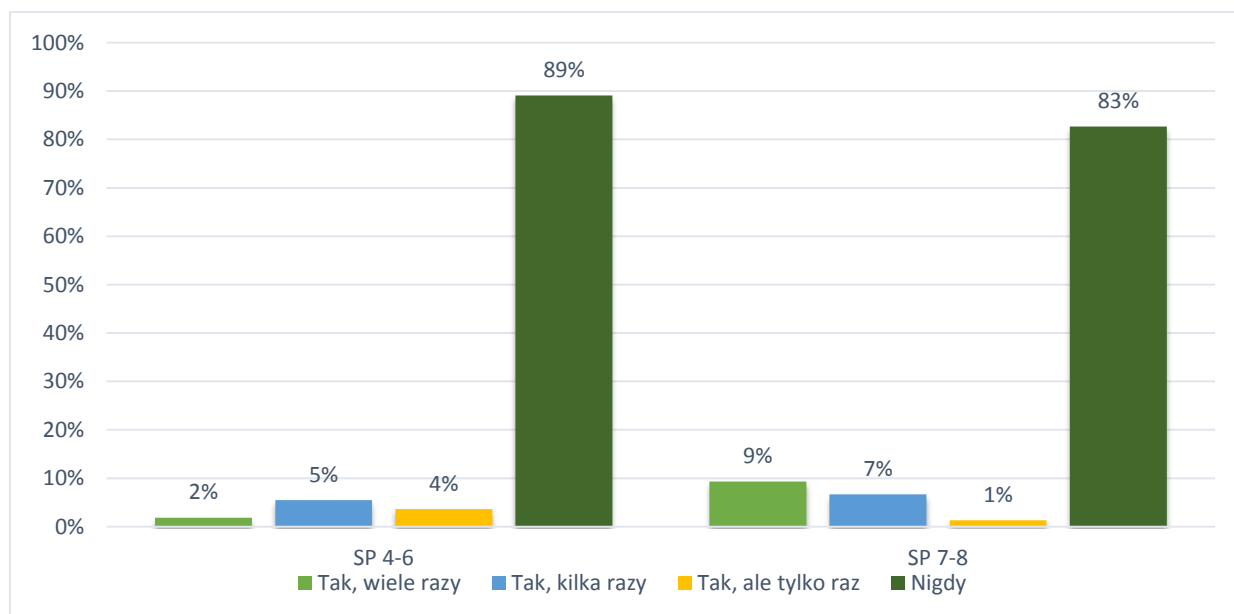

¹⁷ Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę* i *raczej dobrze*.

Wyniki prezentujące odpowiedzi uczniów na temat wagarowania, wydają się odzwierciedlać tendencje związane z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie najmłodszych klas szkół podstawowych w sporej części nigdy nie byli na wagarach (SP 4-6 – 89%).** Aczkolwiek, 5% uczniów klas 4-6 przyznało się, że wagarowało **kilka razy**, 4% **tylko raz**, a 2%, że **wiele razy**. W przypadku uczniów klas starszych SP odsetek uczniów, którzy **kiedykolwiek byli na wagarach jest nieco wyższy- 17%- 1% z nich wagarowało tylko raz**, 7% **kilka razy**, a 9% **wiele razy**.

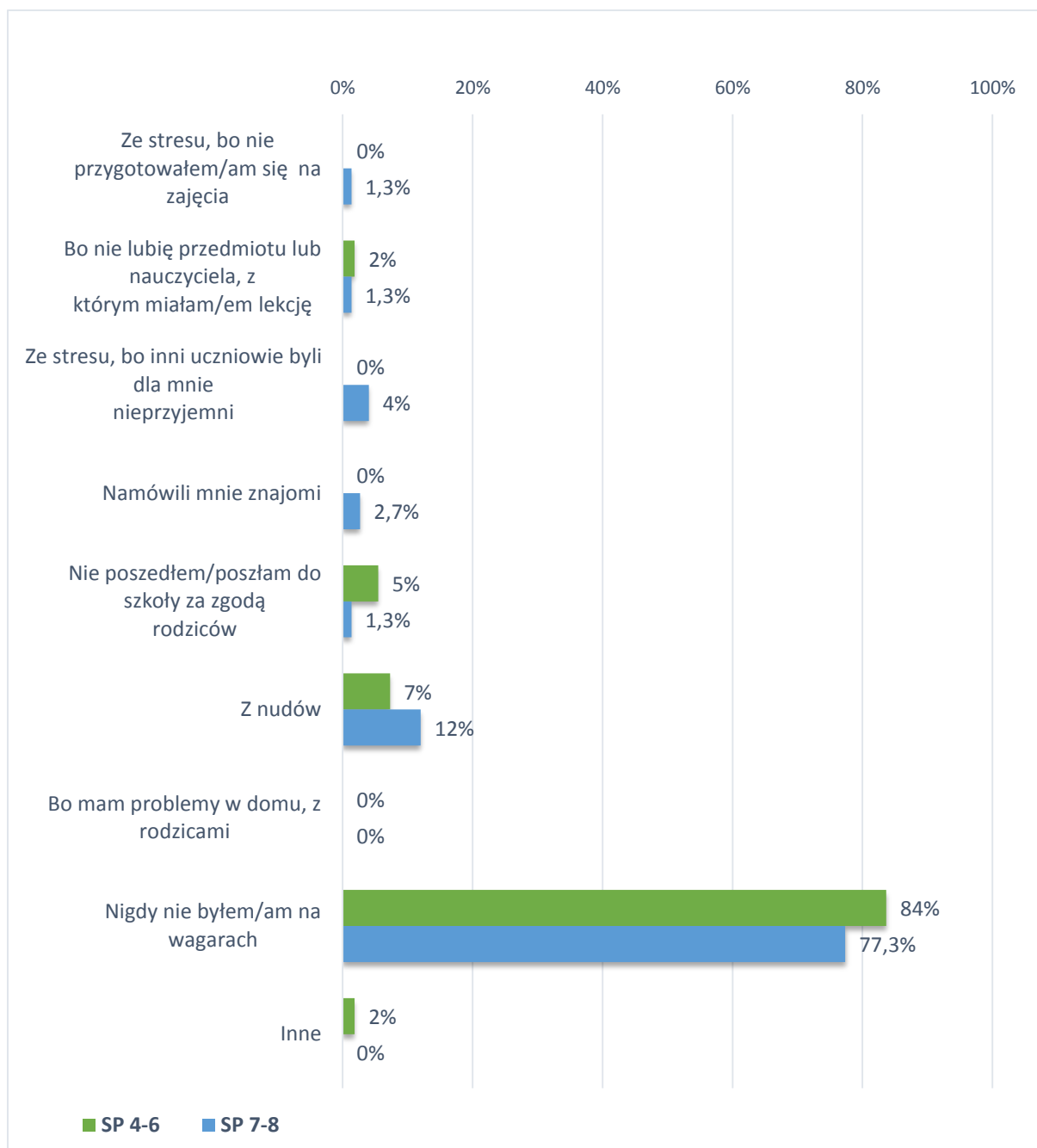
Poza tym, jak często uczniowie wagarują, istotnie wydają się być także powody, dla których decydują się to robić¹⁸. Uczniowie w Gminie Nagłowice **najczęściej wagarują z nudów (SP 4-6- 7%, SP 7-8- 12%)**. Mniejszy odsetek badanych wskazał, że opuszcza lekcje **za zgodą rodziców (SP 4-6- 5%, SP 7-8- 1,3%), za namową znajomych (SP 7-8- 2,7%), ponieważ nie lubi danego nauczyciela/przedmiotu (SP 4-6- 2%; SP 7-8- 1,3%), lub też inni uczniowie byli dla nich nieprzyjemni (SP 7-8- 4%) oraz ze stresu, bo nie przygotowali się na zajęcia (SP 7-8- 1,3%)**.

Wykres 35. Czy byłeś kiedyś na wagarach?

¹⁸ Uczniowie mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

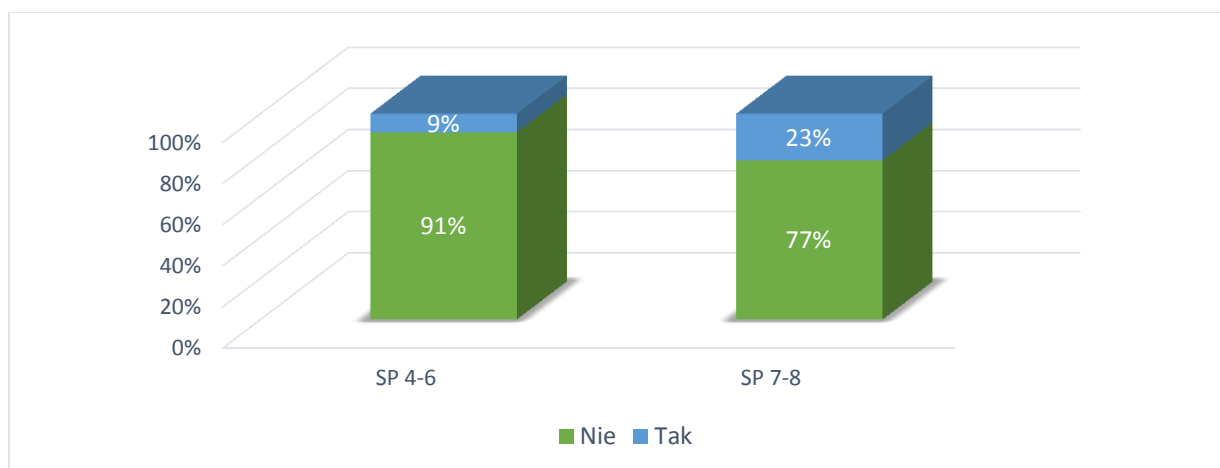
Wykres 36. Powody wagarowania.

Kolejnym badanym obszarem było rozpowszechnienie substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Nagłowice.

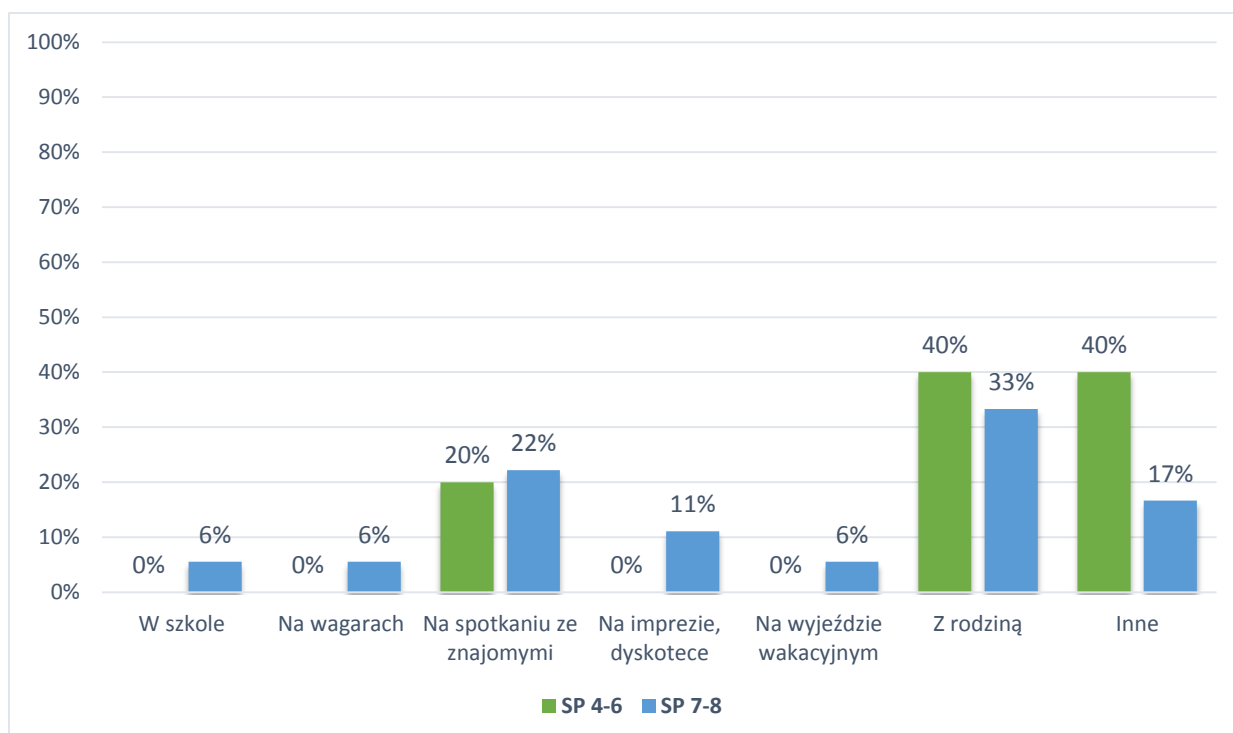
Inicjację alkoholową ma za sobą 9% badanych uczniów klas 4-6 oraz już 23% uczniów klas 7-8. Wraz z wiekiem rośnie odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową.

Wykres 37. Czy kiedykolwiek próbowałeś alkoholu?

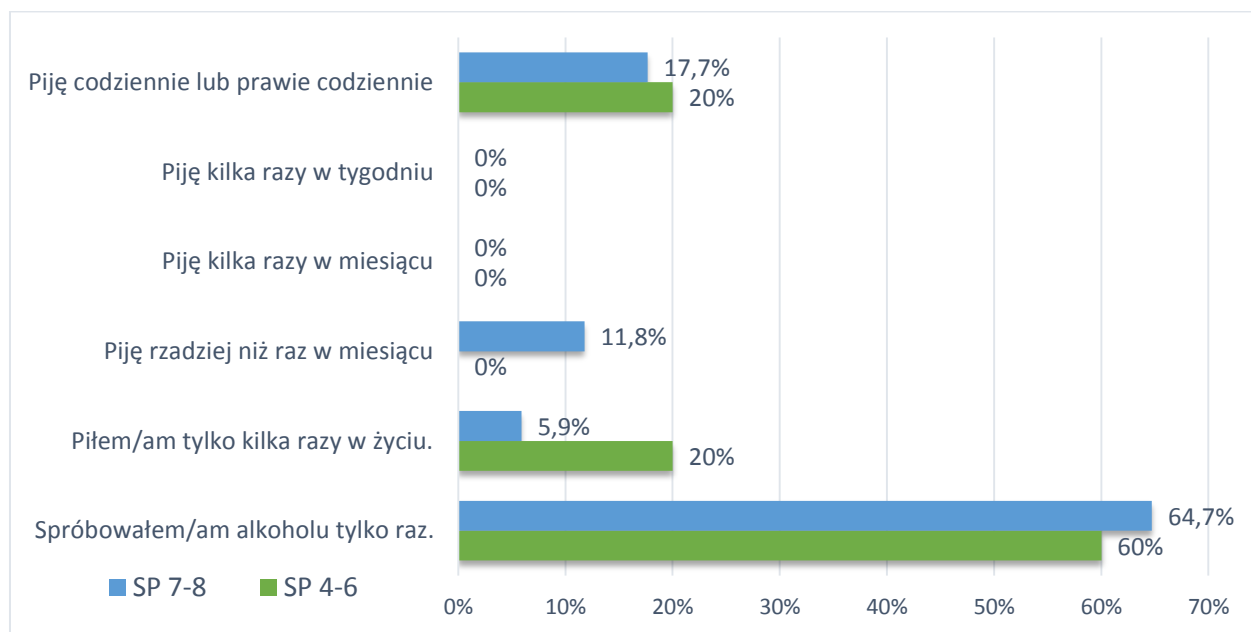
Najczęściej deklarowanymi okolicznościami inicjacji alkoholowej uczniów, którzy mają ją za sobą są: **towarzystwo rodziny** (SP 4-6 – 40%; SP 7-8 – 33%) oraz **spotkanie ze znajomymi** (SP 4-6 – 20%, SP 7-8 – 22%).

Wykres 38. Okoliczności inicjacji alkoholowej.

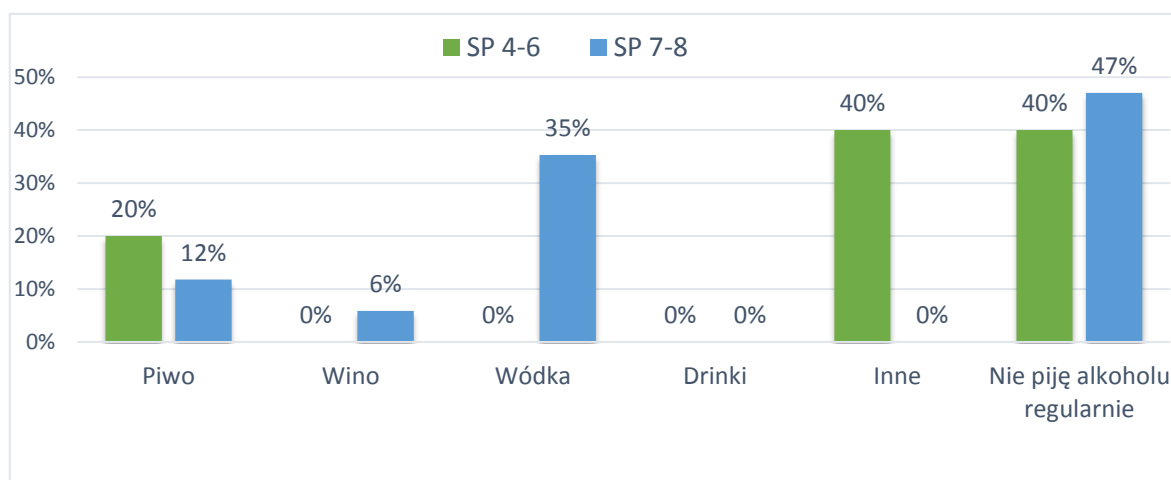
Równie istotna jest częstotliwość spożywania alkoholu. Wśród uczniów, którzy mają za sobą inicjację alkoholową najczęściej pojawiała się odpowiedź, która odnosiła się do **jednorazowego (SP 4-6- 60%, SP7-8- 64,7%) spożycia alkoholu**. Aczkolwiek, **20% młodszych i 5,9% starszych uczniów zaznaczyło, że spożywało alkohol już kilka razy**. Znaczny niepokój wzbudza, iż **11,8% uczniów klas 7-8 przyznaje, że spożywa alkohol rzadziej niż raz w miesiącu**, a **20% uczniów klas 4-6 oraz 17,7% uczniów klas 7-8 wskazało, że pije go codziennie lub prawie codziennie**.

Wykres 39. Jak często pijesz alkohol?

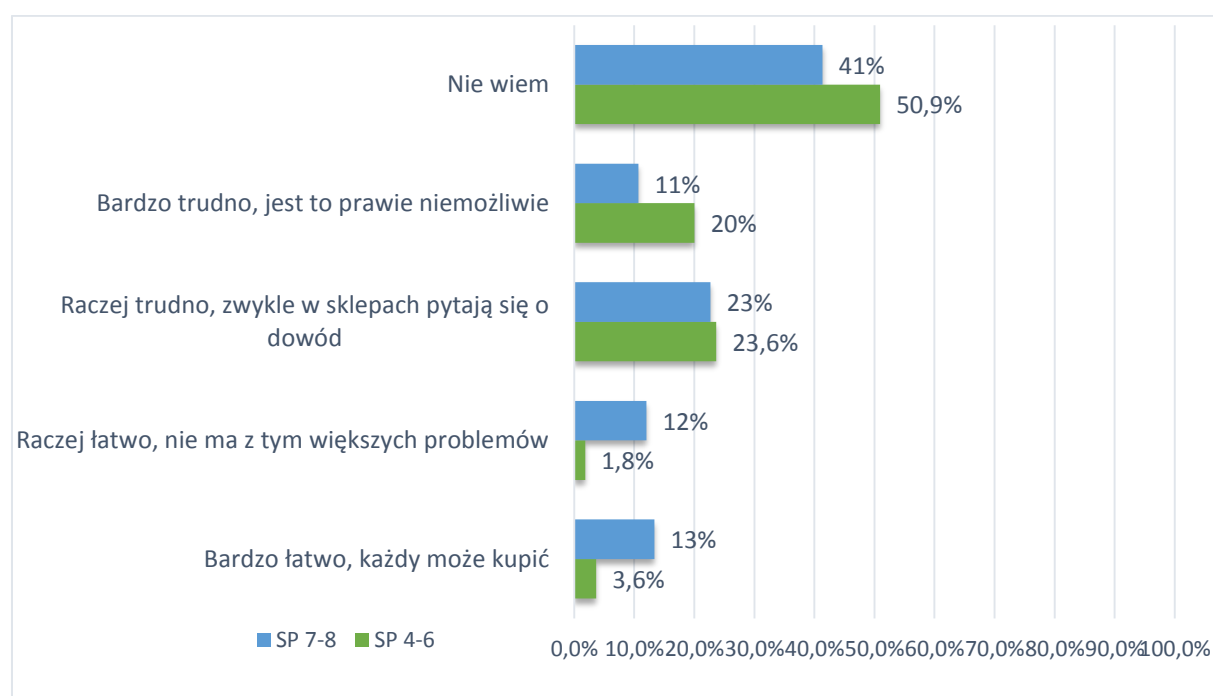
Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. **Młodszy uczniowie najczęściej sięgają po piwo (SP 4-6- 20%, SP 7-8 – 12%)**, natomiast **starsi uczniowie wybierają wódkę (SP 7-8- 35%)**.

Wykres 40. Rodzaj spożywanego alkoholu.

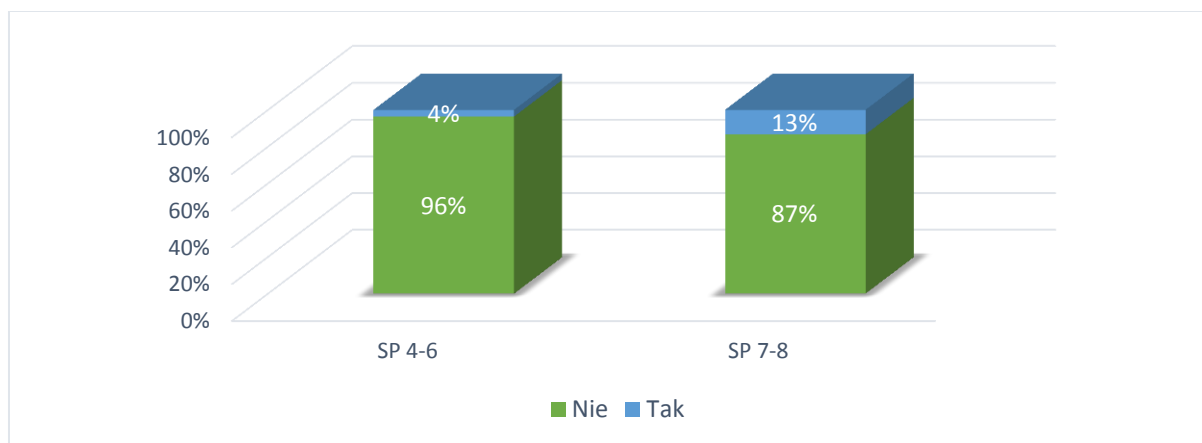
Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Uzyskane wyniki wskazują, że **50,9% uczniów klas 4-6 oraz 41% uczniów klas 7-8 nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 lat**. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Jednakże łącznie **5,4% uczniów klas 4-6 oraz 25% uczniów klas 7-8** twierdzi, że jest to **raczej lub bardzo łatwe**. Natomiast łącznie **70,9% uczniów klas 4-6 oraz 52% uczniów klas 7-8** uważa, że jest to **trudne lub bardzo trudne**. Oznaczać to może, że ci uczniowie lub ich rówieśnicy mogą być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

Wykres 41. Czy łatwo jest kupić alkohol, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?

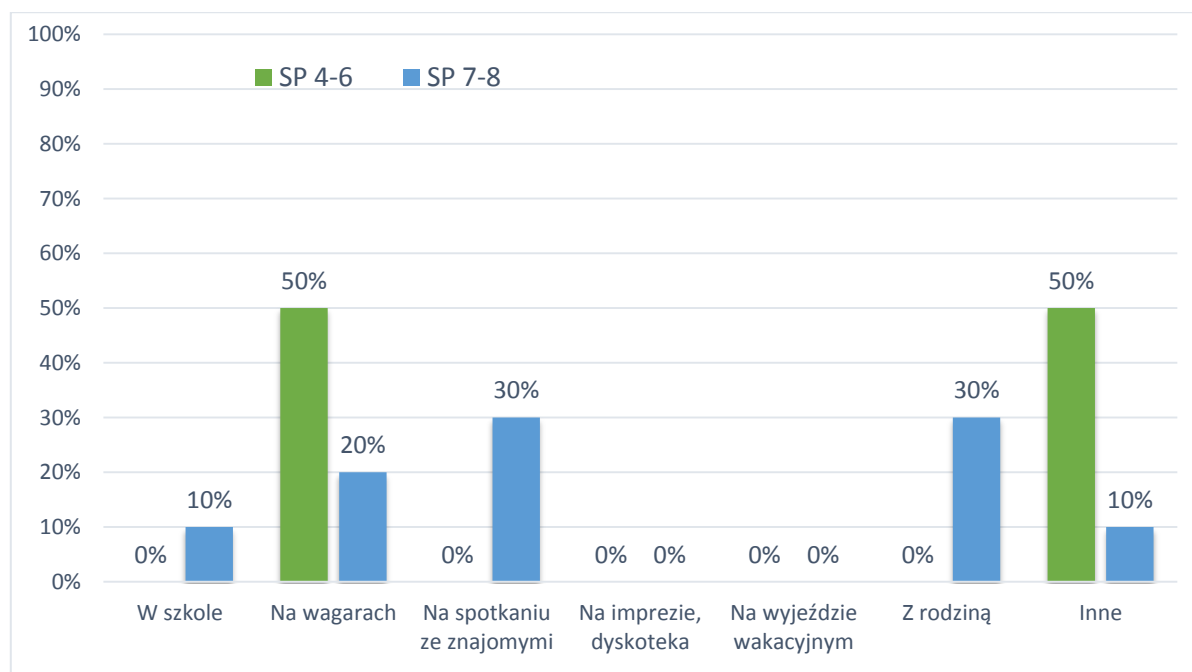
Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. Jak wynika z przeprowadzonych badań problem ten dotyczy również dzieci i młodzież z terenu Gminy Nagłowice. **Inicjację nikotynową ma za sobą 4% uczniów klas 4-6 oraz 13% uczniów klas 7-8.**

Wykres 42. Czy kiedykolwiek próbowaleś papierosa?

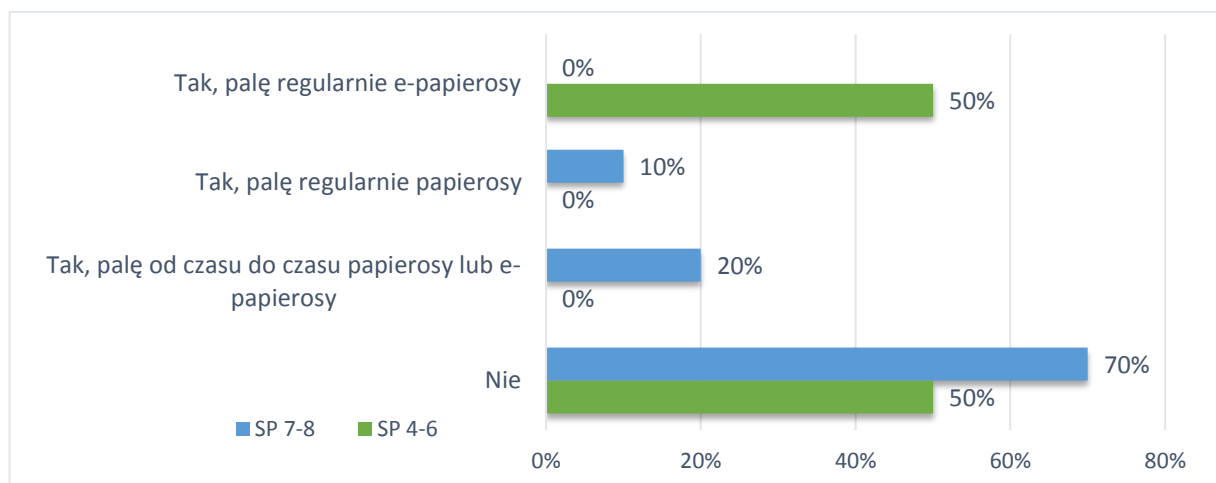
Najczęściej wskazywaną **okolicznością zapalenia pierwszego papierosa przez młodszych uczniów były wagar** (SP 4-6- 50%, SP 7-8- 20%), natomiast **starsi uczniowie** deklarowali najczęściej, że było to podczas **spotkania ze znajomymi** (SP 7-8- 30%) oraz w **towarzystwie rodziny** (SP 7-8- 30%).

Wykres 43. Okoliczności inicjacji nikotynowej.

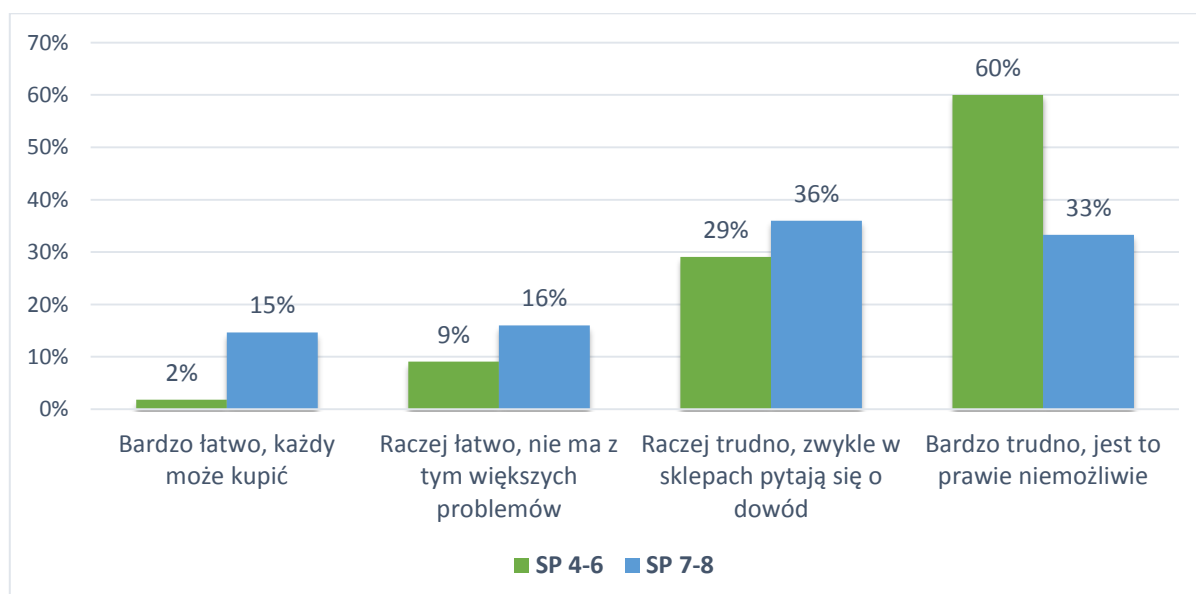
Większość uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6- 50%, SP 7-8- 70%). Jednakże, 50% młodszych uczniów przyznało, że pali regularnie e-papierosy. Jeżeli chodzi o starszych uczniów, to 20% wskazało, że pali od czasu do czasu papierosy lub e-papierosy, a 10%, że pali regularnie papierosy¹⁹.

Wykres 44. Czy obecnie palisz papierosy?

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Łącznie 89% młodszych uczniów oraz 69% starszych uczniów szkół podstawowych oceniło, że zakup papierosów w sklepach jest raczej lub bardzo trudny. Pozostali uczniowie uznali, że jest to bardzo lub raczej łatwe.

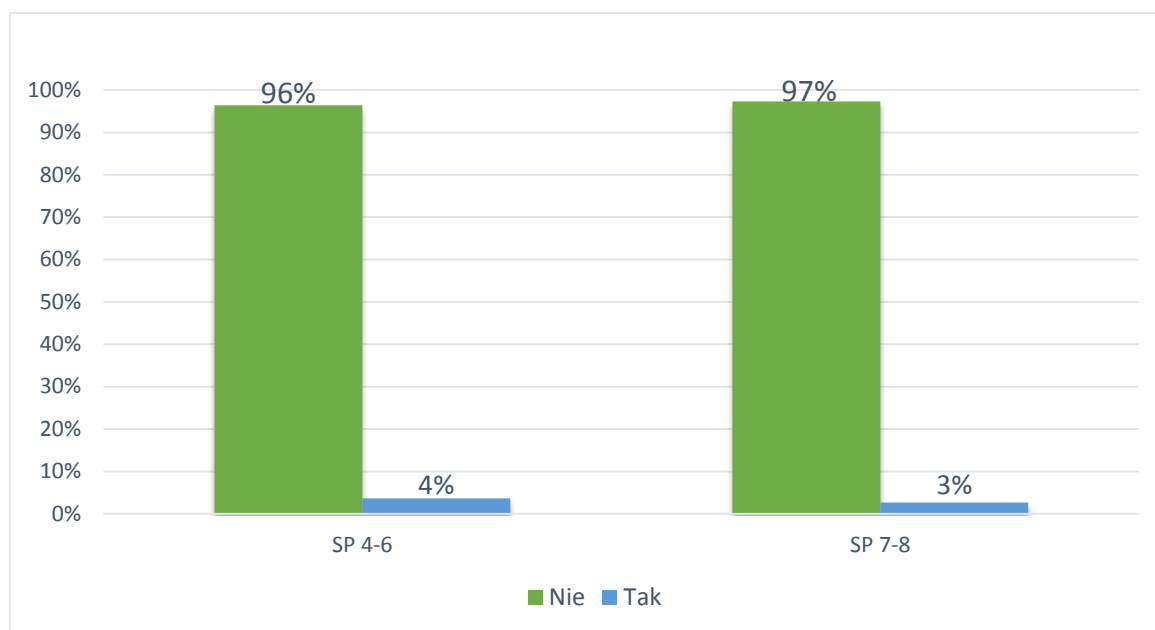
Wykres 45. Czy łatwo jest kupić papierosy, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?

¹⁹ Odsetki dotyczą uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową.

Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków. Jak wynika z deklaracji respondentów, inicjację narkotykową ma za sobą 4% (dwie osoby) uczniów klas 4-6 oraz 3% (dwie osoby) uczniów klas 7-8.

Wykres 46. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?

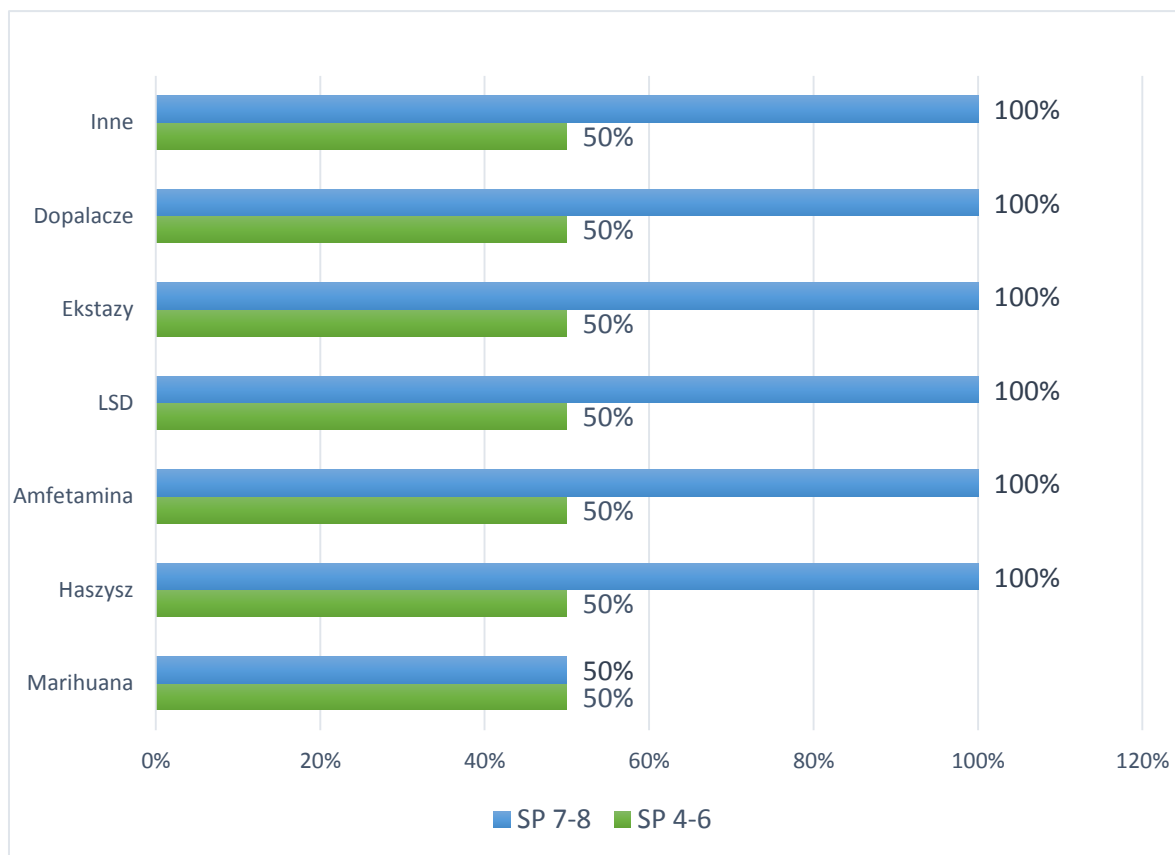
Kolejno uczniowie zostali poproszeni o określenie, jakie substancje do tej pory przyjmowali. Jak wynika z deklaracji badanych, mieli oni już dotąd kontakt z wieloma substancjami. Szczegółowe wyniki w tym zakresie przedstawia wykres na następnej stronie²⁰

Na pytanie: „Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?” 50% młodszych odpowiedziało, że spróbowało ich tylko raz w życiu. Niepokoi jednak, że 50% uczniów klas 4-6 oraz 100% uczniów 7-8, którzy mają za sobą inicjację narkotykową wskazało, że zażywa narkotyki lub dopalacze nawet codziennie²¹.

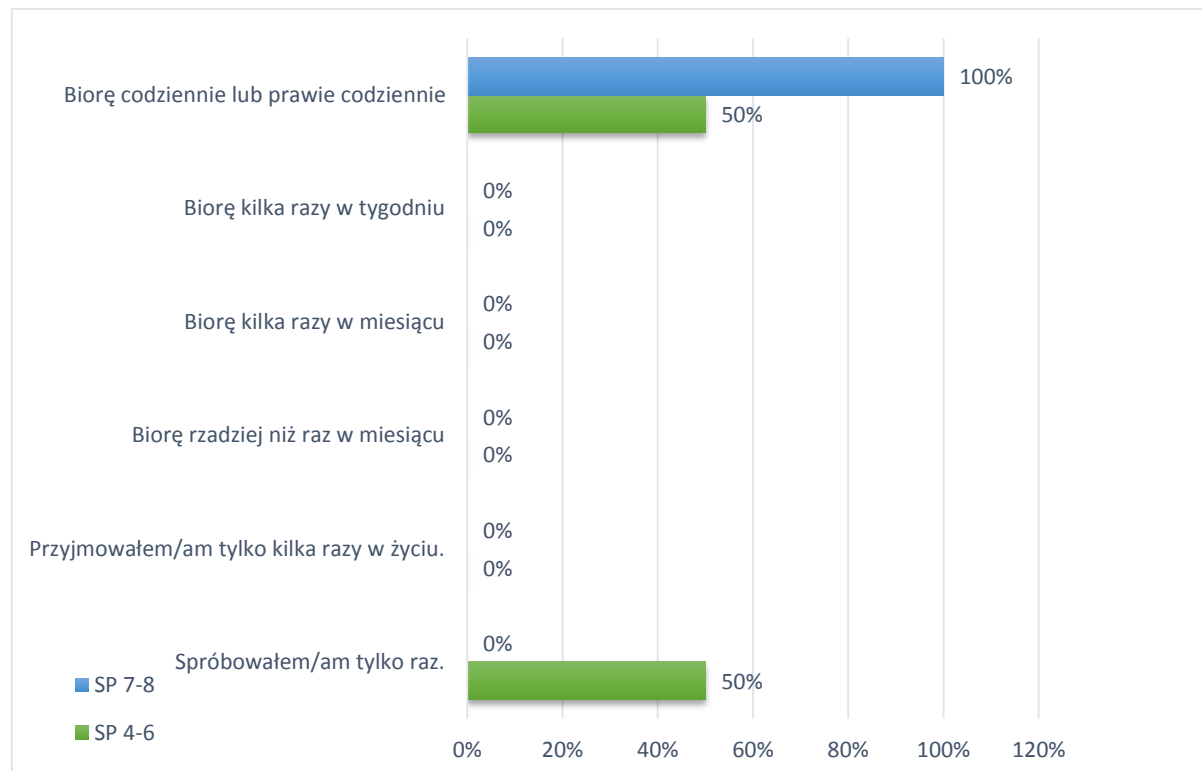
²⁰ Odsetki dotyczą uczniów, którzy deklarują, że mają za sobą inicjację narkotykową.

²¹ Odsetki dotyczą uczniów, którzy deklarują, że mają za sobą inicjację narkotykową.

Wykres 47. Rodzaj przyjmowanych substancji (pytanie wielokrotnego wyboru).

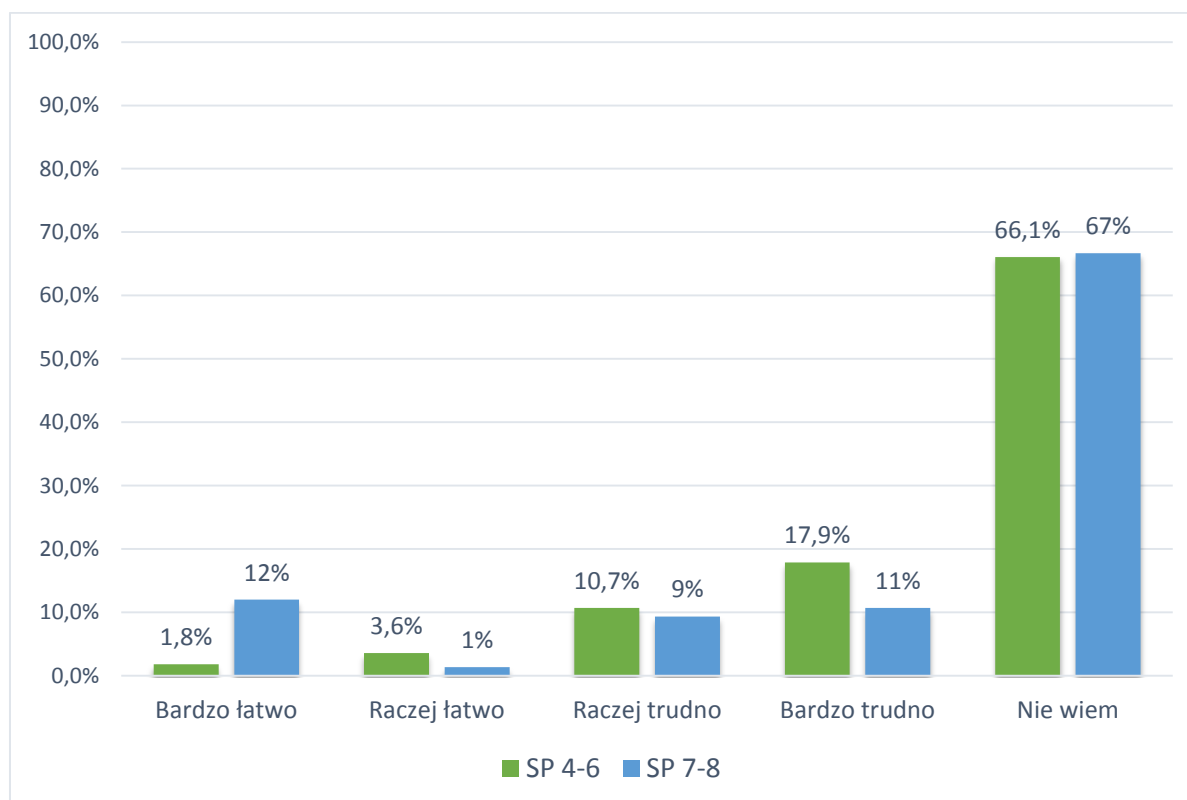

Wykres 48. Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?

Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości **nie wiedzą czy łatwo jest kupić narkotyki lub dopalacze w ich środowisku** (SP 4-6 – 66,1%; SP 7-8 – 67%). Jednakże, łącznie 5,4% uczniów klas 4-6 oraz 13% uczniów klas 7-8 twierdzi, że jest to **łatwe lub bardzo łatwe**. Natomiast 28,6% uczniów klas 4-6 oraz 20% uczniów klas 7-8 uważa, że jest to **raczej lub bardzo trudne**. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

Wykres 49. Czy łatwo jest kupić narkotyki w Twoim środowisku?

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

Jednym z wielu czynników sprzyjających sięganiu po substancje psychoaktywne jest styl życia zorientowany na zabawę, skoncentrowany na teraźniejszości oraz płytkość i instrumentalny charakter więzi. Okazjonalne sięganie po substancje psychoaktywne

(zwłaszcza alkohol) jest związane ze specyfiką wieku dorastania, głównie z zaspokajaniem ważnych potrzeb rozwojowych młodzieży- pokazaniu się otoczeniu w roli osoby dorosłej i niezależnej od autorytetu dorosłych, integracji z rówieśnikami. Większość nastolatków, mimo dużej presji zewnętrznej prezentuje zachowania normatywne.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano zatem postawy i przekonania młodzieży wobec różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczono w tabelach na następnych stronach.

Tabela 16. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 4-6.

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce."	29%	25%	14%	32%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	12%	4%	25%	59%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	66%	12%	2%	20%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	5,4%	5,4%	12,5%	76,8%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	14%	5%	12%	68%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	8,9%	14,3%	17,9%	58,9%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	5%	2%	11%	82%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	57%	11%	7%	25%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	7%	9%	14%	70%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	5%	11%	16%	68%

Tabela 17. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 7-8.

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	20%	24%	25%	31%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	9%	16%	27%	48%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	49%	24%	8%	19%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	8%	5,3%	21,3%	65,3%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	13%	5%	19%	63%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	12%	12%	24%	52%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	11%	1%	16%	72%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	60%	12%	8%	20%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	9%	4%	16%	71%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	14,7%	10,7%	18,7%	56%

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi.

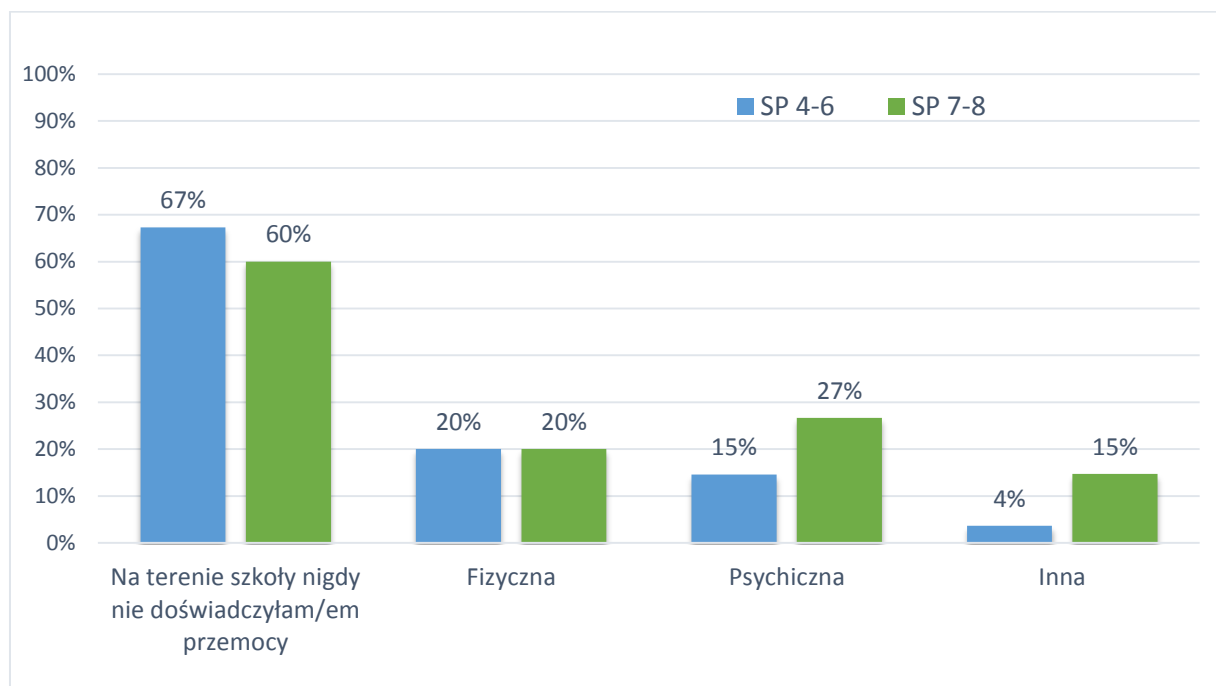
Przeprowadzone ankiety wśród uczniów Gminy Nagłowice pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym. W pierwszej kolejności uczniom wyjaśniono, czym jest przemoc fizyczna (np. bicie, popychanie) oraz psychiczna (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Następnie zostali zapytani, o to, jakiego rodzaju przemocy doświadczyli w szkole ze strony rówieśników.

Jak wynika z przeprowadzonych badań ponad połowa badanych uczniów doświadcza przemocy w szkole ze strony rówieśników. Jeżeli chodzi, o **młodszych uczniów SP, to 67% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy rówieśniczej w szkole, 20% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 15% z nich doświadczyło przemocy psychicznej, a 4% doświadczyło innych niż wskazane form przemocy.** W przypadku starszych uczniów SP, **60% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 20% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 27% przemocy psychicznej, a 15% innej formy przemocy.** Uzyskane wyniki wskazują, że pewien odsetek uczniów doświadcza ze strony swoich kolegów i koleżanek w szkole zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.

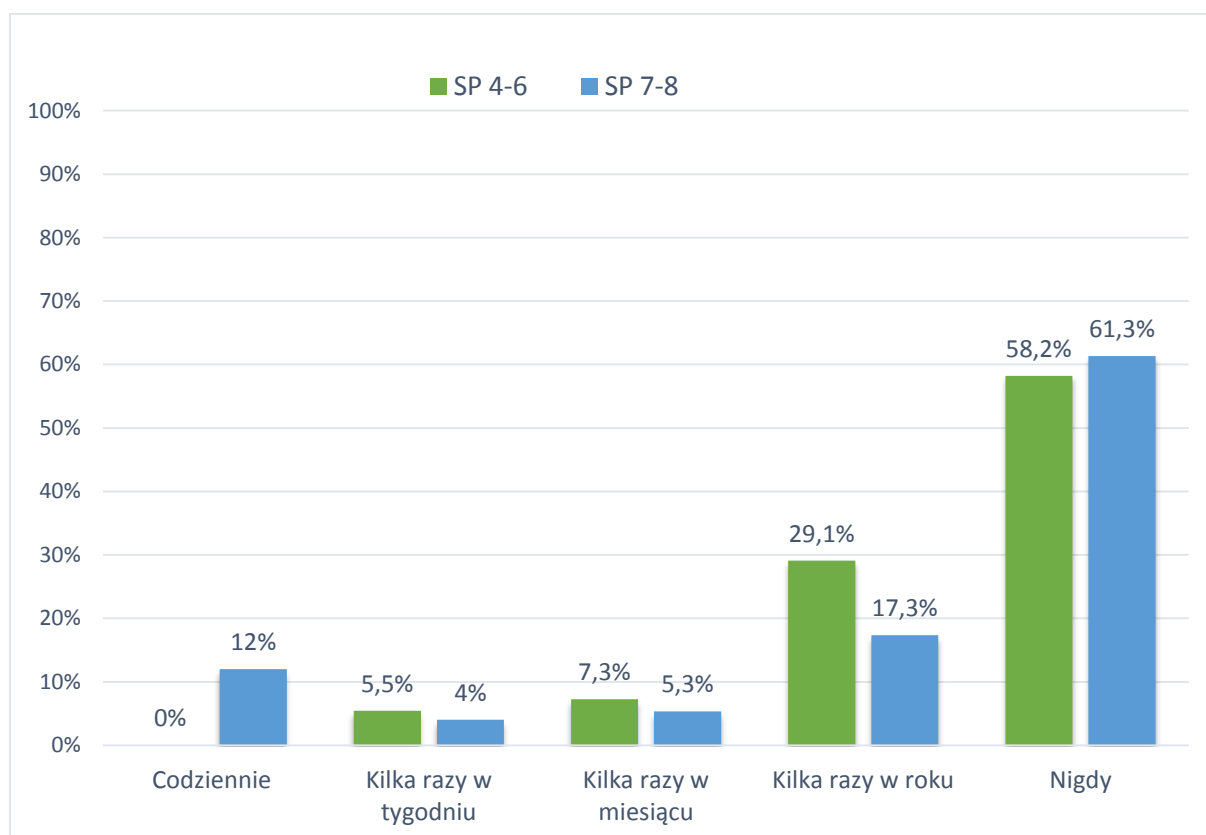
W kolejnym pytaniu **58,2%** uczniów klas 4-6 oraz **61,3%** uczniów klas 7-8 deklaruje, że **nie są ofiarami przemocy ze strony innych uczniów.** Część uczniów przyznaje, że **kilka razy w roku** (SP 4-6 – 29,1%; SP 7-8 – 17,3%) oraz **kilka razy w miesiącu**

(SP 4-6 – 7,3%; SP 7-8 – 5,3%) doświadcza w szkole przemocy ze strony swoich kolegów lub koleżanek. Pewna część uczniów deklaruje, że doświadcza przemocy rówieśniczej w szkole **kilka razy w tygodniu** (SP 4-6 – 5,5%; SP 7-8 – 4%) lub **nawet codziennie** (SP 7-8-12%).

Wykres 50. Rodzaj doświadczanej przemocy w szkole ze strony rówieśników (pytanie wielokrotnego wyboru).

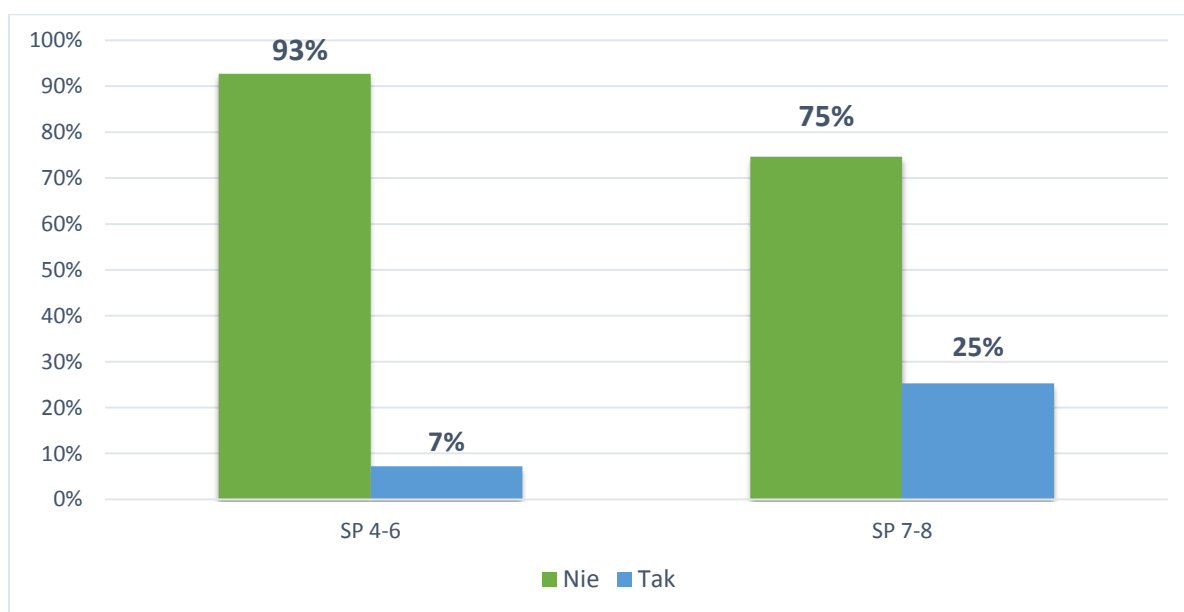
Wykres 51. Jak często doświadczasz którejkolwiek z form przemocy w szkole ze strony innych uczniów?

Poważny problem wśród dzieci i młodzieży, zarówno w zakresie zdrowia psychicznego, jak i funkcjonowania szkolnego, rodzinnego i rówieśniczego stanowią również samouszkodzenia. W ostatnich latach odnotowano rosnącą liczbę młodocianych zgłaszających się do placówek służby zdrowia z powodu różnych form autoagresji. Różnorodność form i funkcji, jakie pełnią samouszkodzenia, powoduje, że obszar ten stanowi duże wyzwanie dla osób zaangażowanych w opiekę oraz leczenie dzieci i młodzieży.

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że pewien odsetek dzieci i młodzieży z terenu Gminy Nagłowice może dokonywać różnorodnych aktów autoagresji, zwłaszcza w starszych klasach, co zauważają ich rówieśnicy. Już **7% uczniów klas 4-6 oraz aż 25% uczniów klas 7-8** przyznaje, że **zaobserwowali w swoim otoczeniu zachowania autoagresywne.**

Wykres 52. Czy zaobserwowałeś/łaś w swoim otoczeniu zachowania autoagresywne (np. "cięcie się", samookaleczanie)?

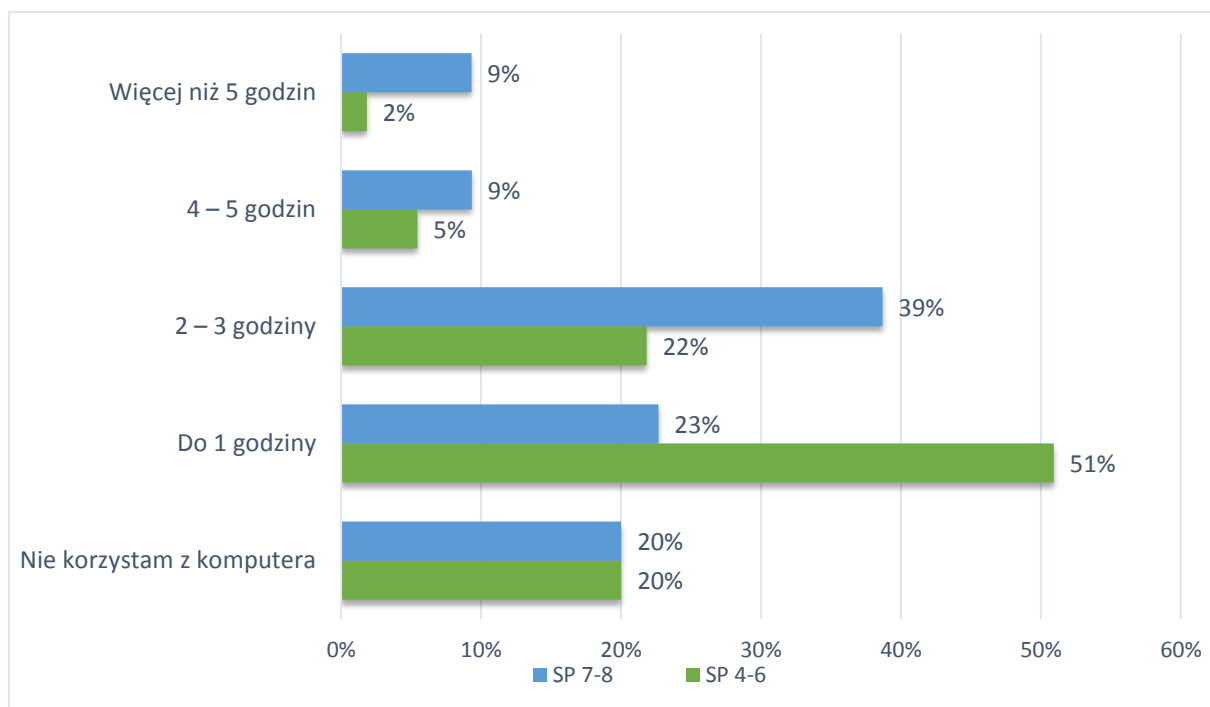
Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)²².

Większość uczniów **spędza przed komputerem do godziny dziennie (SP 4-6 – 51%; SP 7-8 – 23%)**. Kolejno, uczniowie spędzają przed komputerem **od dwóch do trzech godzin dziennie (SP 4-6 – 22%; SP 7-8 – 39%)**. Jednakże, **5% uczniów klas 4-6 oraz 9% uczniów klas 7-8 deklaruje, że spędza przed komputerem od czterech do pięciu godzin, a 2% młodszych oraz 9% starszych uczniów SP nawet więcej niż 5 godzin dziennie**. W praktyce może to oznaczać, że po przyjeździe ze szkoły korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania czasu. Pozostałe **20% uczniów klas 4-6 i 20% uczniów klas 7-8 deklaruje, że nie korzysta z komputera**.

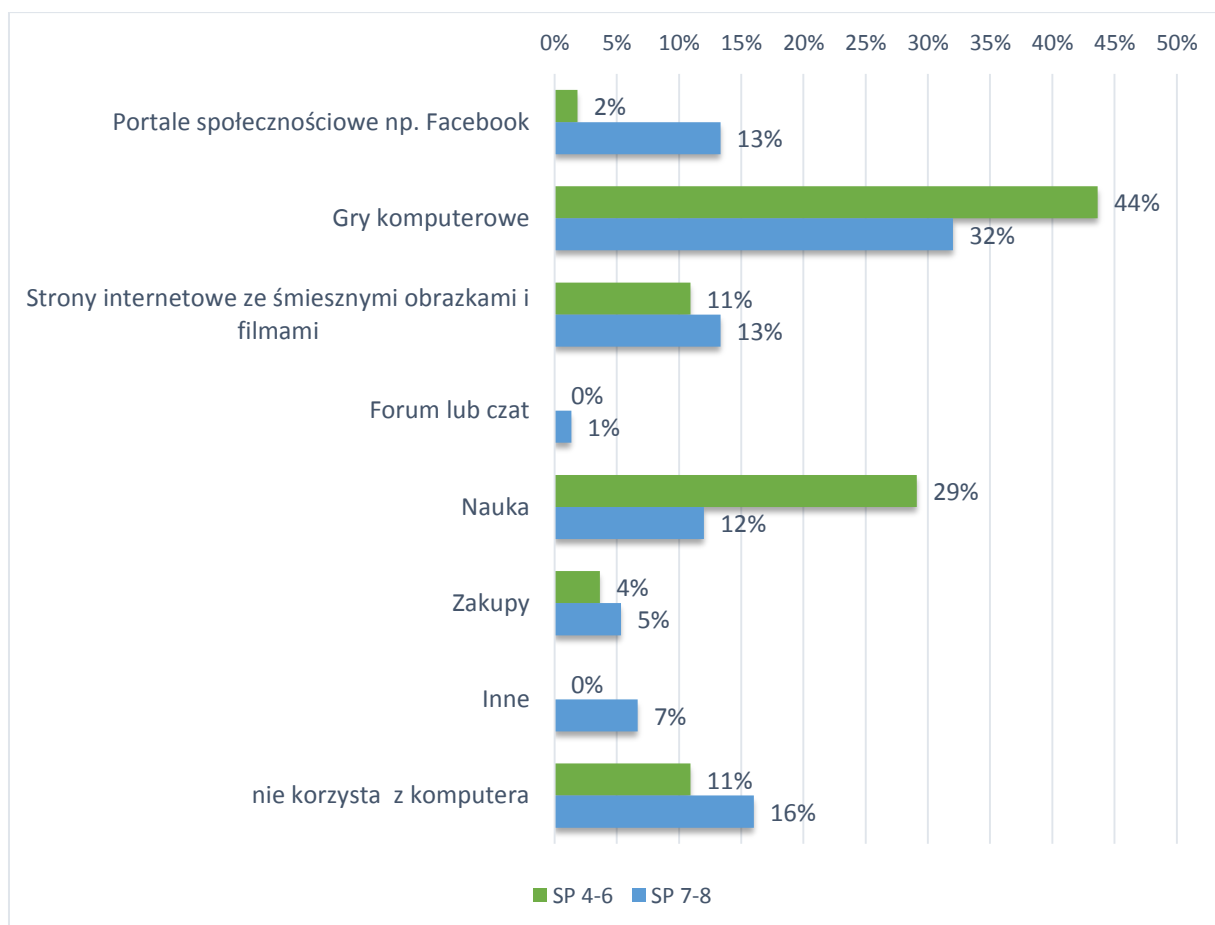
Uczniowie zostali poproszeni o określenie, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być gry komputerowe (SP 4-6 – 44%; SP 7-8 – 32%)**. Zdecydowanie mniej czasu uczniowie przeznaczają na **naukę (SP 4-6 – 29%; SP 7-8 – 12%)**, **portale społecznościowe (SP 4-6 – 2%; SP 7-8 – 13%)**, czy **strony internetowe ze śmiesznymi filmikami/obrazkami (SP 4-6 – 11%; SP 7-8 – 13%)**.

²² L. Kirwil L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II*, SWPS, Warszawa 2011.

Wykres 53. Częstotliwość korzystania z komputera.

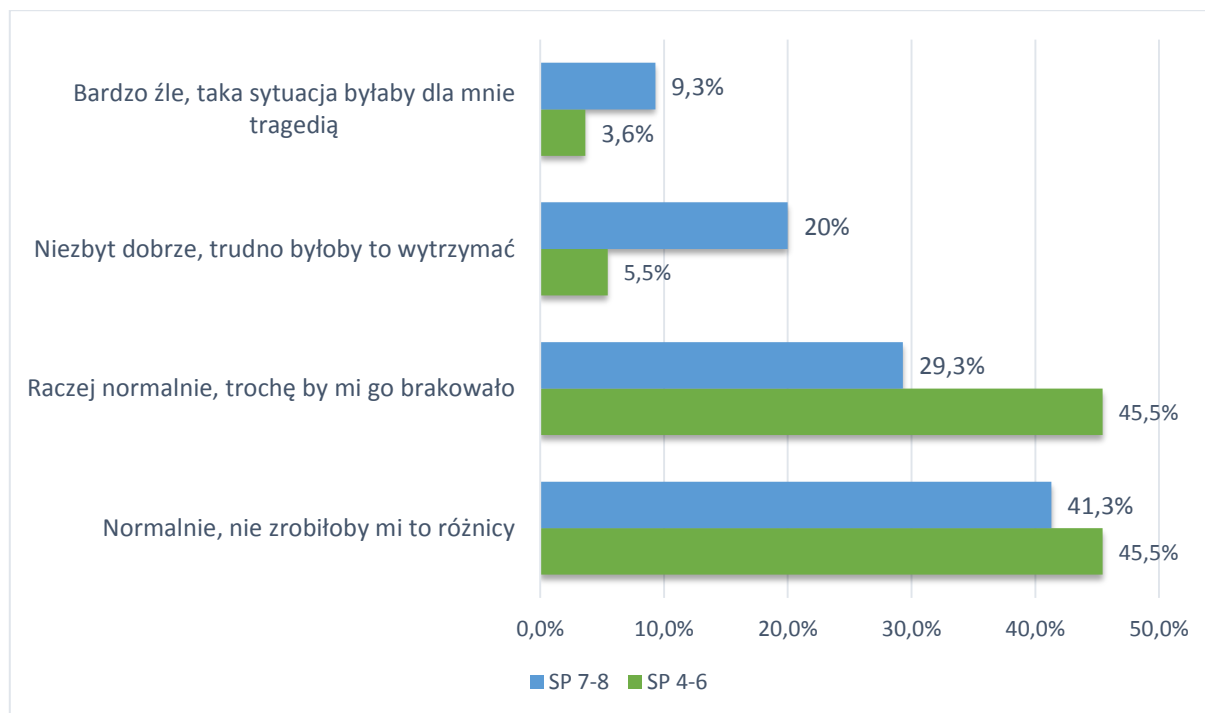

Wykres 54. Na co poświęcasz najwięcej czasu korzystając z komputera (pytanie wielokrotnego wyboru)?

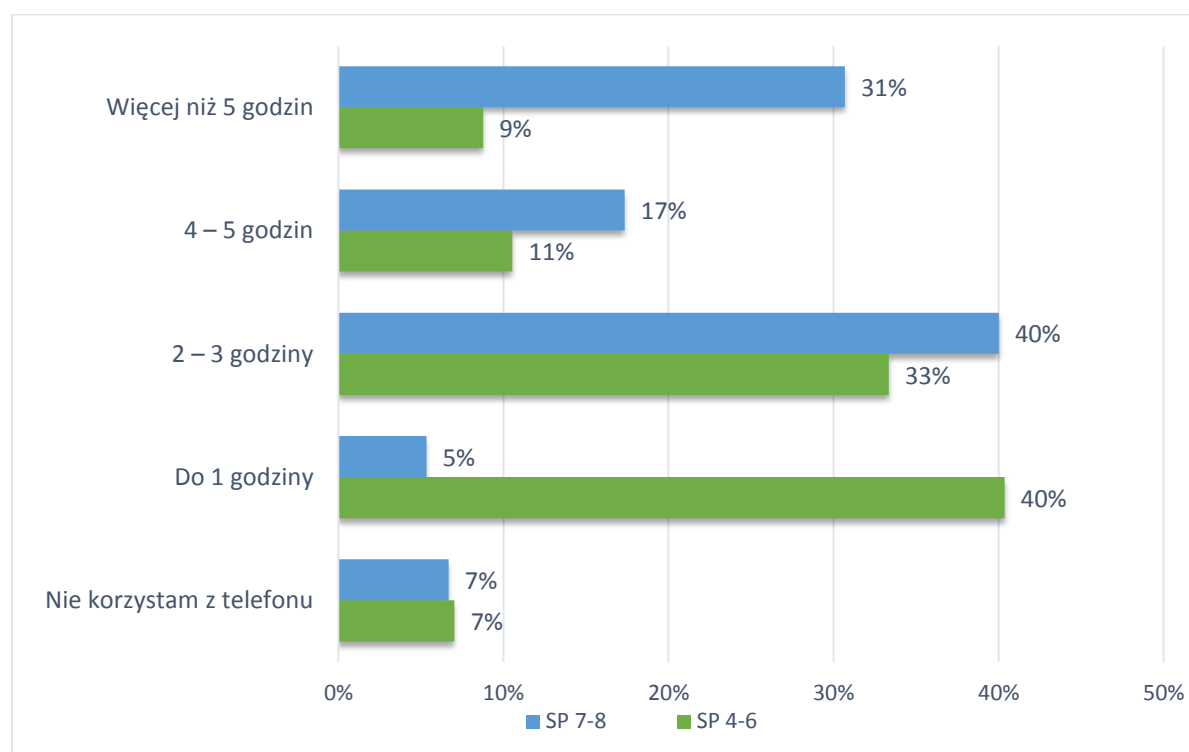
Łącznie **91%** uczniów klas 4-6 oraz **70,6%** uczniów klas 7-8 deklaruje, że **brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki**. Aczkolwiek, spora część uczniów, szczególnie starszych przyznaje, że **odczuwałaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 5,5%; SP 7-8 – 20%)**. Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów stwierdziła, że **korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby bardzo negatywnie (SP 4-6– 3,6%; SP 7-8 – 9,3%)**.

Wykres 55. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez cały tydzień nie byłoby dostępu do Internetu?

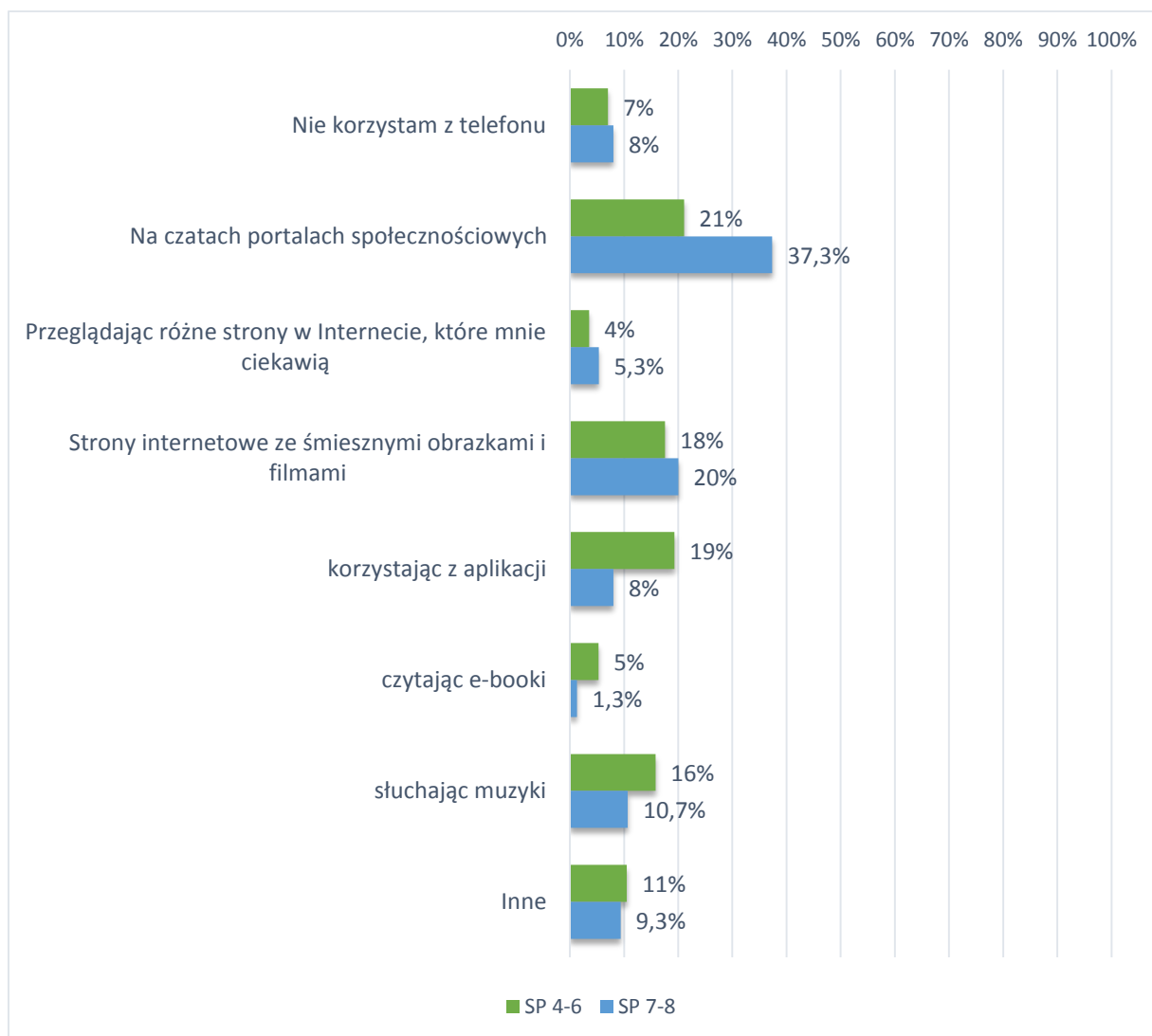
Następnie zapytano uczniów ile czasu dziennie korzystają z telefonu. Jak się okazuje, **33% uczniów klas 4-6 oraz 40% uczniów klas 7-8 korzysta z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie**. Znaczny niepokój budzi fakt, iż **20% uczniów klas 4-6 oraz aż 48% uczniów klas 7-8** deklaruje, że korzysta z telefonu **4 i więcej godzin dziennie**. Kolejno, uczniowie w ten sposób spędzają czas **około godziny (SP 4-6: 40%, SP 7-8: 5%)**. Nieznaczny odsetek uczniów przyznaje, że nie korzysta z telefonu: SP 4-6: 7%, SP 7-8- 7%.

Wykres 56. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?

Korzystając z telefonu uczniowie **najczęściej spędzają czas na czatach oraz portalach społecznościowych (SP 4-6: 21%, SP 7-8: 37,3%), oglądając śmieszne filmiki i obrazki (SP 4-6: 18%, SP 7-8: 20%), słuchając muzyki (SP 4-6: 16%, SP 7-8: 10,7%), czy też korzystając z różnego rodzaju aplikacji (SP 4-6: 19%, SP 7-8: 8%)**. Część uczniów używa telefonu do przeglądania stron internetowych zgodnie z zainteresowaniami (SP 4-6: 4%, SP 7-8: 5,3%) oraz czytania e-booków (SP 4-6: 5%, SP 7-8: 1,3%).

Wykres 57. Na czym spędzasz najwięcej czasu korzystając z telefonu?

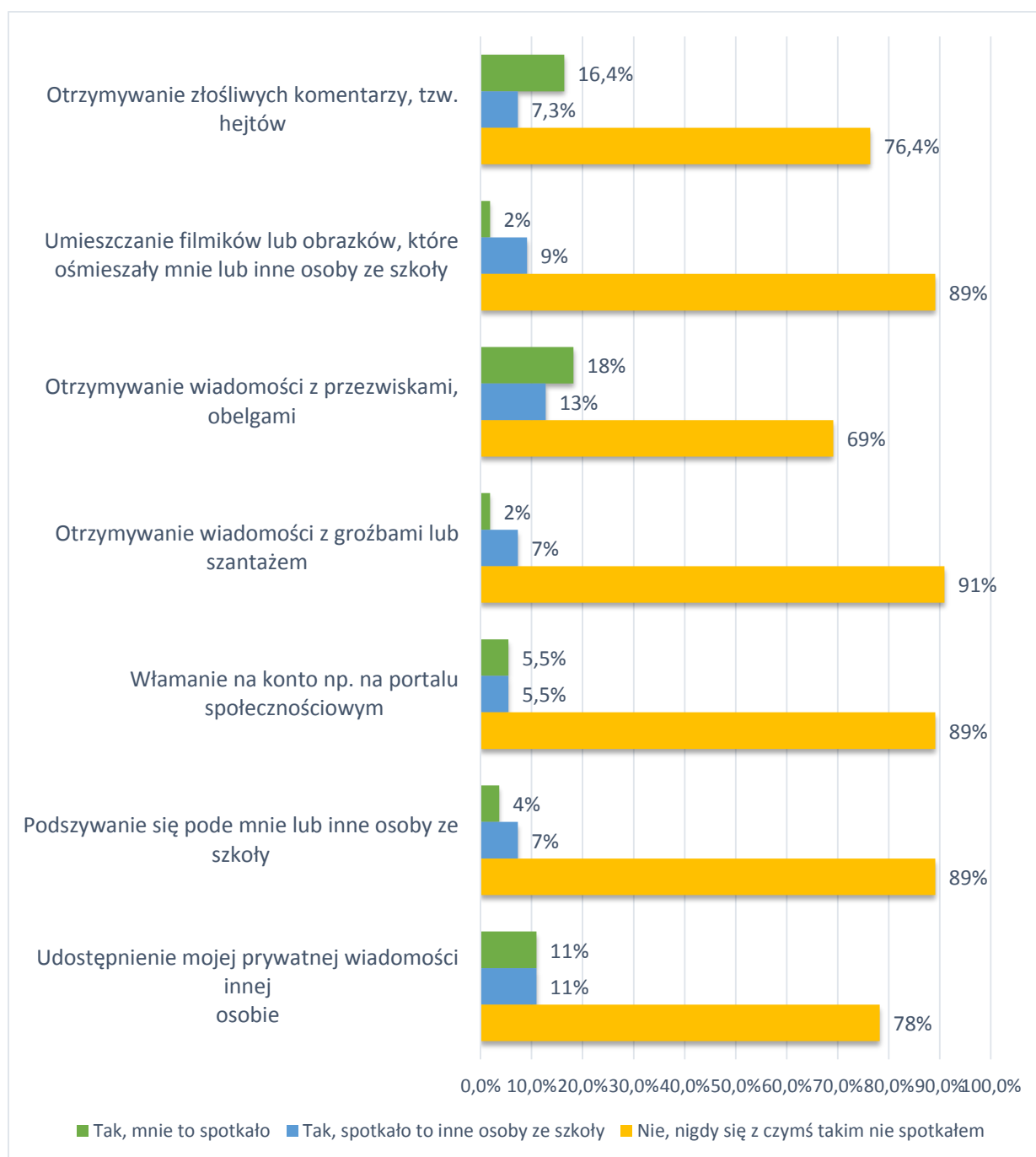

Internet, jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W przeprowadzonym badaniu uzyskane zostały informacje na temat doświadczeń uczniów związanych z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że dzieciom i młodzieży w Gminie Nagłowice nie są obce zjawiska takie, jak ośmieszanie czy nękanie drugiej osoby za pośrednictwem internetu.

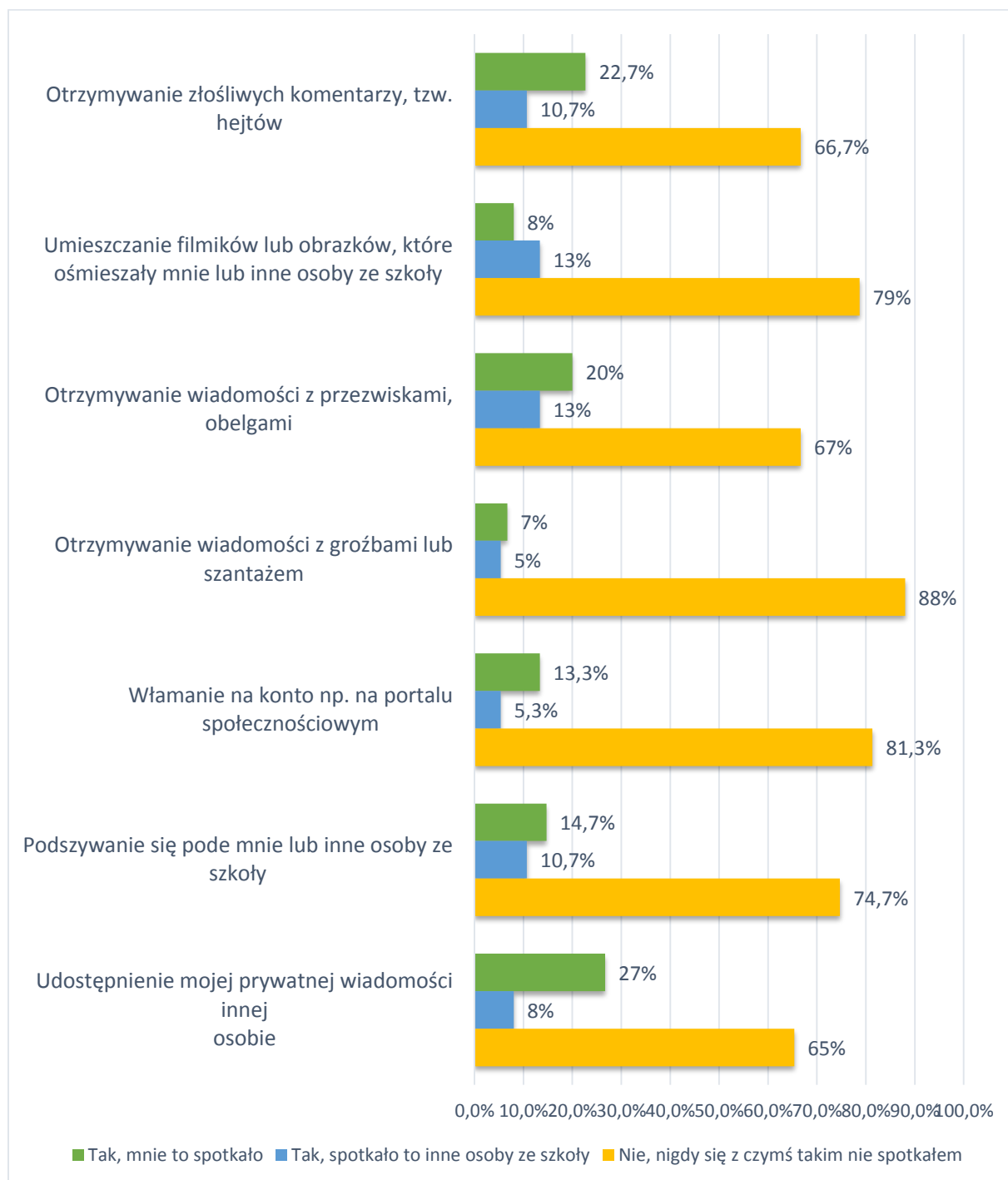
16,4% uczniów klas 4-6, a także 22,7% uczniów klas 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie równie często **otrzymywali wiadomości z obelgami i przezwiskami (SP 4-6 – 18%; SP 7-8- 20%), a nawet z groźbami i szantażem (SP 4-6 – 2; SP 7-8- 7%).** Padali też **ofiarami udostępniania ich prywatnej wiadomości innej osobie (SP 4-6 – 11%; SP 7-8- 27%), włamania na konto na portalu społecznościowym (SP 4-6 – 5,5%; SP 7-8- 13,3%), umieszczania filmików lub zdjęć w sieci, które ośmieszały ich lub ich znajomych ze szkoły (SP 4-6 – 2%; SP 7-8 – 8%) oraz podszywania się po nich lub pod ich znajomych ze szkoły (SP 4-6 – 4%; SP 7-8 – 14,7%).**

Wykres 58. Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6.

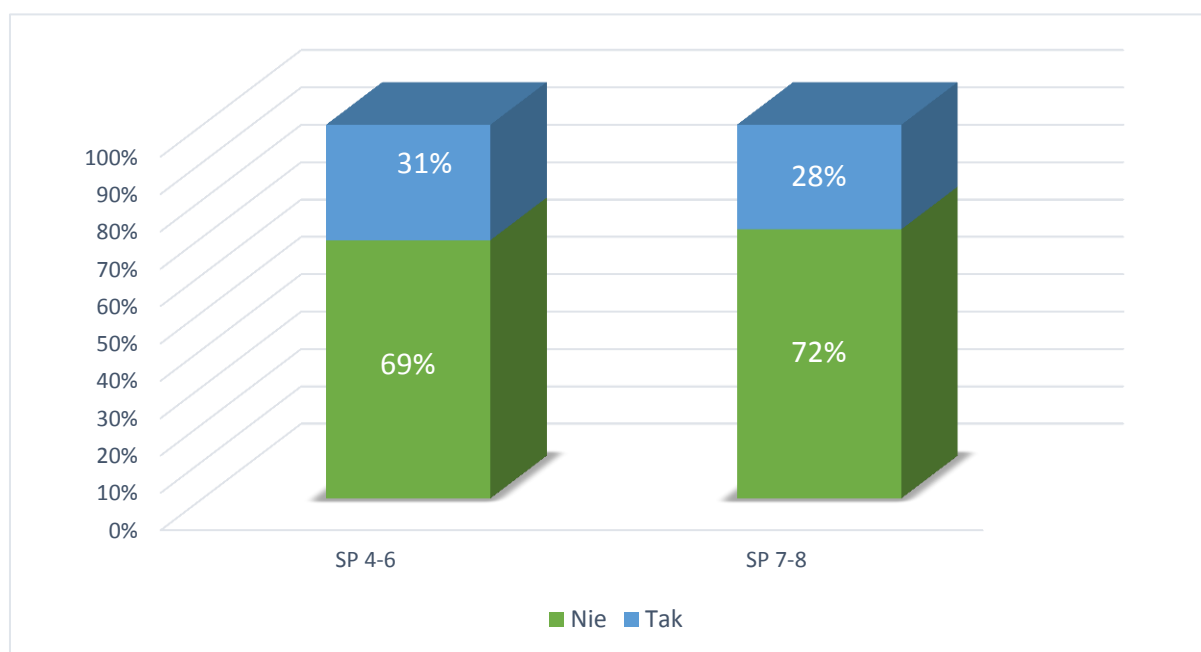
Wykres 59. Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8.

Prawie 5% młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej gra na automatach o niskich wygranych stanowi jedną z często praktykowanych form spędzania czasu wolnego (przynajmniej raz na tydzień lub prawie codziennie)²³. Nastolatki w stopniu większym niż osoby dorosłe są podatne na patologiczny hazard, a zwłaszcza na negatywne skutki gier²⁴. Faktem jest, że – szczególnie dla młodzieży – hazard w Internecie jest generalnie dużo łatwiej dostępny niż hazard tradycyjny, ze względu na mniejszą kontrolę wieku oraz możliwość grania o dużo niższe stawki²⁵.

Poniższe wykresy ilustrują popularność gier hazardowych wśród dzieci i młodzieży w Gminie Nagłowice. **Ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest znaczący: SP 4-6 – 31%; SP 7-8 – 28%.**

Wykres 60. Czy kiedykolwiek grałeś na automatach (takich, gdzie wygraną są pieniądze)?

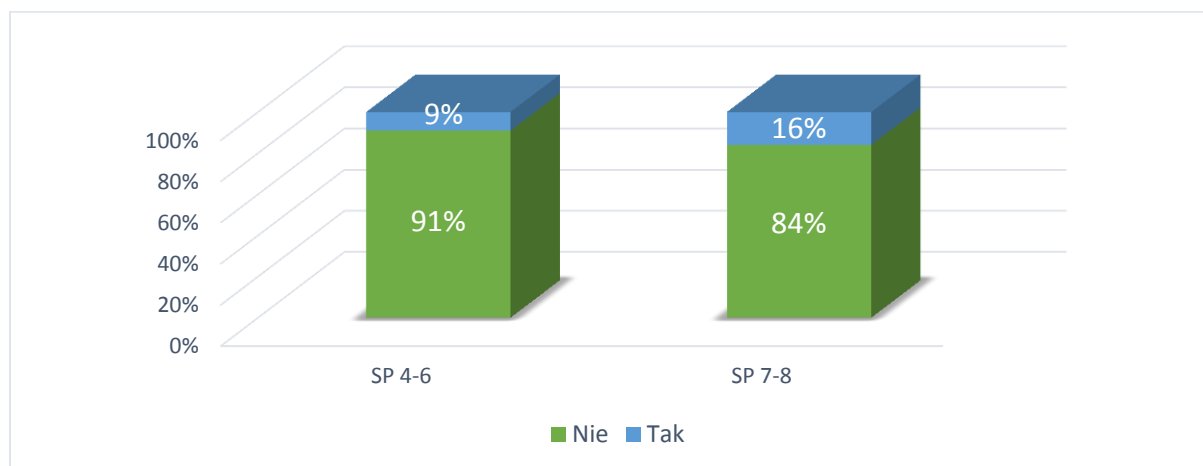
²³ P. Sobierajski, J. Szczepkowski, *Postawy zdrowotne młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej*, Wydawnictwo Edukacyjne Akapit, Toruń 2011.

²⁴ M. Griffiths M., *Gry i hazard. Uzależnienia dzieci w okresie dorastania*, GWP, Gdańsk 2004.

²⁵ M. Griffiths M., Gambling Addiction on the Internet, w: Young K. S., Abreu N. de (ed.), *Internet Addiction. A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment*, Hoboken: John Wiley and Sons.

Internetowe gry „na pieniądze” wśród młodzieży szkół podstawowych w Gminie Nagłowice są mniej popularne niż gra na automatach. 91% młodszych i 84% starszych uczniów szkół podstawowych nie ma doświadczenia z taką formą rozrywki. Jednakże, 9% uczniów klas 4-6 oraz 16% uczniów klas 7-8 grało już w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker).

Wykres 61. Czy kiedykolwiek grałeś w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker)?

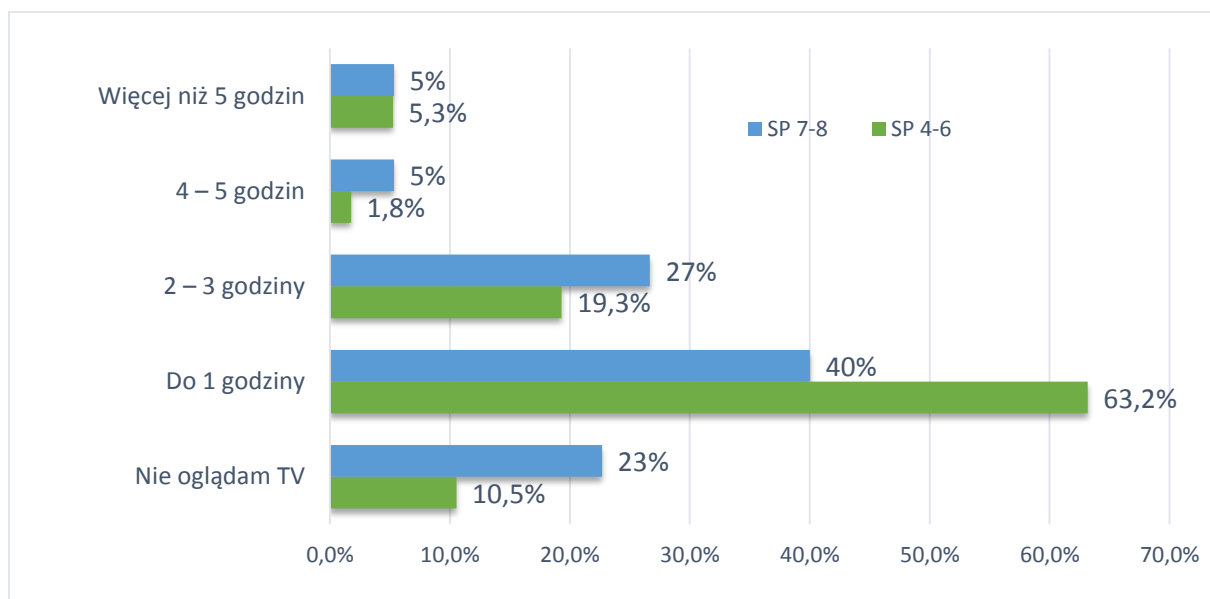

W przeprowadzonej ankiecie zbadano również, w jaki sposób czas wolny spędzają uczniowie szkół podstawowych na terenie Gminy Nagłowice.

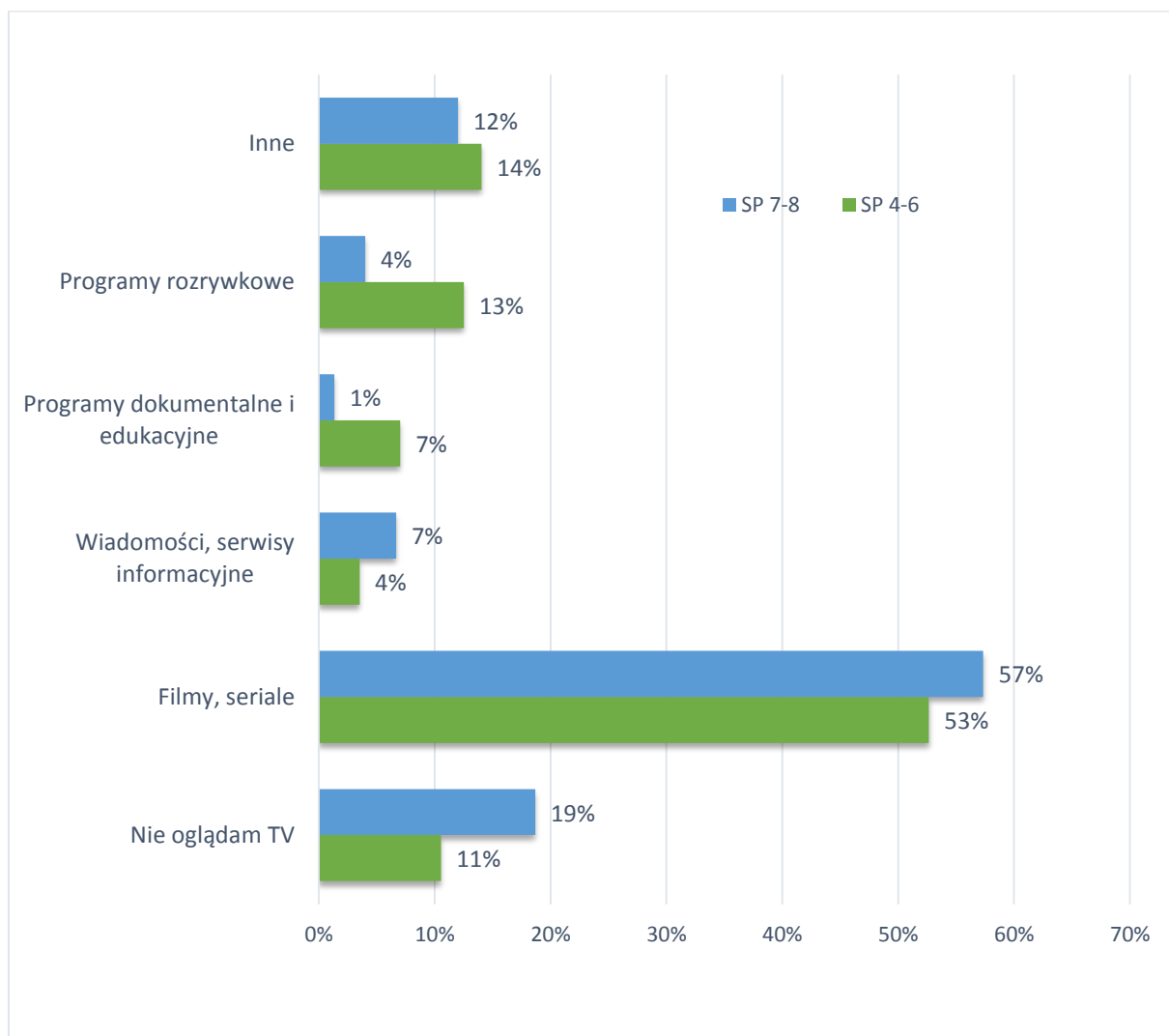
Jak wynika z przeprowadzonych badań uczniowie znaczą część swojego czasu przeznaczają na oglądanie telewizji. Najwięcej **uczniów spędza przed telewizorem około godziny dziennie (SP 4-6: 63,2%, SP 7-8: 40%)**. Jednakże, znaczna część uczniów ogląda telewizję nawet **od 2 do 3 godzin dziennie (SP 4-6: 19,3%, SP 7-8: 27%)**. Relatywnie niewielki odsetek uczniów **ogląda telewizję powyżej 4 godzin dziennie (SP 4-6: 7,1%, SP 7-8: 10%)**. Pozostałe 10,5% uczniów klas 4-6 oraz 23% uczniów klas 7-8 deklaruje, że nie ogląda telewizji.

Wśród **najczęściej** oglądanych programów uczniowie wymieniają **filmy i/lub seriale (SP 4-6: 53%, SP 7-8: 57%)**. Zdecydowanie mniejszy odsetek badanych wskazał na **programy rozrywkowe (SP 4-6: 13%, SP 7-8: 4%), wiadomości oraz serwisy informacyjne (SP 4-6: 4%, SP 7-8: 7%) oraz programy dokumentalne i edukacyjne (SP 4-6: 7%, SP 7-8: 1%)**.

Wykres 62. Ile czasu dziennie przeznaczasz na oglądanie telewizji?

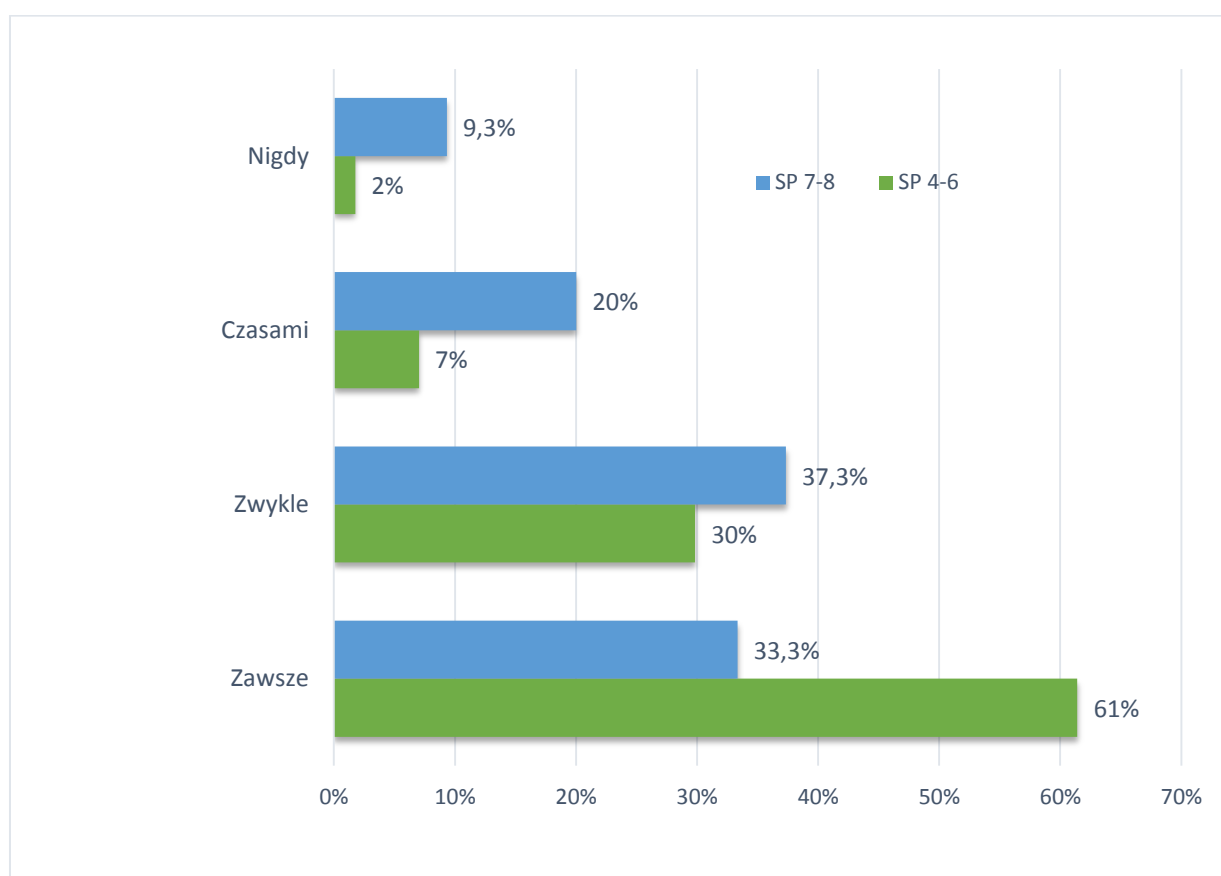

Wykres 63. Rodzaje najczęściej oglądanych programów.

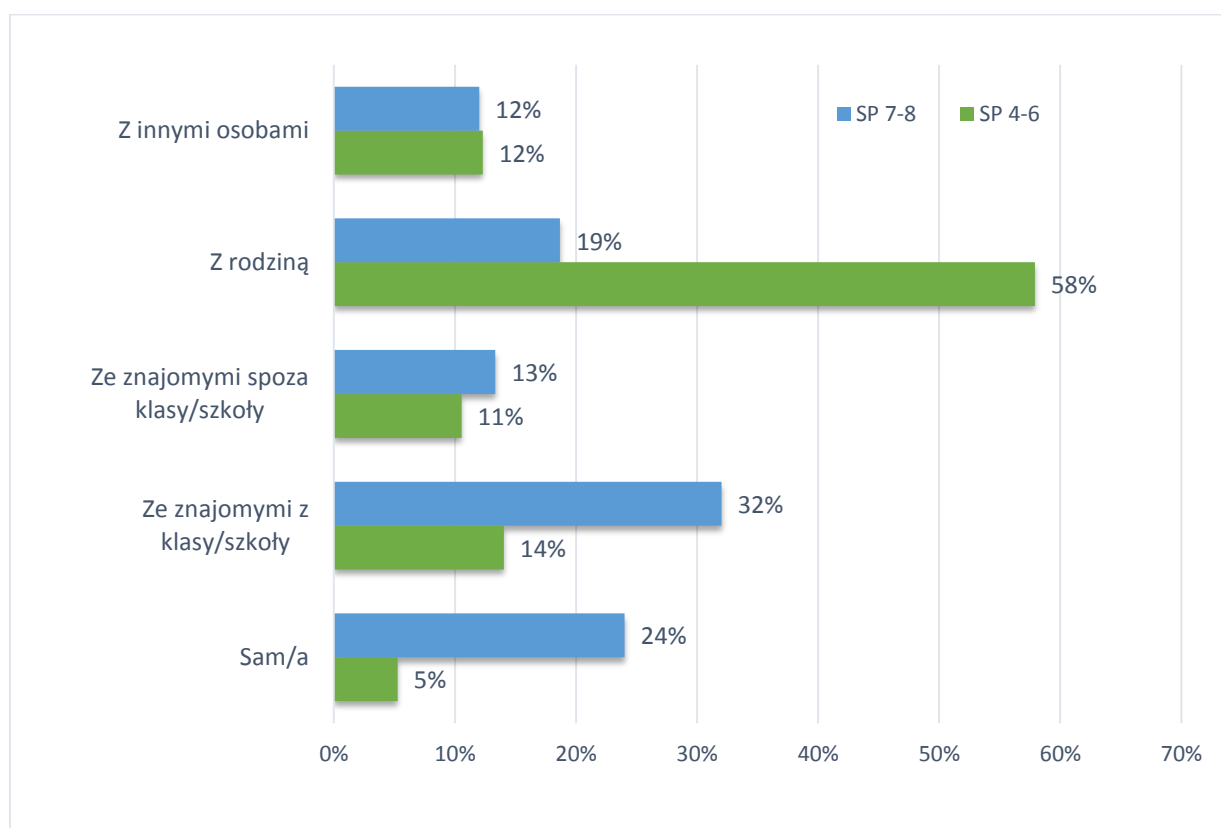
Jak wynika z deklaracji uczniów, ich rodzice najczęściej wiedzą, w jaki sposób spędzają czas wolny. 61% uczniów młodszych klas oraz 33,3% uczniów starszych klas deklaruje, że ich rodzice zawsze wiedzą, co robią w wolnym czasie. Poza tym, 30% uczniów klas 4-6 oraz 37,3% uczniów klas 7-8 przyznaje, że ich rodzice zazwyczaj wiedzą, w jaki sposób spędzają oni czas wolny. Wynika z tego, że uczniowie ci podlegają najczęściej kontroli rodziców. Pozostali uczniowie odpowiedzieli, że ich rodzice **czasami** wiedzą (SP4-6: 7%, SP 7-8: 20%) lub też **nigdy** nie wiedzą (SP 4-6: 2%, SP 7-8: 9,3%), co robią wolnym czasie.

Wykres 64. Czy Twoi rodzice wiedzą, co robisz w wolnym czasie?

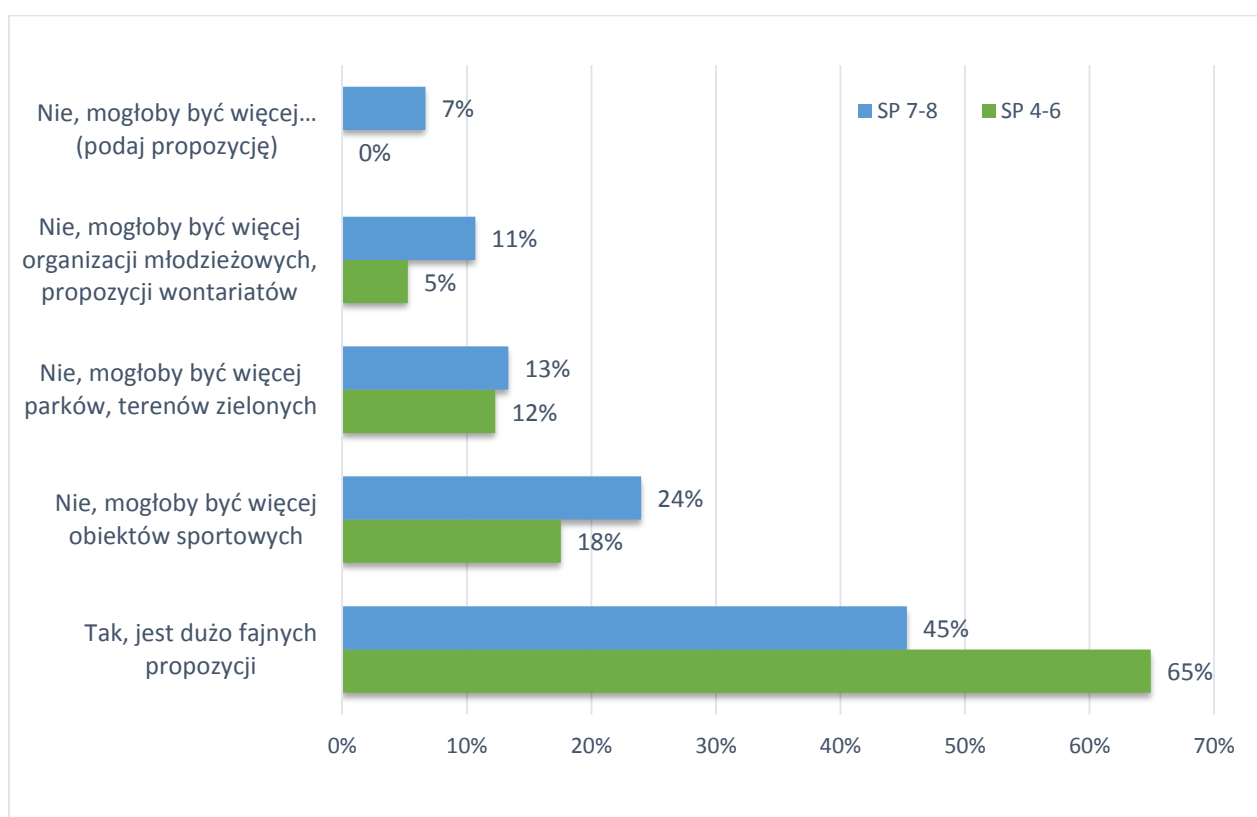
Uczniowie z Gminy Nagłowice **najczęściej spędzają czas wolny ze znajomymi z klasy/ szkoły (SP4-6: 14%, SP 7-8: 32%)** lub też **w towarzystwie rodziny (SP 4-6: 58%, SP 7-8: 19%)**. Część uczniów spędza ten czas **ze znajomymi spoza klasy/szkoły (SP 4-6: 11%, SP 7-8: 13%)**, z **innymi osobami** niż wymienione w ankiecie (SP 4-6: 12%, SP 7-8: 12%) oraz **w samotności (SP 4-6: 5%, SP 7-8: 24%)**. Wyniki badań wskazują, że wraz z wiekiem maleje ilość czasu spędzanego z rodziną, natomiast wzrasta ilość czasu spędzanego ze znajomymi spoza klasy/szkoły.

Wykres 65. Z kim najczęściej spędzasz czas wolny?

Znaczny odsetek badanych uczniów z Gminy Nagłowice uważa, że w okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania czasu wolnego: SP 4-6: 65%, SP 7-8: 45%. Jednakże 18% uczniów klas 4-6 oraz 24% uczniów klas 7-8 uważa, że w okolicy powinno być więcej obiektów sportowych, a 12% uczniów klas 4-6 i 13% uczniów klas 7-8, przyznaje że mogłoby być więcej terenów zielonych. Z kolei 5% uczniów młodszych klas i 11% uczniów starszych klas wskazuje, że brakuje organizacji młodzieżowych oraz propozycji wolontariatów. Uczniowie mieli również możliwość przedstawienia swoich propozycji. Najczęściej wskazywali, że w okolicy brakuje skate parków.

Wykres 66. Czy uważasz, że w Twojej okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania wolnego czasu? Jeśli nie to, co mogłoby być lepiej?

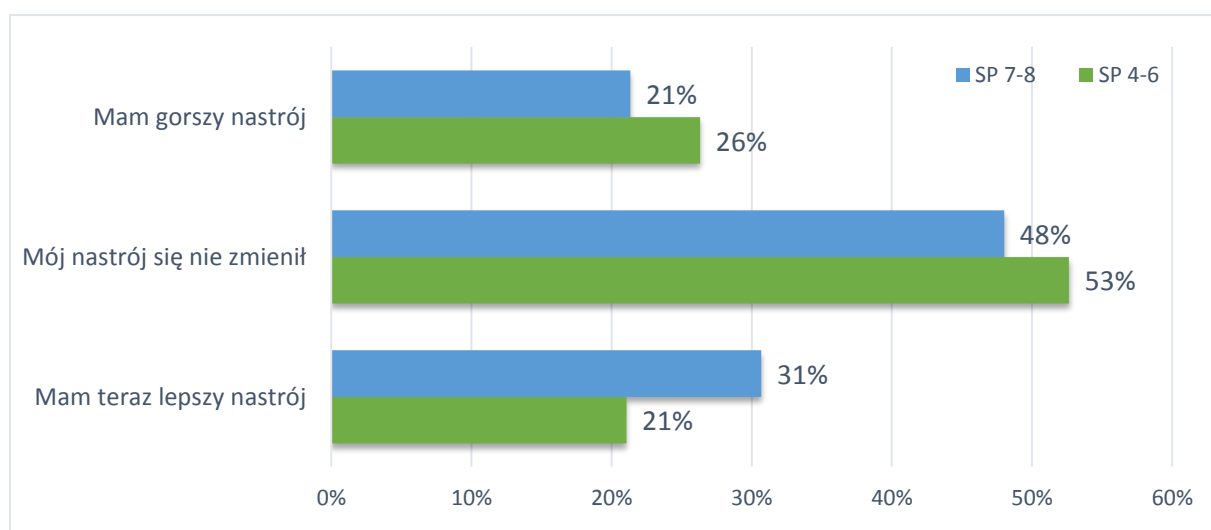

Wybuch pandemii Covid-19 wywołał głębokie zmiany w dotychczasowym sposobie funkcjonowania. Długotrwała izolacja, nauka zdalna, związane z tym ograniczenie kontaktów z kolegami i koleżankami, a także obawy o zdrowie swoje i bliskich czy też żal po ich stracie – m.in. z takimi stresorami muszą zmagać się w trakcie pandemii dzieci i młodzież, co negatywnie wpływa na stan psychiki wielu z nich. Świadczą o tym wyniki licznych badań oraz statystyki z wielu krajów świata, w tym także z Polski. W ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy psychiatrzy odnotowali częstsze występowanie depresji, stanów lękowych, zaburzeń nerwicowych, problemów ze snem i apetytem, a także zespołu stresu pourazowego (PTSD) wśród dzieci i młodzieży.

Wpływ pandemii na psychikę dzieci i młodzieży może przybierać bardzo różne formy - począwszy od utrzymującego się przez dłuższy czas gorszego samopoczucia, poprzez mniejsze lub większe problemy w relacjach z innymi lub nauką, aż po wystąpienie (lub nasilenie) objawów lęku uogólnionego, depresji czy też innego rodzaju (w tym m.in. aktów samobójczych) zaburzeń psychicznych.

W przeprowadzonej ankiecie zapytaliśmy zatem, o to, jakie jest samopoczucie uczniów w porównaniu z okresem przed pandemią. **Znaczny odsetek badanych nie zaobserwował żadnych zmian (SP 4-6- 53%, SP 7-8- 48%), a niektórzy wskazują nawet na poprawę nastroju (SP 4-6- 21%, SP 7-8- 31%). Jednakże, 26% młodszych oraz 21% starszych uczniów szkół podstawowych przyznaje, że ich nastrój się pogorszył.**

Wykres 67. Jakie jest Twoje samopoczucie w porównaniu z okresem sprzed pandemii?

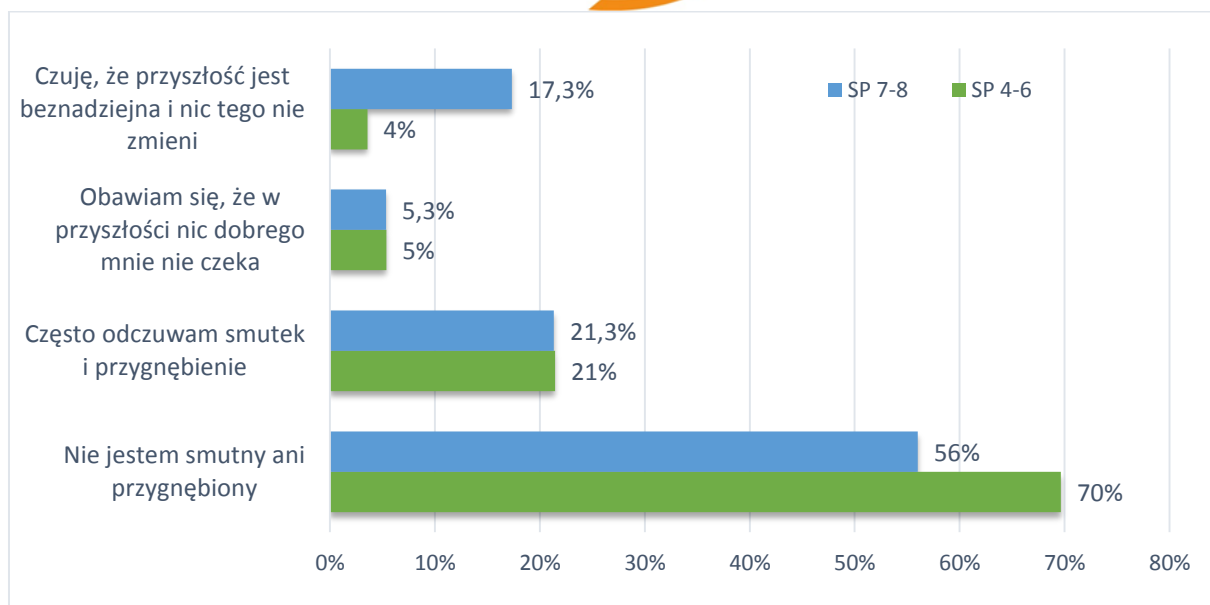
Uczniowie zostali poproszeni również o wskazanie, czy obecnie odczuwają smutek i przygnębienie. Zadawalające jest, że ankietowani zaznaczali najczęściej, że **obecnie nie są smutni ani przygnębieni** (SP 4-6- 70%; SP 7-8- 56%). Niepokojące jest jednak, że **21% młodszych oraz 21,3% starszych uczniów często odczuwa smutek i przygnębienie,**

a 5% młodszych oraz 5,3% starszych uczniów klas szkół podstawowych obawia się, że w przyszłości nie czeka ich nic dobrego. Z kolei 4% uczniów klas 4-6 i 17,3% uczniów klas 7-8 ma poczucie, że przyszłość jest beznadziejna i nic nie jest w stanie tego zmienić.

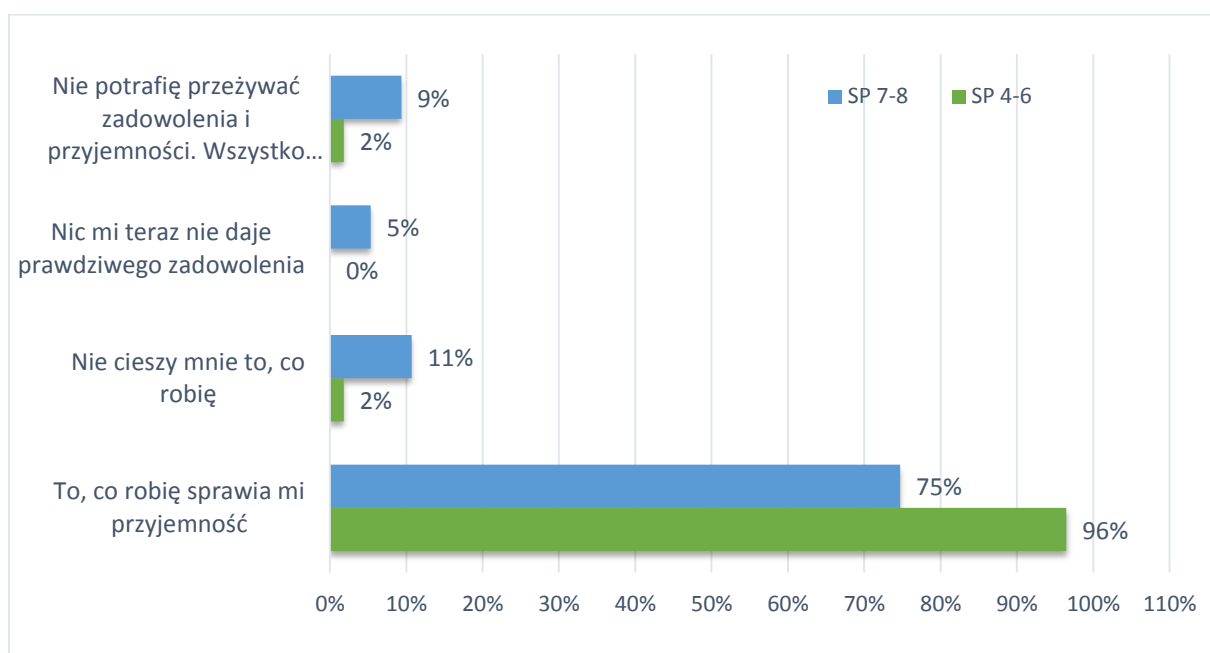
Następnie badani zostali zapytani o to, czy odczuwają obecnie zadowolenie. **Zdecydowana większość ankietowanych wskazała, że odczuwa przyjemność z tego, co robi (SP 4-6- 96%, SP-7-8- 75%).** Aczkolwiek, **2% młodszych oraz 11% starszych uczniów wskazało, że nie cieszy ich to, co robią.** Natomiast **5% uczniów klas 7-8 przyznaje, że obecnie nic nie daje im prawdziwego zadowolenia. Pozostali uczniowie wskazali, że nie potrafią obecnie odczuwać zadowolenia i przyjemności, a wszystko ich nuży (SP 4-6- 2%, SP 7-8- 9%).**

Uzyskane wyniki wskazują na konieczność ciągłego diagnozowania stanu psychicznego dzieci i młodzieży w szkołach ze szczególnym uwzględnieniem tych grup, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, rodzinnej czy zdrowotnej. Istnieje także potrzeba objęcia dzieci i młodzieży wszechstronnym wsparciem wychowawczym, profilaktycznym i pomocowym w różnorodnych formach i na jak najszerszą skalę (pomocą należy całą populację dzieci i młodzieży).

Wykres 68. Odczuwanie smutku i przygnębienia.

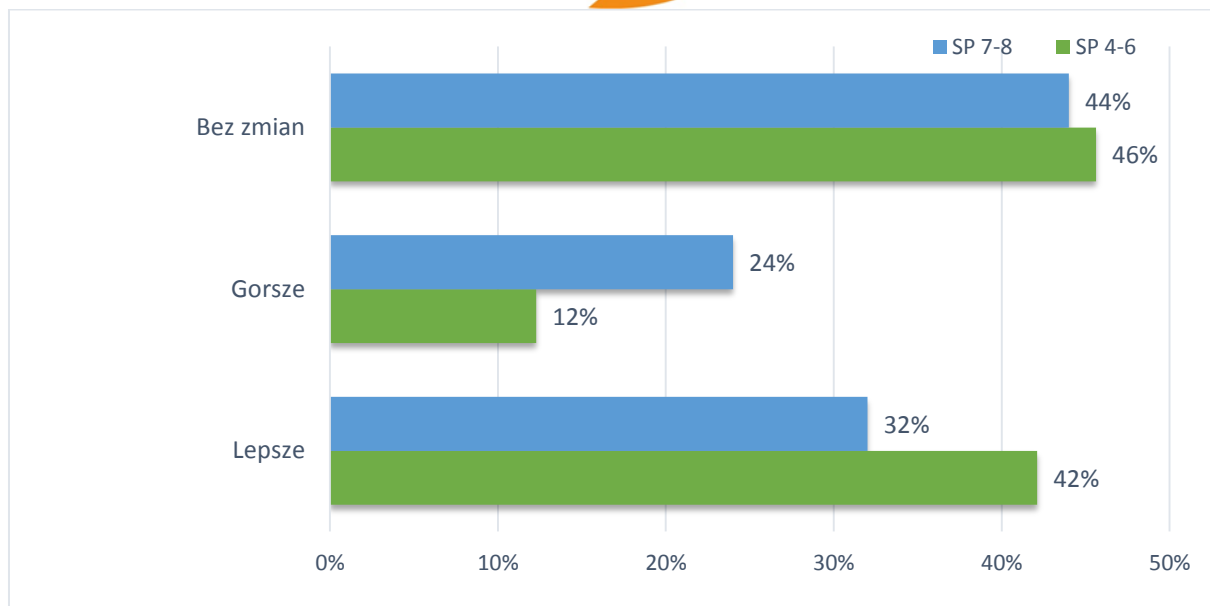

Wykres 69. Czy jesteś zadowolony z siebie?

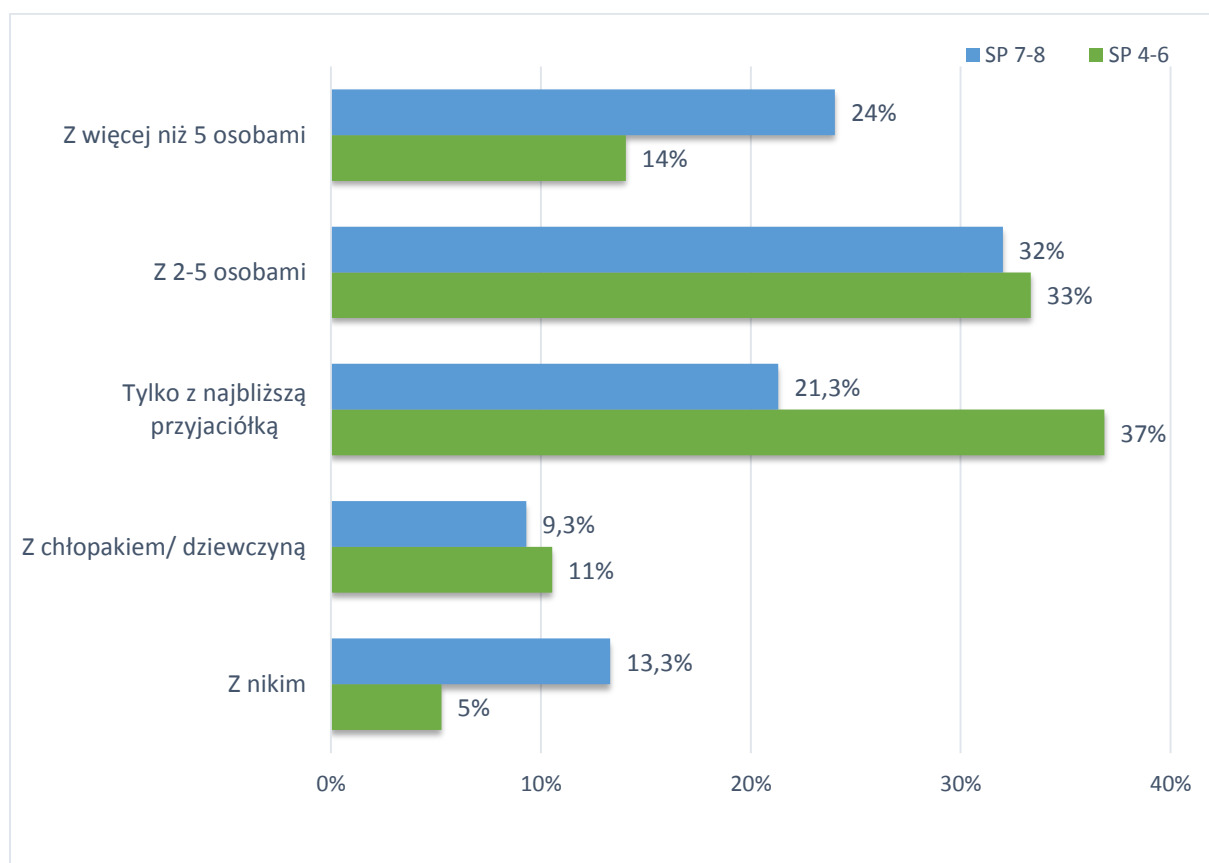
Jeżeli chodzi o ocenę relacji z rówieśnikami, to badani uczniowie wskazują najczęściej, że **pandemia Covid-19 nie miała na nie żadnego wpływu (SP 4-6- 46%; SP 7-8- 44)**. Jednakże, 42% młodszych oraz 32% starszych uczniów wskazuje, że relacje te były lepsze. Co ciekawe, 12% uczniów klas 4-6 i 24% uczniów klas 7-8 ocenia, że ich relacje z rówieśnikami przed pandemią były gorsze.

Wykres 70. Moje relacje z rówieśnikami przed pandemią oceniam, jako...

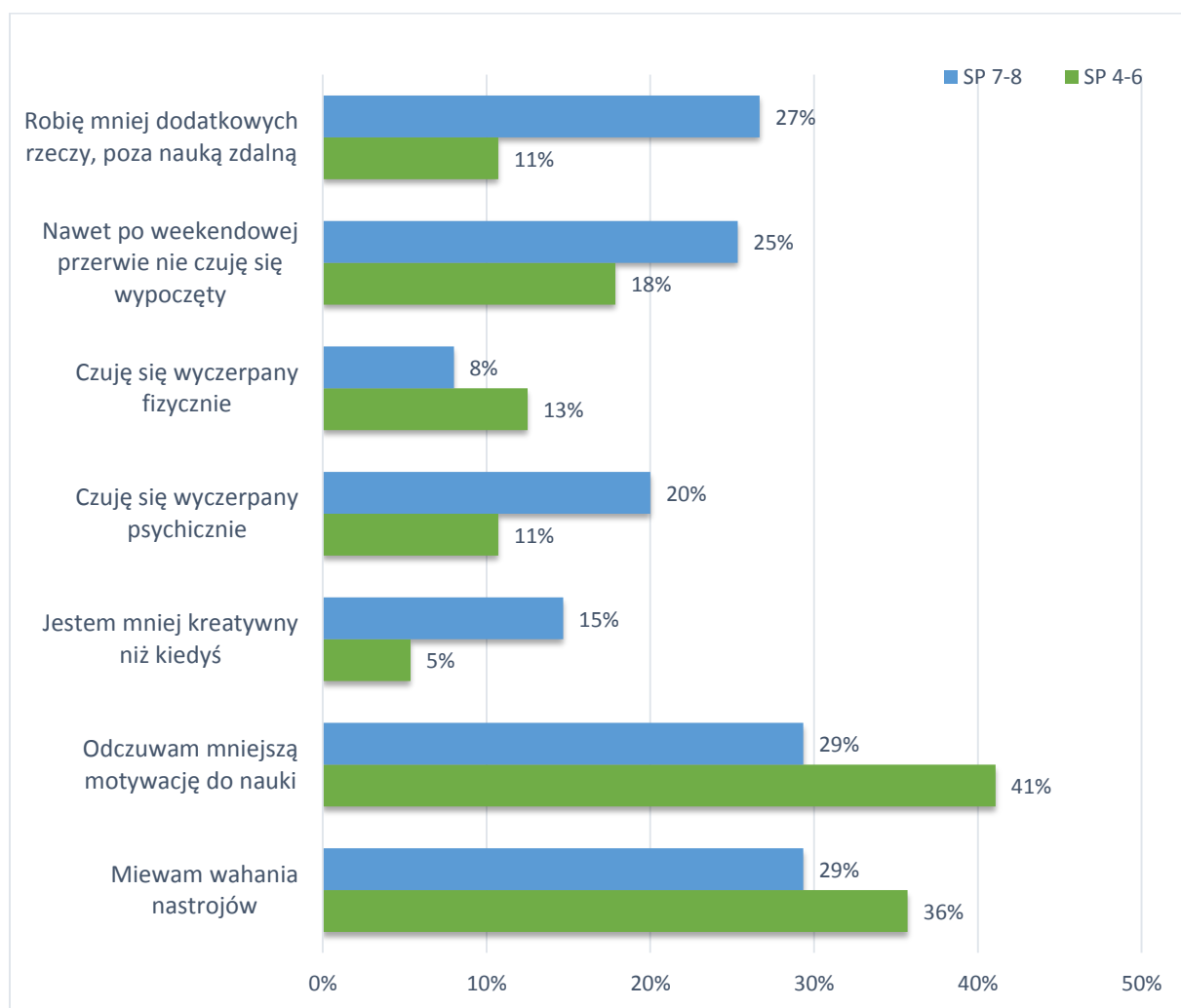
W kolejnym pytaniu w tym obszarze, zapytano uczniów z iloma rówieśnikami utrzymują kontakt w sprawach szkolnych w ciągu tygodnia. Uzyskane wyniki potwierdzają, że dzieci i młodzież ze szkół podstawowych na terenie Gminy Nagłowice utrzymują relacje rówieśnicze nie tylko w szkole, ale również poza nią- **33% młodszych i 32% starszych badanych kontaktuje się poza szkołą z 2 do 5 kolegów/koleżanek**. Natomiast **14% uczniów klas 4-6 oraz 24% uczniów klas 7-8 poza szkołą utrzymuje kontakt z więcej niż 5 osobami**. Niepokoi jednak, że **5% uczniów klas 4-6 oraz 13,3% uczniów klas 7-8 wskazało, że nie utrzymuje kontaktu z nikim**. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

Wykres 71. Z iloma rówieśnikami kontaktujesz się w sprawach pozaszkolnych w ciągu tygodnia?

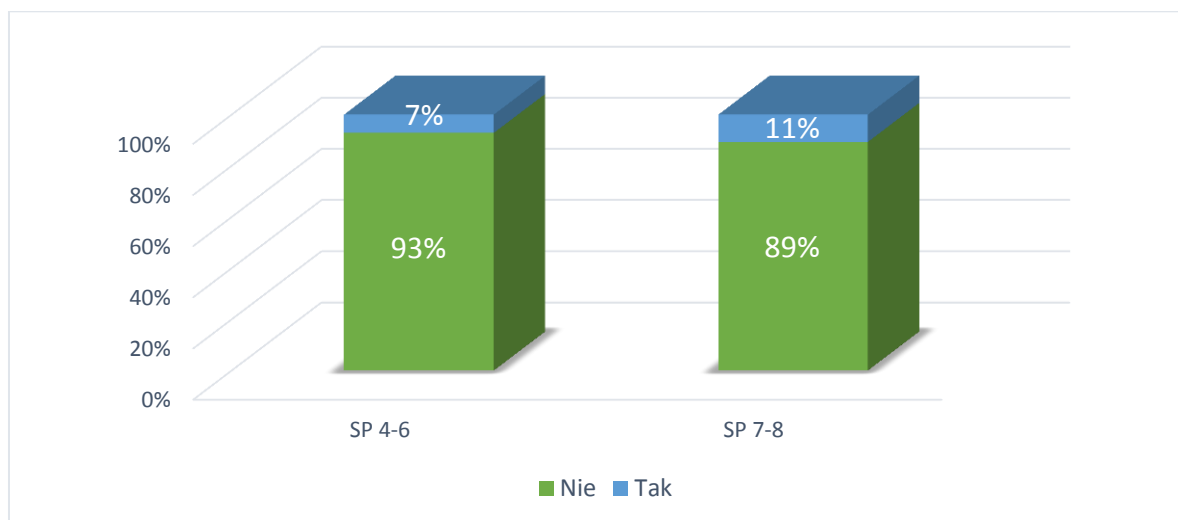
Zdalna nauka to nic innego, jak edukacja w domu, na tak zwaną odległość. Z wykorzystaniem komputera oraz dostęp do Internetu. Uczniowie wraz z nauczycielem na lekcje łączą się poprzez platformę, dostępną w danej szkole. Zdalna nauka odbywa się w godzinach porannych, w takich samych, jak odbywałyby się lekcje stacjonarnie. Wraz z pandemią koronawirusa nauka online stała się koniecznością, a nie tylko opcją lub wygodą. Uczniowie z Gminy Nagłowice zostali zapytani o ich odczucia związane z edukacją zdalną. Anketowani wskazywali najczęściej, że odczuwają mniejszą motywację do nauki (SP 4-6- 41%; SP 7-8- 29%), a także miewają wahania nastrojów (SP 4-6- 36%; SP 7-8- 29%), są mniej kreatywni (SP 4-6- 5%; SP 7-8- 15%), czują się wyczerpani psychicznie (SP 4-6- 11%; SP 7-8- 20%), nie są w stanie wypocząć (SP 4-6- 18%; SP 7-8- 25%), robią mniej rzeczy dodatkowych (SP 4-6- 11%; SP 7-8- 27%), oraz czują się wyczerpani fizycznie (SP 4-6- 13%; SP 7-8- 8%).

Wykres 72. Jakie masz odczucia związane z edukacją zdalną?

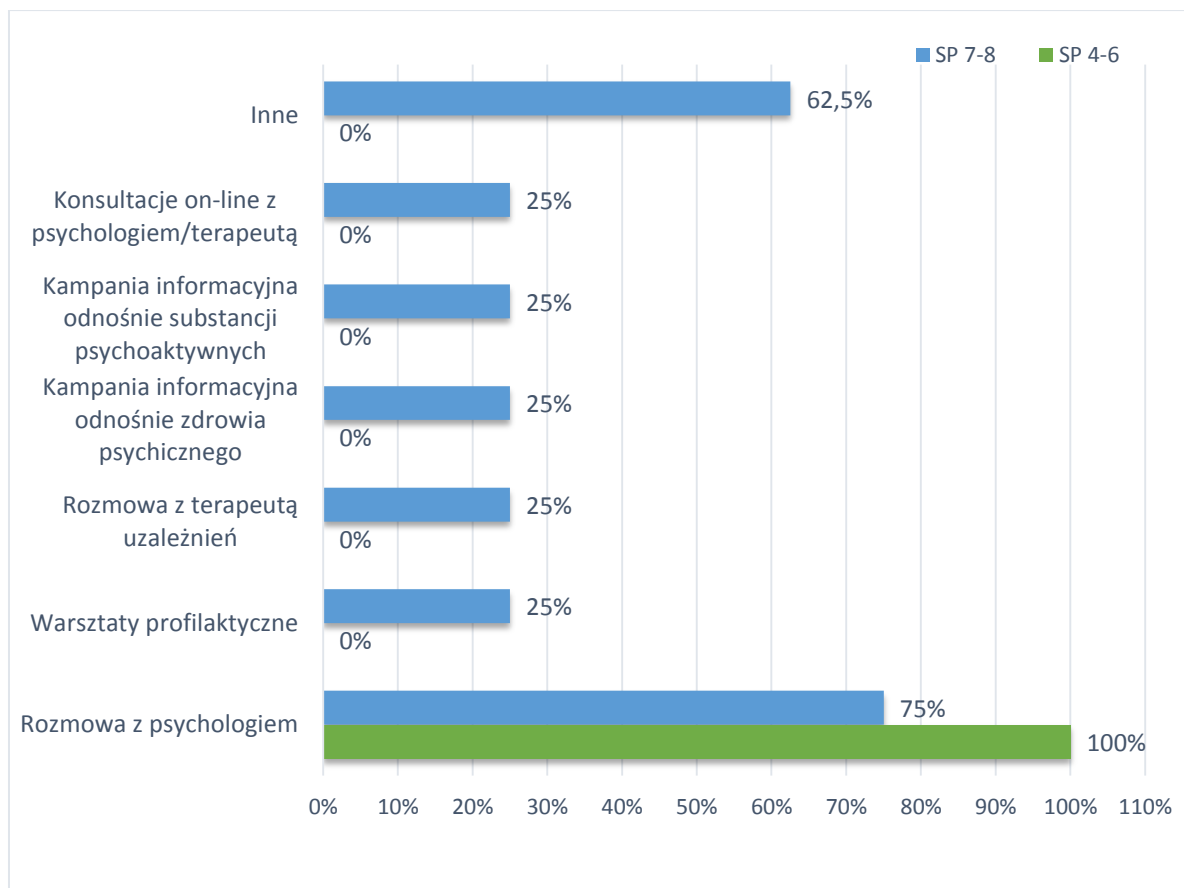

W związku z obniżonym samopoczuciem, **7% uczniów klas 4-8 i 11% uczniów klas 7-8 odczuwa potrzebę specjalistycznego wsparcia**. Jeżeli chodzi o formę pomocy, to uczniowie ci wskazywali na rozmowę z psychologiem (SP 4-6- 100%; SP 7-8- 75%).

Wykres 73. Czy dostrzegasz potrzebę wsparcia (np. rozmowa z psychologiem, warsztaty z terapeutą, warsztaty profilaktyczne)?

Wykres 74. Jakie wsparcie byłoby Ci najbardziej potrzebne (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)?

Podsumowanie części diagnostycznej- analiza SWOT

To jedna z najbardziej popularnych i rozpowszechnionych metod analitycznych. Jej nazwa wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów: *Strengths- Mocne (silne) strony; Weakneeses- Słabe strony; Opportunities- Szanse; Threats- Zagrożenia.*

Analiza SWOT przeważnie wykorzystywana jest do oceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Diagnoza i ocena szans oraz zagrożeń, wynikających z otoczenia, oraz potencjału wewnętrznego stanowi zbiór informacji na podstawie, których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Nagłowice przedstawia tabela zamieszczona na następnych stronach.

Tabela 18. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
+ dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, + współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego, + aktywność organizacji pozarządowych oraz nieformalnych grup funkcjonujących na terenie gminy, + dobry dostęp do edukacji podstawowej i opieki przedszkolnej, + aktywna działalność Samorządowego Centrum Bibliotek i Kultury, + dobrze rozwinięta, stale modernizowana baza sportowa i oświatowa, + wykwalifikowani pracownicy GOPS,	– brak mieszkań chronionych, – ujemne saldo migracji, – ujemny przyrost naturalny, – wzrost liczby osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych, – niski poziom wykształcenia części mieszkańców, – zbyt niskie wynagrodzenie pracowników, – niska stopa życiowa części mieszkańców, – niedostatecznie rozwinięty transport publiczny, – brak dostępu do zajęć edukacyjno-

członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje, + realizacja usług opiekuńczych, + realizacja programów osłonowych, + efektywna praca asystenta rodziny, + system stypendialny dla dzieci, + zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy, + walory przyrodnicze i turystyczne, + funkcjonowanie świetlic środowiskowych na terenie gminy, + malejąca liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, + korzystna atmosfera wychowawcza i środowisko szkolne, + funkcjonowanie Punktu Informacyjnego dla Osób Niepełnosprawnych oraz wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, + rzetelne wykonywanie obowiązków przez pracowników instytucji samorządowych, + aktywność obywatelska mieszkańców gminy, + dobre relacje sąsiedzkie, + promowanie wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia, prowadzenie działań profilaktycznych.	korekcyjnych dla sprawców przemocy, – brak specjalistów do prowadzenia terapii grupowej i indywidualnej rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie; – ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, – brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych, – brak klubów seniora na terenie gminy, – brak żłobków publicznych na terenie gminy.
--	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
+ wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, + promocja gminy i jej walorów (przyrodniczych, turystycznych, krajobrazowych), + możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, + wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, + działania gminy wspierające wzrost przedsiębiorczości mieszkańców, + rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą, + większość uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów. + wysoki poziom wiedzy mieszkańców na temat mechanizmów przemocy w rodzinie, + świadomość mieszkańców na temat tego jak istotne jest podejmowanie działań profilaktycznych, + pracownicy GOPS zauważają skuteczność i efektywność swojej pracy, a tym samym odczuwają z niej	– wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych, – pogarszanie się sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy; – rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki, – zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy, – niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, – wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, – rosnący wraz z wiekiem odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową, narkotykową i tytoniową, – występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, – ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji, – postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród

satysfakcję.

dzieci i młodzieży,

- negatywny wpływ pandemii Covid- 19 na sytuację społeczno- gospodarczą oraz kondycję zdrowia psychicznego,
- przyzwolenie dorosłych na spożywanie alkoholu przez dzieci,
- znaczna ilość czasu spędzanego przez dzieci na korzystaniu z nowoczesnych technologii,
- nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych,
- zjawisko cyberprzemocy.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE NAGŁOWICE NA LATA 2022-2032

Misja i prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Nagłowice pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2022 – 2032, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- misję gminy- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Misja Gminy Nagłowice na lata 2022-2032 brzmi:

Gmina Nagłowice buduje silne rodziny, stwarza mieszkańcom warunki do rozwoju, przeciwdziała różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego, a także wspiera aktywność obywatelską.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Prognozowane działania przyczynią się do:

- ✓ poprawy stanu zdrowia i sprawności fizycznej, a także zapewnienia wykwalifikowanej opieki dla osób zależnych, w szczególności osób starszych, niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych,
- ✓ inkluzji społecznej osób starszych,
- ✓ aktywizacji zawodowej i społecznej rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami,
- ✓ zwiększenia dostępu do specjalistycznych usług z zakresu działalności prawnej, psychologicznej i opiekuńczej dla osób w trudnej sytuacji,
- ✓ redukcji przyczyn i skutków uzależnień,
- ✓ umożliwienia dogodnych warunków kształcenia i zaspokojenia potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży,
- ✓ sprawnego identyfikowania przypadków przemocy w rodzinie, zapewnienia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz skutecznego oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie,
- ✓ zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego najuboższym mieszkańcom gminy,
- ✓ podniesienia kompetencji i potencjału osób, ubiegających się o zatrudnienie,
- ✓ poniesienia kompetencji rodzicielskich, w szczególności w rodzinach przejawiających trudności opiekuńczo- wychowawcze,
- ✓ zwiększenia świadomości w zakresie uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
- ✓ zwiększenia świadomości na temat zdrowia psychicznego,
- ✓ ograniczenia negatywnych skutków społecznych pandemii Covid-10.
- ✓ podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o podejmowanych przez samorząd działaniach i zamierzeniach,
- ✓ aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców miasta.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Nagłowice poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktivizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

Realizacja strategii

Cele i kierunki działań

Wdrażanie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice* na lata 2022 - 2032 opierać będzie na realizacji pięciu celów strategicznych:

1. CEL STRATEGICZNY: Rozwój systemu wspierania rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży

I CEL OPERACYJNY – Wspieranie rodziny we właściwym pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;
- Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;
- Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i aktywnych form pomocy dziecku i rodzinie;
- Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów;
- Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej oraz innych form wsparcia rodzinom będącym w kryzysie;
- Szkolenia i warsztaty dla rodziców wzmacniające ich kompetencje wychowawcze;
- Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niewydolnych wychowawczo;

- Zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia rzeczowego oraz finansowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcia asystenta rodziny i pracownika socjalnego;
- Podjęcie działań w celu zapewnienia opieki dzieciom do lat trzech na terenie gminy.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- ✓ liczba rozpowszechnionych informacji;
- ✓ liczba szkoleń i warsztatów dla rodziców podnoszących ich kompetencje rodzicielskie,
- ✓ liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu kompetencji rodzicielskich
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa;
- ✓ liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego;
- ✓ liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny;
- ✓ liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych;
- ✓ liczba imprez o charakterze kulturalnym.

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice– Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do wysokiej jakości kształcenia i wszechstronnego rozwoju

- Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi;
- Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze, lub specjalistycznej lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę);
- Tworzenie oferty i infrastruktury aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w obszarze kultury, sportu i rekreacji;
- Realizacja systematycznych zajęć profilaktycznych dla młodzieży w aspekcie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji, uzależnieniom behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia; kontynuacja realizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach;
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury szkolnej i obiektów edukacyjnych;
- Rozwój zajęć pozalekcyjnych kształtujących postawy kreatywne i aktywne dzieci i młodzieży;
- Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie dostępności do zajęć wyrównawczych,
- Realizacja programów podnoszących wiedzę i kwalifikacje nauczycieli celem podniesienia jakości i poziomu nauczania;
- Organizowanie konkursów, zawodów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież, w szczególności w zakresie rekreacji i sportu;
- Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat agresji, konfliktów i przemocy rówieśniczej;
- Prowadzenie kampanii profilaktycznych i innych działań (np. konkursy, spektakle, ogłoszenia, zaproszenia na ważne wydarzenia) skierowanych do dzieci i młodzieży;
- Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.

- Promowanie uczniów szkół za wysokie wyniki w nauce, osiągnięcia sportowe.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka;
- ✓ liczba dzieci korzystających z zajęć świetlicowych;
- ✓ liczba zajęć wyrównawczych;
- ✓ liczba dzieci biorących udział w zajęciach wyrównawczych;
- ✓ liczba klubów i stowarzyszeń sportowych;
- ✓ liczba uczniów otrzymujących stypendia;
- ✓ liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych;
- ✓ liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych i edukacyjnych;
- ✓ średnie wyniki nauczania w szkołach (%);
- ✓ liczba obiektów szkolnych wyposażonych w nowy sprzęt i narzędzia edukacyjne;
- ✓ liczba działań aktywizujących dzieci i młodzież w szczególności w zakresie rekreacji i sportu;
- ✓ liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci z zakresu umiejętności społecznych;
- ✓ liczba przeprowadzonych szkoleń dla nauczycieli z zakresu doskonalenia zawodowego;
- ✓ liczba spotkań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz promujących zdrowy styl życia;
- ✓ liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, fundusz zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

2. CEL STRATEGICZNY: Budowa zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom

I CEL OPERACYJNY– Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz niwelowanie skutków jej występowania

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy;
- Rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej;
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego;
- Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie;
- Wzmacnianie potencjału instytucji i organizacji realizujących zadania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- Tworzenie spójnych, opartych na aktualnej wiedzy i doświadczeniu praktycznym narzędzi pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc;
- Szkolenia dla nauczycieli w ramach pomocy krzywdzonym uczniom oraz realizacji procedury „Niebieskiej Karty” w szkole;
- Kierowanie sprawców przemocy do programów korekcyjno – edukacyjnych;
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba założonych Niebieskich Kart;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie;
- ✓ liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy sprawcom i ofiarom przemocy w rodzinie;
- ✓ liczba osób skierowanych do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym dla sprawców przemocy;
- ✓ liczba nauczycieli biorących udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ✓ liczba akcji społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, ZI

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodki zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczające alternatywnych form spędzania wolnego czasu;
- Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach oraz promowanie zdrowego stylu życia;
- Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień;

- Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;
- Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. Współpraca z grupami samopomocowymi AA, Al-anon;
- Monitorowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień;
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ liczba uczestników programów profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych;
- ✓ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień,
- ✓ liczba uczestników programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych,
- ✓ liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia;
- ✓ liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe.

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

3. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej spowodowanej ubóstwem oraz bezrobociem

I CEL OPERACYJNY: Ograniczanie zjawiska ubóstwa, w tym zjawiska dziedziczenia ubóstwa oraz poprawa warunków socjalno- bytowych osób i rodzin dotkniętych problemem ubóstwa

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- Coroczna ocena zasobów pomocy społecznej;
- Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;
- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);
- Wspieranie osób i rodzin pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych i projektów socjalnych;
- Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, osób bezdomnych;
- Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia,
- ✓ liczba dzieci z osób ubogich, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych;
- ✓ liczba zawartych kontraktów/projektów socjalnych;
- ✓ liczba osób bezdomnych;
- ✓ liczba osób, którym udało się wyjść z bezdomności;
- ✓ liczba dzieci z rodzin ubogich, które dożywiano w trakcie nauki w szkole.

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice– Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoł

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II. CEL OPERACYJNY: Wspieranie osób bezrobotnych w zdobyciu zatrudnienia, wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej mieszkańców oraz eliminowanie negatywnych skutków bezrobocia

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Stałe monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Udostępnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;
- Pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem;
- Organizacja i finansowanie usług wspierających aktywizację zawodową;
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet;
- ✓ liczba bezrobotnych długoterminowych;
- ✓ liczba bezrobotnych bez wykształcenia średniego;
- ✓ liczba bezrobotnych poniżej 25 r.ż.;
- ✓ liczba bezrobotnych niepełnosprawnych;
- ✓ liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia;
- ✓ liczba zawartych kontraktów socjalnych z osobami bezrobotnymi;
- ✓ liczba osób bezrobotnych, które skierowano na zajęcia w Centrum Integracji Społecznej;
- ✓ liczba usług wspierających aktywizację zawodową.

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS, PUP,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

4 CEL STRATEGICZNY: Zintegrowany system wsparcia i opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi oraz dotkniętymi długotrwałą chorobą

I CEL OPERACYJNY: Poprawa jakości życia osób starszych oraz zapewnienie im dostępu do zróżnicowanych usług społecznych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zwiększanie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych;
- Kierowanie osób starszych potrzebujących opieki do domów pomocy społecznej;
- Udzielanie wsparcia osobom spełniającym kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniach chronionych;
- Działalność wolontarystyczna na rzecz seniorów;
- Organizacja wydarzeń oraz podejmowanie działań promujących integrację wewnątrz i między pokoleniową;
- Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów;
- Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się” pozwalających na jak najdłuższe zachowanie sprawności, samodzielności i aktywności w życiu społecznym zawodowym;
- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i ich rodzinom;
- Praca socjalna z osobami starszymi.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy osobom starszym;
- ✓ liczba inicjatyw skierowanych do osób starszych;
- ✓ liczba opiekunów świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- ✓ liczba osób powyżej 70 roku życia, które objęto usługami opiekuńczymi;
- ✓ liczba osób powyżej 70 roku życia korzystających z pomocy społecznej i formy ich wsparcia;
- ✓ liczba mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej.
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;

- ✓ liczba działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi na rzecz seniorów.

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice– Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR, ośrodek zdrowia

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą, a także ich rodzinom i opiekunom;
- Zintegrowane działania instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób dotkniętych długotrwałą chorobą oraz osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- Organizacja środowiskowych form wsparcia i integracji;
- Działalność wolontarystyczna na rzecz osób niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Umożliwianie osobom niepełnosprawnym oraz dotkniętym długotrwałą chorobą aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej gminy;
- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;
- Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym przy współpracy z innymi instytucjami.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu z powodu długotrwałej choroby;
- ✓ liczba osób niepełnosprawnych korzystających z Punktu Informacyjnego oraz wypożyczalni sprzętu
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy niepełnosprawnym i przewlekle chorym;
- ✓ liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- ✓ ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ liczba inicjatyw skierowanych do osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice– Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PUP, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

5 CEL STRATEGICZNY: Wzrost aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców oraz wzmacnianie roli partycypacji społecznej

I CEL OPERACYJNY: Profesjonalizacja działań służb społecznych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Wzmacnianie i rozwijanie umiejętności pracowników GOPS działających na rzecz pełniejszej integracji społecznej klientów pomocy społecznej poprzez systematyczne ich doszkalcenie;
- Upowszechnienie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych na rzecz mieszkańców.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba szkoleń;
- ✓ liczba pracowników, którzy wzięli udział w szkoleniu;
- ✓ liczba pracowników, którzy podnieśli kwalifikacje kierunkowe (np. studia, specjalizacje);
- ✓ liczba rozpowszechnionych informacji.

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Rozszerzenie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi, a instytucjami samorządowymi

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Opracowanie i realizacja rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie;
- Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym: edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych;
- Podejmowanie działań mających na celu pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych;

- Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych;
- Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zjawisku cyberprzemocy oraz pomoc ofiarom cyberprzemocy;
- Tworzenie warunków do rozwijania i utrzymywania relacji sąsiedzkich;
- Wspieranie działalności grup młodzieżowych oraz organizacji wolontarystycznych;

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje samorząd;
- ✓ liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;
- ✓ liczba działań edukacyjnych na temat zjawiska cyberprzemocy i bezpieczeństwa w sieci;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba lokalnych stowarzyszeń, klubów sportowych;
- ✓ liczba zorganizowanych szkoleń dla pracowników służb społecznych;

Jednostka realizująca: Gmina Nagłowice – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Monitoring i ewaluacja

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Nagłowice;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nagłowice;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Nagłowice;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nagłowice;
- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nagłowicach, jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Wskazane, aby ewaluacja końcowa została przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki stanowiły podstawę do jej aktualizacji na kolejne lata.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów)
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii)
- trafności - czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nagłowice na lata 2022- 2032 będą: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak art. sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 500 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Tabela 1. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	21
Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.	25
Tabela 3. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z Gminy Nagłowice w PUP w Jędrzejowie. .	34
Tabela 4. Zarejestrowani bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	34
Tabela 5. Działalność GKRPA.	46
Tabela 6. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	48
Tabela 7. Liczba Niebieskich Kart założonych w latach 2018-2020	49
Tabela 8. Liczba ofiar przemocy w rodzinie w okresie od 2018- 2020.	49
Tabela 9. Jak Pani/Pan ocenia sytuację:	55
Tabela 10. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.	56
Tabela 11. Jak ocenia Pani/Pan wywiązywanie się z działań na rzecz lokalnej społeczności władz oraz poszczególnych instytucji z terenu gminy?	59
Tabela 12. Przekonania dotyczące wychowania.	67
Tabela 13. Przekonania dotyczące przemocy.	70
Tabela 14. Jak poważne/istotne są poniższe problemy w Pana/Pani środowisku lokalnym?	76
Tabela 15. Liczebność badanej grupy- uczniowie.....	82
Tabela 16. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 4-6.....	93
Tabela 17. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 7-8.....	94
Tabela 18. Analiza SWOT.	119

Wykres 1. Ekonomiczne grupy wiekowe.....	6
Wykres 2. Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)- liczba rodzin.....	24
Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Nagłowice z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2018-2020.	26
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Nagłowice z powodu ubóstwa w latach 2018-2020.	31
Wykres 5. Czy posiada Pani/Pan pracę?	52
Wykres 6. Z jakich powodów nie posiada Pani/Pan pracy?	52
Wykres 7. Źródłem utrzymania Pani/Pana gospodarstwa domowego jest (proszę zaznaczyć wszystkie stosowne odpowiedzi)	53
Wykres 8. Czy Pani/Pana rodzina korzysta lub korzystała w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej?	53
Wykres 9. Jak ocenia Pani/Pan współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi?	57
Wykres 10. Czy w ciągu ostatniego roku uczestniczył(a) Pani/Pan w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe)?	60
Wykres 11. Jaka była tego przyczyna?	60
Wykres 12. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana?	61
Wykres 13. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi (pytanie wielokrotnego wyboru):	61
Wykres 14. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie na terenie gminy?	62
Wykres 15. Jak ocenia Pani/Pan wzajemne relacje z najbliższymi sąsiadami?	63
Wykres 16. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień? ...	65
Wykres 17. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?	65
Wykres 18. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy w rodzinie?	68

Wykres 19. Czy wie Pan/Pani gdzie może uzyskać pomoc ofiara przemocy w Pana/Pani rejonie zamieszkania?.....	68
Wykres 20. Czy zmienił się Pana/Pani nastrój, gdy nastąpił czas izolacji społecznej?	71
Wykres 21. Czy zaobserwował Pan/Pani jakieś zmiany w zachowaniu swojego dziecka odkąd wybuchła pandemia?	72
Wykres 22. Jak ocenia Pan/Pani sytuację seniorów w Gminie?	73
Wykres 23. Czy oferta działań dla seniorów jest według Pani/Pana wystarczająca?.....	74
Wykres 24. Czy osoby niepełnosprawne na terenie gminy są akceptowane?	74
Wykres 25. Czy Pani/Pana zdaniem osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie gminy?..	75
Wykres 26. Czy według Pana/Pani pomoc społeczna pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych?	77
Wykres 27. Czy odczuwa Pani/Pan wypalenie zawodowe?.....	78
Wykres 28. Władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej	79
Wykres 29. Czy władze gminy Pani/Pana zdaniem wychodzą na przeciw zgłaszanym przez OPS potrzebom?	79
Wykres 30. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana?.....	80
Wykres 31. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi:.....	80
Wykres 32. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień? ...	81
Wykres 33. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?	81
Wykres 34. Jak czujesz się w swojej klasie?.....	82
Wykres 35. Czy byłeś kiedyś na wagarach?	83
Wykres 36. Powody wagarowania.	84
Wykres 37. Czy kiedykolwiek próbowałeś alkoholu?	85
Wykres 38. Okoliczności inicjacji alkoholowej.	85
Wykres 39. Jak często pijesz alkohol?	86
Wykres 40. Rodzaj spożywanego alkoholu.....	86
Wykres 41. Czy łatwo jest kupić alkohol, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?	87

Wykres 42. Czy kiedykolwiek próbowałeś papierosa?	88
Wykres 43. Okoliczności inicjacji nikotynowej.....	88
Wykres 44. Czy obecnie palisz papierosy?	89
Wykres 45. Czy łatwo jest kupić papierosy, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?.....	89
Wykres 46. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?	90
Wykres 47. Rodzaj przyjmowanych substancji (pytanie wielokrotnego wyboru).	91
Wykres 48. Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?.....	91
Wykres 49. Czy łatwo jest kupić narkotyki w Twoim środowisku?	92
Wykres 50. Rodzaj doświadczanej przemocy w szkole ze strony rówieśników (pytanie wielokrotnego wyboru).	96
Wykres 51. Jak często doświadczasz którejkolwiek z form przemocy w szkole ze strony innych uczniów?.....	96
Wykres 52. Czy zaobserwowałeś/łaś w swoim otoczeniu zachowania autoagresywne (np. "cięcie się", samookaleczanie)?.....	97
Wykres 53. Częstotliwość korzystania z komputera.	99
Wykres 54. Na co poświęcasz najwięcej czasu korzystając z komputera (pytanie wielokrotnego wyboru)?.....	99
Wykres 55. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez cały tydzień nie byłoby dostępu do Internetu?	100
Wykres 56. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?.....	101
Wykres 57. Na czym spędzasz najwięcej czasu korzystając z telefonu?	102
Wykres 58. Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6.	104
Wykres 59. Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8.	105
Wykres 60. Czy kiedykolwiek grałeś na automatach (takich, gdzie wygraną są pieniądze)?.....	106
Wykres 61. Czy kiedykolwiek grałeś w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker)?.....	107
Wykres 62. Ile czasu dziennie przeznaczasz na oglądanie telewizji?	108
Wykres 63. Rodzaje najczęściej oglądanych programów.	108
Wykres 64. Czy Twoi rodzice wiedzą, co robisz w wolnym czasie?.....	109
Wykres 65. Z kim najczęściej spędzasz czas wolny?.....	110

Wykres 66. Czy uważasz, że w Twojej okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania wolnego czasu? Jeśli nie to, co mogłoby być lepiej?.....	111
Wykres 67. Jak jest Twoje samopoczucie w porównaniu z okresem sprzed pandemii?.....	112
Wykres 68. Odczuwanie smutku i przygnębienia.	113
Wykres 69. Czy jesteś zadowolony z siebie?.....	114
Wykres 70. Moje relacje z rówieśnikami przed pandemią oceniam, jako... ..	114
Wykres 71. Z iloma rówieśnikami kontaktujesz się w sprawach pozaszkolnych w ciągu tygodnia? .	116
Wykres 72. Jakie masz odczucia związane z edukacją zdalną?	117
Wykres 73. Czy dostrzegasz potrzebę wsparcia (np. rozmowa z psychologiem, warsztaty z terapeutą, warsztaty profilaktyczne)?	118
Wykres 74. Jakie wsparcie byłoby Ci najbardziej potrzebne (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)?	118

Uzasadnienie

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa i wyznacza cele strategiczne oraz działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.